

Račun za 40 let (ne)dela

»Zdržimo se na skupnih interesih stabilnega gospodarstva, takega, ki bo sposoben za svetovno tekmo, edinega gospodarstva v socialističnih državah, ki bo imelo konvertibilno valuto. To bo naše znamenje zrelosti in pripravljenosti, da vstopimo v svet razvitih držav.«

S temi vznesenimi in obetajočimi besedami je jugoslovanski prvi minister Ante Marković v ponedeljek popoldne pospremlil v zvezno skupščino, Jugoslavijo in svet program svoje vlade, v katerem poudarek ni samo na protinflacijskih ukrepih. Čeprav smo vsi pričakovali šok, je tisto, kar je napovedal jugoslovanski premier, več od tega. To, kar se bo, če bo Marković seveda dobil podporo, zgodilo v naši državi, bo največji gospodarski dogodek osemdesetih let. Med drugim smo, tako vsaj trdijo, čez noč dobili konvertibilni dinar, ena zahodnonemška marka je 7 dinarjev, kar med drugim pomeni, da so dinarju odpadle štiri ničle. Ljudje imajo pravico do svobodne menjave po uradnem tečaju, po marke greš v banko(!).

So pa še druge spremembe. Marković in njegovi ministri so do 30. junija prihodnjega leta zamrznili petino vseh cen, do poletja so na novembrski ravni zamrznjene tudi plače, povečan je proračun federacije, Marković je napovedal reformo davčne politike in

reformo organov državne varnosti, drugi glavni sunek (prvi je namenjen inflaciji) pa je usmeril k družbenemu sektorju gospodarstva, o katerega zagatah govori podatek, da bodo njegove izgube v prihodnjem letu dosegle desetino bruto proizvoda Jugoslavije! Iz potrebe (navsezadnje se okoli nas ruši svet tako imenovanega socializma), osebnega prepričanja in tudi zato, da je ves sveženj zavil v lep papir in okrašen s pentlo, je Markovičev nastop obsegal tudi večje osebne in politične svoboščine.

Ko to pišemo (torek popoldne), se še ne ve, kakšen odziv bo imel vladin sveženj. Svet ga bo gotovo pozdravil, Jugoslavija pa se bo po stari navadi najbrž razdelila na pol. Že v ponedeljek je napovedane ukrepe označila za nezadostne srbska vlada, od Hrvatov in Slovencev pa je pričakovati, da bodo dali podporo, vendar z nekaterimi pridržki. O Črni gori je škoda izgubljati besede, saj je bila že v ponedeljek v opozornem generalnem štrajku, neznanca sta Bosna in Hercegovina ter Makedonija. Zdjaj seveda vsi seštevajo in odštevajo.

Tudi Slovenci. Jasno je, da pomeni Markovičev program tudi prelivanje sredstev oziroma denarja. Od tam, kjer je, tja, kjer ga ni. Zvezne pristojnosti pa ne bodo večje samo na denar-

nem področju. Slovenski delegati v republiški in zvezni skupščini mrzlično prevajajo vladine doslej tako skrivane ukrepe v navaden, vsakomur razumljiv jezik. Slovenija, ki se formira kot država, najbrž ne bo mogla pristati na vsako zahtevo Markovičevega sanjskega scenarija, sanjskega zato, ker nam tako rekoč čez noč ponuja svet. V načelu bomo vlado podprli. Prav pa bi bilo, da bi kdo od naših vodilnih mož povedal, da je to zadnje slovensko popuščanje, zadnji slovenski obol k morebitni jugoslovanski harmoniji. Če Marković in tisti, ki so z njim, ne uspejo (kakšne, kolikšne in čigave bodo žrtve, je čisto posebno vprašanje), Jugoslavije ne bo več. Morda je ni več že danes, kajti to, da skušajo Srbi pod Miloševićem vodstvom za vsako ceno zrušiti Markoviča in zdaj tudi njegov program, ni samo preteklost, ampak tudi sedanjost in prihodnost. Prav nič lahko pa ne bo ne Markoviču ne vsem nam tudi v primeru, če bo Srbija na pilekpi zlepa ali zgrda skrila svoje kremplje. Izstavili smo si namreč račun za zadnjih 40 let (ne)dela.

M. BAUER

Enim in drugim je upanje bog

Dr. Vekoslav Grmič na javni tribuni v Trebnjem: iskanje zaveznitva s Cerkvijo je razumljivo, saj ima Cerkev močan vpliv — Nujne spremembe v Cerkvi

TREBNJE — Pravi humanizem ter resnična demokracija in svoboda ne potrebujejo ob sebi predznakov pripadnosti določenim ideologijem in organizacijam. Tako bi lahko povzeli del tistega, kar je dr. Vekoslav Grmič povedal v Trebnjem na petkovi javni tribuni o položaju vere in Cerkve v socialističnih deželah. Javni pogovor sta pripravila predsedstvo OK SZDL Trebnje in Medobčinsko študijsko središče ZKS Novo mesto.

Dr. Grmič, profesor na mariborskem oddelku teološke fakultete v Ljubljani in član predsedstva RK SZDL Slovenije, je kot uvodničar v kratkem predstavil zgodovino odnosov med cerkveno in socialistično državno organizacijo. Ta zgodovina pozna skrajne zaostritve v posameznih državah, a tudi otoplitev odnosov, zlasti po 2. vatikanskem zboru. Da so nekdanja zaostrovanja izgubila ostrino, dokazuje že kar sedanje dogajanje v Sloveniji, v kateri v zadnjem času sicer ni bilo hujših sporov med Cerkvijo in državo, kot je menil dr. Grmič. Vse zveze namreč iščejo zaveznitvo v Cerkvi in v tem smislu so napisale programe. Prizadevanja so razumljiva, kajti Cerkev ima na ljudi zelo močan vpliv. Vendar v tem dogajanju moti, da se danes nekateri delajo demokrate, čeprav to niso bili nikoli. Moti lov na vernike, naj postanejo člani zvez, in vendarle moti tudi nenađen preobrat v pojmovanju vernosti in ateizma.

Novi odnosi v Sloveniji predstavljajo širše, zlasti vzhodnoevropske težnje po osvobajanju ter uveljavljanje človekovih pravic. Zrušil se je spatek socializ-

ma, rdeči totalitarizem, in zdaj se mora spremeniti še Cerkev. Morala bo uresničiti evangelske vrednote svobode, enakopravnosti, soodgovornosti in bratstva in morala bo postati »cerkev od spodaj«, v kateri se duhovniki ne bodo

M. LUZAR

PREPRIČLJIV PRED PUBLIKO — Ni se obnesel niti črni niti rdeči katekizem, je dejal dr. Vekoslav Grmič (na fotografiji levo; na desni je vodja MŠS ZKS Novo mesto Stane Šimec).

• Ljudje so vedno živeli od utopij, zato se bodo vedno navduševali nad krščanstvom in nad marksizmom. V obeh je prisotno načelo upanja, je dr. Grmič pokazal na stik dveh nasprotnih si sistemov.

več obnašali gospodovalno. Tudi Cerkev bo morala postati demokracija, je v zanimivem nastopu menil dr. Vekoslav Grmič. Čigava bo v nastajajočih razmerah na političnem prizorišču šola, se »marksistično angažirana«, kot je za povojni čas o njej dejal dr. Grmič, ali drugačna, morda z veroukom? Tiste šole, za katere bi država skrbel v prvi vrsti, bi morale biti svetovnonazorsko nevtralne, kar je sicer težko doseči sprčo prepletanja vzgojnega in izobraževalnega v njih. Nevtralnost je v tem, da bi morale

doživljati podobno usodo kot prvi mož slovenskih komunistov na republiški tribuni: njegov ugled v mariborski kritični javnosti je v popolnem nesorazmerju s siceršnjim ugledom organizacije, ki jo predstavlja.

A kaže, da predstavniki opozicijskega političnega življenja v Mariboru ne kažejo kakšne posebne pripravljenosti sprejeti partijski predlog. Nekateri vidijo v njem značilno oblastniško prevaro, kako vse politične nasprotnike spravi pod isto streho, jih prepričati, da je »mirovni sporazum« v skupnem interesu, slednjega pa izkoristiti in še eno mandatno obdobje ostati na oblasti. Manj nezaupljivim se Lista za Maribor zdi predvsem kritje za napake vseh tistih, ki so v minulih letih in desetletjih imeli v rokah škarje in platno, a so mestni razvoj do kraja zavozili, zdaj pa bi se radi elegantno izognili ugotavljanju odgovornosti in vzeli opoziciji iz rok njeno najmočnejše volilno orožje — očitke uradni politiki, da svoje priložnosti ni izkoristila in naj prepusti mesto drugim.

Ti pomisleki so kajpada utemeljeni, čeprav je težko trditi, kaj vse je imela mestna partija za bregom, ko se je zavzela za enotno kandidatno listo vseh »dobronamernih, poštenih in ustvarjalnih«, oziroma ji vnaprej očitati nepošteno politično-taktične namene. Toda mariborska opozicija (demokrati, socialdemokrati, zeleni, krščanski demokrati, kmečke zveze, od nedavnega tudi obrtniška stranka) očitno želi imeti »čiste odnose«: nobenih koalicij s komunisti, kvečjemu enotno proti njim — volivci pa naj odločijo. Sedanje mestne strukture so se, kot kaže, sprizgubile s tem, da z enotno listo ne bo nič.

MILAN PREDAN

»SZDL ne bo sama sebe uničila«

V živahni polemiki na seji OK SZDL Sevnica sodeloval tudi Geza Bačić

SEVNICA — Naši ljudje imajo pravico bolj živeti. Tisti, ki bo ponudil izhod iz vse bolj začaranega kroga revščine in pomanjkanja, se bo tudi lahko nadejal uspeha na spomladanskih volitvah. Zaupanje pri ljudeh pa je moč vzbuditi deloma že tudi s tem, da priznamo napake v preteklosti.

Tako bi lahko najbolj v grobem povzeli razpravo na programski seji občinske organizacije Socialistične zveze v Sevnici. Kot je dejal Geza Bačić z republiške konference SZDL, »bomo zdaj morali delati na odtrgem trgu političnih idej, pri čemer bo potrebna v tej prehodni fazi določena strpnost. Tudi glede organiziranosti krajevnih skupnosti ne bo več modela, ki bi ga predpisali v Ljubljani. Ker je bilo v Sevnici kar nekaj vprašanj, kako bo poslej z delom vaških odborov, mladinci pa so menili, da bo Socialistična zveza morala izstopiti iz tega političnega prostora, če hoče vstopiti v novega, in »da si SZDL ne bo več mogla lastiti vaških odborov, če bomo v krajevni skupnosti delali tudi drugi.« se je o teh vprašanjih razvila živahna polemika.

Predsednik občinske konference Socialistične zveze Janko Rebernik, ki je že v uvodnem govoru dejal, da bodo morali v občini ponovno evidentirati, pridobivati članstvo, je na omenjene pomisleke odvrnil, da bodo »vaški odbori res države v malem, kakor občine in republike. Do našega kongresa smo še skupaj.« Predsednik medobčinskega sveta SZDL za Posavje Slavko Šriber je poudaril, da nihče ne bo sam sebe uničil, tudi SZDL ne. Po njegovih besedah se je v neki anketi kar 64 odstotkov ljudi izreklo za SZDL, četudi so bili med njimi mnogi, ki ne plačujejo članarine. Slavko Vilčnik (pozneje so ga izvolili za delegata za RK SZDL) je menil, da ima SZDL od vseh družbenopolitičnih organizacij še najbolj čvrste korenine na vasi, ima prednost — kader in lastnino. Zato bi članstvo verjetno kritiziralo tako potezo vodstva SZDL. Delegat OK ZSMS Roman Žveglji, ki je izrekel te pomisleke, tudi tistega, ali si bo SZDL lastila še Kmečke zveze, je potem odstopil od polemike, ker bi ta terjala preveč časa.

P. PERC

Z NOVOMEŠKO REGISTRACIJO NI VAREN

ČRNOMELJ — Na črnomeljski občini so pred kratkim dobili sporočilo enega vojvodinskih avtoprevoznikov, ki je imel obrt sicer prijavljeno v Črnomlju, na tovornjaku pa seveda novomeško registracijo. Prosil je Črnomeljce, naj ga ne razumejo napak, da sicer nima nič proti njim, da so bili tudi odnosi vedno korektni, vendar je primoran odjaviti obrt v tej belokranjski občini. Razlog: s tovornjakom z novomeško registracijo se ne počuti več varnega na srbskih cestah in tako ga bo primoran registrirati v Novem sadu. Komenar ni potreben.

Raje hudiča kot eno stranko

Jože Školč in Mojmir Ocvirk na tribuni v Metliki

METLIKA — Tukajšnja občinska konferenca ZSMS je pretekli teden pripravila tribuno »ZSMS po kongresu«, na kateri sta kot gosta sodelovala predsednik republiške konference ZSMS Jože Školč ter član predsedstva Mojmir Ocvirk. Predstavila sta ZSMS kot stranko ter program, s katerim se bodo na spomladanskih volitvah potegovali za zmago.

V razpravi je Tatjana Žele iz Kometa omenila, da njihovi delavci niso navdušeni nad strankami, da tudi kaj prida ne razumejo politike, bolj pa jih zanima, kako bo z gospodarstvom. Pripomnila je še, da republiška konferenca ZSMS ne upošteva mnenja baze, ter vprašala, v čigavem imenu sploh delujejo. Školč je priznal, da se zavedajo velikih problemov v gospodarstvu, ki se jih je potrebno lotiti, pristavil pa, da to ni edini problem in da tudi ni nujno, da se stvari, ki jih nekdo »zganja«, tičejo vseh. Jani Bevč pa je dodal, da je mogoče res, da delavski razred ne ve, kakšen je večstrankarski sistem, ima pa velike izkušnje z enopartijskim sistemom in bi se

bil pripravljen pariti tudi s hudičem, samo da bi se ga rešil.

Bevč je odprl tudi dilemo, ali so lahko v ZSMS komunisti, če je ZSMS stranka. Ocvirk je pojasnil, naj v bodoče v njihovi stranki ne bi spraševali, kdo je bil prej v kateri drugi stranki. Politično delovanje ZSMS in njihova ideologija sta namreč takšni, da ju člani, ki so komunisti, ne motijo. Sicer pa se bitka s komunisti ne bo dobila v ZSMS, ampak v parlamentu.

Čeprav so bivši mladinci napovedali realne možnosti za zmago na spomladanskih volitvah, pa so Metličani podvomili, če bodo volitve enakopravne. Na TV so imeli doslej namreč predvolilno kampanjo predvsem komunisti. Ali bo omogočena tudi drugim strankam, Školč ni vedel povedati, očitno pa je, da televizija bo kotira ZSMS, saj je njihovemu kongresu namenila menda le 14 minut programa, kar je manj kot kongresu makedonskih komunistov.

M. BEZEK-JAKŠE

Naša anketa

Hlapčevstvo ni prihodnost

Že kar nekaj časa se mnogim zelo resno zastavlja vprašanje bodočnosti Slovenije. Jo ima, bodočnost namreč, v Jugoslaviji, ali jo bo prisiljena, smela in morala iskati zunaj svoje sedanje države? Čeprav Slovenci že dolgo po raznih mitingih in tudi uradnih sestankih različnih uradnih organov zmerjajo s separatisti, odcepitvenih težnj v naši republiki sploh ni toliko, kot bi nam jih radi obesili razni samozvani varuhi še bolj samozvano pojmovane avnojske Jugoslavije. Toda če štirideset let in več ena republika dela vse in več za napredek te države, posebno njenih manj razvitih delov; če 8 odstotkov prebivalcev s preko 80 odstotkov odpisano opremo ustvarja dobro petino vsega družbenega proizvoda in še večji delež konvertibilnega deviznega zaslužka; če svojim otrokom ne zmore omogočiti — z za majhen narod nujnimi subvencijami — cenejših knjig, revij, učnih pripomočkov, v drugi republiki pa zmorejemo z milijoni in milijoni trdne valute financirati snemanje Kosovske bitke v izvedbi Columbia pictures itd. itd., pri tem pa v zahvalo poslušava vse bolj besne napade, kako izkoristiš jugovzhod, napotke, kako naj kar gre, kamor hoče, v Graz ali Philadelphijo, kako podpira albanske iredentiste, grožnje z orožjem in prelivanjem krvi itd., potem se mora vsak normalen človek prej ko glej začeti spraševati, ali ima življenje v istem domu s takšnim bratom, sploh še kak smisel.

SLAVKO KOŠAK, predsednik Kmečke zveze za občino Novo mesto: »Trenutno vidim prihodnost Slovenije predvsem v konfederaciji, saj je osamosvojitve dolg proces, rešitve pa moramo poiskati takoj. Gre v prvi vrsti za finančno samostojnost, da bomo z rezultati dela sami razpolagali. Tudi v kmečki zvezi se borimo za kmetovo samostojnost, da bi bilo njegovo delo pošteno plačano, a ne na račun potrošnika.«

JOŽE STEGNE, računovodja v viniški osnovni šoli: »Če bi se dalo v Jugoslaviji normalno živeti, ne bi bilo potrebnega nobenega ločevanja Slovenije. Če se to ne bo dalo, je bolje, da gremo vsak zase, kot pa da smo skupaj in se kregamo in zmerjamo med seboj. Če pa bomo skupaj, potem mora Slovenija imeti v Jugoslaviji takšno mesto, kot si ga želi. Zdi se mi celo boljše, da bi imeli skupen ekonomski sistem, na katerega pa politika ne bi smela imeti vpliva.«

VERONIKA TANKO, tajnica kulturne, telesno kulturne in raziskovalne skupnosti občine Ribnica: »Sem za konfederacijo. Odcepitve ne bi koristila ne nam, ne Jugoslaviji. Konfederacija pomeni večjo gospodarsko in drugo samostojnost. Računi bodo čisti, vse se namreč suče okrog denarja. Če bi ljudje dobro živeli, se ne bi toliko zanimali ne za politiko, ne za spore, ne za mitinge. Upam, da se bo vse to umirilo.«

IGOR SILVESTER, učitelj telesne vzgoje v OŠ Sentrupert: »Prihodnost Slovenije gotovo ni v nadaljevanju hlapčevstva, pri čemer ni nujno, da razpravljamo o vprašanju, ali naj se Slovenija odcepi. Bodočnost je v parlamentarni demokraciji in ne v sistemu, kakršnega poznamo sedaj. Optimist sem le zato, ker nas svet obravnava kot napredno silo v Jugoslaviji.«

JOŽE DEBENC, tehnolog-kontrolor v Metalni Krmelj: »Bojkot, ki ga je srbsko vodstvo z Miloševićem na čelu pripravilo Sloveniji, ni le najbolj grob napad na našo republiko, ampak pomeni najresnejši poskus rušitve avnojske Jugoslavije. Ker so zvezni organi doslej bolj molčali o tej v civiliziranem svetu nezasišani potezi, so dali potihem soglasje in zato smo že pristali v konfederaciji. Morda bi taka ureditev prinesla slovenskemu gospodarstvu celo večjo moč.«

TONI KORŠIČ, kmetijski pospeševalac v M-Agrokombinatu Krško: »Slovenijo si predstavljam kot samostojno državo, morebiti v konfederaciji z Jugom, a tako, da bi imela z ostalimi skupne samo ključne zadeve, kot so vojska, carina, zunanja politika. Vsekakor pa bi morala biti Slovenija gospodarsko samostojna. Politična ureditev bi morala temeljiti na pluralizmu, pa naj zmaga, kdor zmaga. Na čelu te države bi si želel Milana Kučana, a brez ZK.«

JOŽE LORBER, muzejski preparator iz Velikih Malenc: »Slovenija bo prisiljena izstopiti iz Jugoslavije, če se bo nadaljevala nerazumna srbska gospodarska blokada. K sreči razvoj dogodkov pri nas le kaže na večjo odločnost političnega in državnega vrha, hrabri pa me tudi to, da je demokracija na pohodu, da pluralistična gibanja zahtevajo večjo samostojnost Slovenije. Spomladanske volitve bodo gotovo pokazale, čigav program podpira narod.«

FRANC MARIČ, referent za varstvo pri delu v LIK Kočevje: »V Sloveniji bi morali izvesti referendum o tem, za kaj so ljudje: ali za federacijo, konfederacijo ali za odcepitev, pa tudi, ali zaupajo sedanjemu vodstvu. Slišim, da je večina za odcepitev, mnenje je, da je 40 let podpiranja nerazvitih dovolj in preveč. Sicer pa se vse republike čutijo izkorističane, zato so potrebni čisti računi. Za vse zaplete je kriva politika, ki jo je treba ločiti od gospodarstva.«

IGOR SILVESTER, učitelj telesne vzgoje v OŠ Sentrupert: »Prihodnost Slovenije gotovo ni v nadaljevanju hlapčevstva, pri čemer ni nujno, da razpravljamo o vprašanju, ali naj se Slovenija odcepi. Bodočnost je v parlamentarni demokraciji in ne v sistemu, kakršnega poznamo sedaj. Optimist sem le zato, ker nas svet obravnava kot napredno silo v Jugoslaviji.«

Kmetijstvo

...METJE POLITIKI — Predsednik Slovenske kmečke zveze Ivan Oman, predsednik zveze za Belo krajino Janko Bukovec in predsednik novomeške regijske Slavko Košak na regijskem posvetovanju. (Foto: T. Jakše)

VODNIK V KUPČIJI

Opombe in prodajne cene v KZ Krka
V torko jutraj še niso bile znane cene tega pitnega goveda, vendar so bile na zadnji dejali, da se bo cena gine med 250.000 in 280.000 din za kilo. Cena telet naj bi ostala nekako enaka, naj bi bila od 220.000 do 250.000 din za kilo žive teže.
Zato pa je tem večja ponudba v hladilnici na Cikavi. Olje je v kanticah po 10.000 din liter, moka od 36.000 do 40.000 din kila, sladkor je v 50-kilskih vrečah po 75.000 din (zelo ugodna cena). Čebula je po 10.000 din, jabolka pa po 33.000 din kila.

Opombe in prodajne cene v M-Agrokombinatu
Tudi v krškem M-Agrokombinatu ta

NOVOMEŠKE TRŽNICE

Va ponedeljkovi tržnici so prodali jabolka po 15.000 do 45.000 in hruške po 100.000 din za kg. Kijam hrena je veljal 250.000, kolerabe in redkve 30.000 do 40.000, fižola 180.000 do 200.000, kisle repe in zelja 40.000 din. Jajca je bilo 17.000 do 18.000 din. Lončarjetne so prodajali po 100.000 do 140.000 do 160.000 din. Za kilogram krvavice ali ocvirkov kupci odšteli 300.000 din. Merica in novilca je veljala 20.000 din. Kilo orehov je stal 600.000 din.

Kmetijski nasveti

Analiza zemlje se izplača

Večina naših kmetov žal še vedno gnoji svoja polja po občutku: eden poveč, drugi premalo, skoraj vsi pa enostransko, brez poznavanja hranilnih potreb rastline in kemične sestave tal, na katerih rastejo. Za celotno kmetijsko velja podatek, da ima analiziranih slabo petino vseh kmetijskih zemljišč. Na Dolenjskem pa je ta delež lahko samo še manjši.
Ker so mineralna gnojila draga, jih je treba kar se da smotrno porabiti. Kmet lahko mnogo pripomorejo raziskave tal, ki se jih poljedelci premalo izpolnjujejo, četudi se več kot izplačajo. Za primerjavo: cena za standardno analizo, ki ugotavlja vsebnost fosforja in kalija ter kislost (ph), je na primer koncu oktobra vežala okrog 400.000 din, to pa je bilo toliko, kot je tedaj v 50-kilogramski vreči kana. S pomočjo podatkov iz analize je moč prariniti na leto vsaj eno vrečo gnojila na hektar — toda analiza je veljavna pet let.
Da analiza odraža resnične razmere v tleh, mora biti opravljena na osnovno pravilno odvzetega vzorca. Vzorce za fizikalno proučevanje tal jemljemo na dva načina: v naravnem, neporušenem stanju, ki omogoča preiskavo fizikalnih lastnosti, in v porušenem stanju, ko gre za določitev strukturnosti. Vzorce za kemično analizo je treba jemati po predpisanim načinu, v nobenemu povprečne vzorce, sestavljene iz 20 do 25 manjših, enakomerno vzeti 5-kilogramskih vzorcev. Globina jemanja povprečnega vzorca je odvisna od izkopavanja zemljišča: s travnikov in pašnikov jemljemo vzorce na globine 5 do 8 cm, pri ornici do globine 20 cm oz. do globine oranja, v ovornjakih in vinogradih pa je treba poseči še globlje.
Vzorce odvezujemo z lopato ali s sondo, ki olajša delo in zagotavlja večjo enakomernost. Potem jih je treba spraviti v vrečke ter jih opremiti s potrebnimi podatki, preden potujejo v laboratorij kmetijskega zavoda.
Inž. M. L.

KAKO V KMETIJSTVU ODMEVA SRBSKI BOJKOT

Podpredsednik KPO v ABC Pomurka, je za Gospodarski vestnik izjavil, da intenziviral domačo pridelavo, so se nakupi skrčili na kakih 30.000 ton mesa. Naši pogodbeni dogovori, sprejeti na osnovi sovlaganja, so dokaj zanesljivi. Zdajšnje dobave vojvodinske koruze pomenijo četrtino potrebnih količin Pomurke, in če bodo v Srbiji grožnje uresničile, ne bo tako zelo travmatično, saj je zaradi zmanjšane stališča živine v Jugoslaviji koruze več kot dovolj.
Vzorce za fizikalno proučevanje tal jemljemo na dva načina: v naravnem, neporušenem stanju, ki omogoča preiskavo fizikalnih lastnosti, in v porušenem stanju, ko gre za določitev strukturnosti. Vzorce za kemično analizo je treba jemati po predpisanim načinu, v nobenemu povprečne vzorce, sestavljene iz 20 do 25 manjših, enakomerno vzeti 5-kilogramskih vzorcev. Globina jemanja povprečnega vzorca je odvisna od izkopavanja zemljišča: s travnikov in pašnikov jemljemo vzorce na globine 5 do 8 cm, pri ornici do globine 20 cm oz. do globine oranja, v ovornjakih in vinogradih pa je treba poseči še globlje.
Vzorce odvezujemo z lopato ali s sondo, ki olajša delo in zagotavlja večjo enakomernost. Potem jih je treba spraviti v vrečke ter jih opremiti s potrebnimi podatki, preden potujejo v laboratorij kmetijskega zavoda.
Inž. M. L.

Dolenjski kmetje v boj za oblast

Kmečka zveza o stanovskih problemih, pa tudi o političnih zahtevah — Za dolenjsko mlekaro — Kmetijski minister Milan Knežević naj odstopi

NOVO MESTO — Prvi regijski sestanek Slovenske kmečke zveze v nedeljo, 17. decembra, na kmetijski šoli Grm je pritegnil nekaj več kot šestdeset delegatov iz Posavja, ožje Dolenjske in Bele krajine. Obravnavali so vse glavne probleme, ki tarejo kmete, predvsem v luči predvolilnih aktivnosti, v katere stopa Slovenska kmečka zveza kot samostojna stranka, čeprav je bila ustanovljena predvsem kot stanovna organizacija.

»Volitve so sedaj najbolj resna stvar v kmetijstvu,« je dejal predsednik zveze Ivan Oman, ki se je tudi udeležil sestanka, in s tem hotel seveda povedati, da je veliko rešitev odvisno od tega, koliko politične moči si bodo kmetje s svojimi somišljeniki na prihodnjih volitvah priborili, ter zaključil: »Napeti moramo vse sile, da to oblast na volitvah vrzemo!«

Pri tem gre predvsem za birokratiziran odnos do kmetijstva. Doseči je treba spremembe v zakonu o lovstvu ter večji zadnje ostanke fevdalizma, odpraviti privilegije na tem področju in izenačiti pogoje kmetovanja tudi tistim, ki so od divjadi prizadeti, predvsem pa zmanjšati stalež divjadi na raven naravnega ravnovesja. Pri preobrazbi združ-

ništva se je treba boriti proti monopolizaciji ter s posebnim zakonom urediti vprašanje združne lastnine, da ne bodo kmetje, ki so k njej precej prispevali, pri tem prizadeti. Omogočiti je treba ustanavljanje manjših združ, kjer bi imeli člani odločilno besedo, pri tem pa se je treba zgedovati po uspešnih rešitvah v svetu, kot je na primer na Danskem, ter upoštevati kar največjo fleksibilnost. Doseči pa je treba tudi spremembe v gospodarjenju z gozdovi, saj je po Omanovih besedah Slovenija edina država v Evropi, ki je praktično izvedla nacionalizacijo gozdov. Kmet naj bi dobil več besede pri izkoriščanju svoje gozda, seveda primerno strokovno usposobljen, vloga sedanjih tokov pa naj bi prevzele gozdarske zadrage ali mešane kmetijsko-gozdarske zadrage.

Razvojni dinar za rastlinjake?

Ob vrtini na Mostecu do leta 1995 kar 5 ha rastlinjakov?

ČATEŽ — Sedanja lokacija rastlinjakov Agrarie na Čatežu ne omogoča več razvoja te dejavnosti, saj je tu omenjena možnost zkoriščanja termalne vode pa tudi prostora. Tozd Cvetje je zato skupaj s Termami Čatež v letu 1986 naročil raziskave o možnostih za izkoriščanje termalne vode na levem bregu Save. Slednja je potrdila, da bi na območju Čateškega polja lahko izkoristili znatno večje količine termalne vode kot doslej, na širšem območju celo več sto litrov na sekundo.

V vrtini ob mostu pri naselju Mostec so našli termalno vodo z največjo temperaturo 62,4 °C Celzija in z naravnim prelivom 26 litrov na sekundo. Ugotovili so, da bi bilo s črpanjem na tej vrtini možno izkoristiti do 45 litrov termalne vode s temperaturo 61 °C na sekundo.

Rezultati raziskave so bili osnova za razvojni program Cvetja, po katerem naj bi na Mostecu do leta 1995 izgradili 5 hektarov novih rastlinjakov. Hitro prilagajanje tržišču jim bo omogočil nov laboratorij za razmnoževanje rastlin na Čatežu. »Proizvodni program za rastlinjake na Mostecu še vedno ni povsem dorečen. Glede na to, da zemlja tu še ni izrabljena, bi verjetno najprej šli v proizvodnjo rezanega cvetja, predvsem vrtnic in nageljnov. Ko bodo tla izrabljena in bomo prisiljeni v delo na tako imenovanih mizah, se bomo odločili še za druge kulture,« pravi direktor Cvetja Jože Avšič.

Investicija je dobila ustrezno strokovno podporo glede na predvideno lokacijo, energetiko in na bodoči trg, ostaja pa še vrsta problemov. Po eni strani je vezana na dokončno izgradnjo nasipa ob levem bregu Save, po drugi pa na hidro-in agromelioracije med Brežicami in Dobovo. Regulacija Gambernice naj bi bila končana v naslednjem letu, poplavno območje proti reki Sotli pa še ne bo rešeno tako hitro, saj je vezano na usklajevanje vodnega režima ob gradnji savskih elektrarn.

Niti tozd Cvetje niti Agraria trenutno nista sama zmožna plačati take naložbe, zato so se oprli na možnosti za pridobitev razvojnega dinarja. Naložba bo namreč na meji nerazvitega območja občine Brežice in bi nudila več kot polovico od okrog sto novih delovnih mest prebivalcem iz nerazvitih krajevnih skupnosti. V primeru, da razvojnih sredstev ne bodo mogli dobiti, bodo v Cvetju morali iskati sovlagatelje.
B. DUŠIČ

Ob vseh naštetih problemih so delegati navajali konkretne primere in krivice, ki so se kmetom dogajale v povojnem obdobju. Dolenjski je nujno potrebna lastna mlekarina kot nadomestilo za tisto, ki je že bila, a je bila uknjena; obljava o novi, ki sta jo takrat dala IMV in občina, pa nikoli ni bila uresničena. Kmečka zveza se mora resno postaviti za slovensko mater in s tem zavezati upadanje rodnosti slovenskega naroda. Materinski staž bi moral biti beneficiran ter se prišteti k pokojnini, in sicer progresivno, z vsakim otrokom več. Delegati so zaradi neučinkovitosti vodenja dosedanje kmetijske politike zahtevali odstop slovenskega kmetijskega ministra Milana Kneževića.

Kmečka zveza naj čimprej, saj je že skrajni čas, sestavi celoviti volilni program, so še zahtevali, po vsej regiji pa naj se prične evidentiranje kandidatov, ki med kmeti in širše v družbi uživajo zaupanje, zlasti pa take, ki jih dosedanje politično delo ne obremenjuje.
T. JAKŠE

RAZSTAVE NE BO

RIBNICA — V Ribnici deluje zelo uspešno društvo za vzrejo malih plemskih domačih živali, ki vsako leto okoli novega leta prireja razstave. Pri predsedniku smo zvedeli, da letos take razstave ne bo. Vzrok je obvestilo, da grozi kuncem huda nalezljiva bolezen in da bi bilo treba vse kunce cepiti. Člani društva pravijo, da bodo z naročilom za cepljenje proti tej bolezni počakali. Če bi bilo cepivo drago, potem bi zajce raje pobili.

• Vsak poskus ohranjanja, pa čeprav reformiranega in moderniziranega, klasičnega boljvestističnega ali komunističnega socializma bi pomenil samo izgubo časa in nadaljnje zastojanje Vzhodne Evrope. (J. Stanič)

Sramota, imenovana fižol

Spet bomo uvozili, kar bi morali izvoziti

V Jugoslaviji je fižol že od nekada narodna jed. Slovenske, kaj šele srbske kuhinje, si ni moč misliti brez njega. Pomlajimo ga nič manj kot 165.000 ton na leto, to pa je več, kot ga zadnja leta pridelamo. Kot poljščina je namreč fižol deležen vse manjše pozornosti, prizadela pa ga je tudi uporaba herbicidov, zaradi katerih ga skoraj ni moč sejati kot vmesni posevek. Prej ali slej bo treba povečati čiste nasade in posodobiti pridelovalne, sicer bomo prisiljeni ponovljati sramoto, ki jo počenjamo že nekaj let, namreč, uvažati fižol iz Združenih držav Amerike, Madžarske ali kake druge (industrijsko bolj razvite) dežele.

Da bo prihodnje leto dovolj fižola na trgu in da cena ne bo lezla v astronomske višine (na novomeški tržnici stane 200.000 din kilogram), ga bo treba kupiti v tujini vsaj 9.000 ton. To namerava zvezna vlada tudi storiti. Priznamo, da je tragično, če uvažamo tisto, kar bi morali izvažati, pravijo v

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja Tit Doberšek

Nacejanje je žalitev za vinogradnika

Nasveti mag. Skaze

Zadnjič smo na tem mestu s pomočjo nasvetov mag. Antona Skaze iz Ptujске kleti skušali vplivati na kar najboljšo izbiro vina k posamezni vrsti jedi, danes pa nameravamo objaviti nekaj besed še kulturi uživanja vina, temu, kako se Slovenci obnašamo ob kozarcu vina.

Naša kultura pitja je še vedno skromna, večkrat kar preskromna. Med ljudmi so še zakoreninjene slabe navade in neznanje, celo nekultura. Posledice so znane. Žal še vedno prevečkrat srečujemo v lokalnih pijane ljudi, ki imajo vse prej kot kulturne odnos do vina.

Vina nikoli ne smemo piti na prazen želodec, med pitjem moramo vedno kaj prigrizniti. Zelo poceni, vendar odličen prigrizek je lahko domač kruh z zaseko. K tej jedi pijemo suha bela vina ali kiselkasta rdeča vina. Tudi siri so pri pitju vina kaj prijetni, v Prekmurju so v navadi ocvirkove pogače ipd.

Večkrat smo tudi pričali slabi navadi pitja »na zdravje«, ko pijačo dobesedno zlivamo vase. Prvi kozarec naj bi morda izjemoma še izpil do dna, naslednje pa nikakor ne več. Vino je treba uživati počasi in spoštljivo. Nacejanje z vinom je grob odnos do te zlahkne pijače, tako početje je za vinogradnika in kletarja prava žalitev.

Med zahtev kulturnega pitja spada seveda tudi zmernost. Na slavnostnih obedih in večerjih pijemo mnogo preveč, za tudi hrana in pijača na njih običajno ni smotrno razporejena. Najprej pride na mizo samo hrana, potem pa samo pijača. In vse v preobilju. Slavnostni obed ali večerja naj bi imela vsaj pet različnih jedi, trajala pa naj bi najmanj dve uri. Obrok naj bi bogatili z okusnjem in zbranim uživa-

njem dobrega vina.
K vinski kulturi spada tudi izbira pravih kozarcev. Za pokušnjo uporabljamo samo steklene kozarce; njihove stene morajo biti tanke, brez barve in brez okrasov, oblika mora biti primerna.

Namizna in kakovostna vina s skromno vinko cvetico bomo pili kar iz navadnih kozarcev brez pečljev. Prostornina takih kozarcev naj bo približno 1,5 dl, za pokušnjo pa

• **PRIPOROČENA CENA VINA** — Društvo vinogradnikov Bele krajine sporoča vinogradnikom, naj bi pri prodaji kvalitetnega belokranjskega belega vina upoštevali njihovo priporočilo. Po mnenju društva naj bi to vino prodajali po 3 nemške marke v dinarski protivrednosti po uradnem tečaju na dan prodaje.

jih natočimo smo do ene tretjine. Iz takih kozarcev poskušamo tudi vino iz sodov v kletih.

Za bela, kakovostna vrhunska vina in vina posebne kakovosti uporabljamo zgoraj žožene kozarce na daljših pečljih. Običajno so tulipanaste oblike, njihova prostornina pa je približno 2 dl. Za pokušnjo jih prav tako lahko nalijemo največ do ene tretjine prostornine, preostali del kozarca pa izpolni vinska cvetica. Pri pitju držimo kozarec za pečelj, da roka ne greje vina. Tudi kasneje, ko pijemo, kozarca ne natočimo do vrha. Nalijemo največ 1 dl, nato pa vino dolivamo.

Za rdeča vina uporabljamo kozarce s krajšimi pečli kot za bela. Kozarec je trebušaste oblike in za jetnejši. Za penca vina uporabljamo pečljate, podolgovate kozarce z globokim, ozkim dnom. Zato napolnimo penca vina višje, do dveh tretjin višine. Za desertna vina uporabljamo manjše pečljate kozarce z okrog 1 dl prostornine, oblika je tulipanasta ali tej podobna. Posebno poglavje so jubilejni kozarci, izjemno razkošje pa kristalni, v katere ne spadajo navadna vina.

Nomadaska paša ali zgodba o jari kači

Kaže, da bodo ovce zopet »okupirale«

BELA KRAJINA — Z zimo se v Beli krajini kot obmejni pokrajini s Hrvaško vsako leto začnejo tudi težave z nomadsko pašo. Lani je prišlo na to območje 18 skupin, predvsem iz Bosne, ki so pripeljale s seboj okrog 30.000 ovac. Letos se boje, da bo to število še znatno večje, zlasti še, ker se zima začela bolj zgodaj.

Da strah Belokranjcev ni zmanj, pove tudi to, da so se pretekli teden prvi trovi opazili okrog Preloke. Zakon o nomadski paši v Sloveniji to pašo prepoveduje, ovce pa poleg tega da delajo škodo, puščajo za sabo določeno vrsto parkljevke. Po trditvah veterinarjev jih kar približno tretjina šepa. Da bi preprečili nadaljnje prodiranje tropov v notranost in čim hitreje ukrepali, so na črnomaljski občini sklicali sestanek s predstavniki obmejnih krajevnih skupnosti, vendar se ga je udeležil le tajnik vinskih krajevnih skupnosti. Ker torej poskus ni uspel, so na občini odločili, da bodo dali v okviru stroke pismena navodila občanom.

Policija in veterinarji pravijo, da je teoretično sicer mogoče, da pastirje z živalmi vred naložijo na vlak in odpeljejo tja, od koder so prišli, praktično pa je to zelo težko izvedljivo. Zato je po njihovem edini način, da se znebijo nomadov, da se organizirajo občani in jih pošiljajo domov. Vprašanje pa je tudi, koliko bodo strokovna pisma navodila zares zalegla, saj je tajnik vinskih krajevnih skupnosti na občino že prenesel mnenja krajanov, ki pravijo, da ovac ne bodo pregnali, ker se jim živali smilijo, pastirji pa so tako in tako reži.
M. B.-J.

TEČAJ KLETARJENJA

BELA KRAJINA — Društvo vinogradnikov Bele krajine bo januarja in februarja pripravilo tečaj kletarjenja za člana društva. Tečaj bo vodil mag. Julij Nemančič in bo trajal 42 ur. Poudarek bo predvsem na predelavi grozda v kvalitetno vino. Društvo prosi, da bi se zainteresirani prijaviли čimprej (še letos), in sicer pri Martinu Kramarču v zdravstvenem domu Metlika ali Janku Banovcu v kmetijski zadrugi Črnomelj ali Mirjani Bukovec. Semeč 8. Participacija znaša 500.000 din.

Imamo največji poplavni pas

Vodooskrba bo prihodnja naloga tudi za vodarje — Področje OVS Dolenjske za jema precej poplavnih in zamočvirjenih predelov — Za popravilo jezov

NOVO MESTO — Dejstvo, da se z razpadom sisovskega sistema poslavlja tudi dolenjska območna vodna skupnost, bo bržčas pri mnogih zbudilo skrb, kaj se bo poslej dogajalo z rekami, potoki in pitno vodo ter zamočvirjenimi in poplavljenimi zemljišči na Dolenjskem ter v Posavju in Beli krajini. Delo OVS se je namreč nanašalo tudi na prej našteto na omenjenih področjih.

Skrb je najbrž utemeljena še bolj zaradi strokovnih ocen, da sodi med neresene probleme vodooskrba, kot je o izdatnosti sedanjih vodovodov na območju OVS Dolenjske dejal Janez Kržan na nedavnem zasedanju skupščine te skupnosti v Novem mestu. Načrt območne vodne skupnosti za beg iz te zadrege sicer zbuja optimizem, saj predvideva obnovitvene in razširitvene posege na osrednjih vodovodih kar v 5 občinah. Tu je zajet tudi nedavno izpostavljeni ogroženi kraški vodovod, sicer pa je celotni spisek načrtovanih del veliko bogatejši.

Odbor za vodno gospodarstvo pri zvezi vodnih skupnosti Slovenije, ki bo nadaljeval delo sedanje OVS, se bo zato ukvarjal poleg s pitno še z drugo vodo, zlasti s tisto, ki je preveč na poplavnih

območjih in v zamočvirjenih predelih. Površina prvih zemljišč naj bi ob koncu tega srednjeročnega obdobja znašala 7.600 ha, o velikosti zamočvirjenih govorijo podatki, da bodo skladno z načrtom kmetijcev v obdobju 1991—1995 predvidoma osušili 7.622 ha zemljišč. Potrebno je dodati, da del zamočvirjenih zemljišč leži na poplavnih površinah. V zvezi s poplavnimi območji strokovnjaki menijo, da predstavlja del Save pod Krškimi in spodnji tok Krke s pritoki največji poplavni predel v naši republici. Tako je verjetno tudi zato, ker so bila v zadnjem času pogostejša vlaganja v manjša lokalna urejanja strug kakor v gradnjo večjih sistemov, ki bi rešili obsežnejša območja. Bržčas pri tem drži, da so posegi zoper poplave in predvsem močvirja nastajali tudi v

ognju znanih dilem, ali izvajati hidromelioracije ali ne. Na neukročene reke se nanašajo tudi obljube, ki so jih delegati slišali na omenjenem zasedanju skupnosti. Po njih naj bi do maja prihodnjega leta pristojni dogovorno določili prihodnost jezov na Krki in No-

• Na dolg spisek predlogov in pobud delegatov skupnosti je odgovoril Janez Kokol, pomočnik predsednika republiškega komiteja za varstvo okolja, in urejanje prostora, da morajo imeti prednost skupno dogovorjeni in predvsem stvarni načrti za delo vodarjev. Tu je po njegovem mnenju obrabljeno pred poplavlami in ukrepom zoper havarije.

memestu. Kot je bilo slišati, naj bi po medrepubliškem projektu popravili tudi načete jezove in bregove Kolpe.
L. M.

Zahteva za manj delegatov

Priprave na volitve 1990 — Javna tribuna 26. decembra

NOVO MESTO — Tudi v novomeški občini potekajo potrebne priprave na volitve prihodnjega leta. V pripravi sta odloka o pristojnostih in sestavi skupščine občine ter o določitvi volilnih enot za volitve delegatov v občinsko skupščino. Odloka naj bi delegati sprejeli na seji 28. decembra, če pa to zaradi mnogih še nerazčiščenih zadev — tudi na republiški ravni — ne bo šlo, bo potreben sklic skupščine takoj po novem letu, saj morajo biti volilne enote določene pred razpisom volitev, ki je predviden za 15. januar 1990.

V dosedanjih razpravi je najbolj enotna zahteva po zmanjšanju števila delegatskih mest. Na tej osnovi je oblikovan predlog, naj bi vsa skupščina imela v bodoče toliko delegatov, kot jih je sedaj samo v zboru združenega dela, torej okrog 70. Zbor krajevnih skupnosti naj bi ostal tak kot doslej. Volilna enota zanj bodo krajevne skupnosti, vsaka bo imela v zboru enega delegata, skupaj jih bo torej 32. Predlog, naj bi bil v zboru še delegat Novega mesta in Romov, ni dobil podpore. V zboru združenega dela naj bi bilo po novem 21 delegatov, od tega

• Pravi zaradi odprtih vprašanj okrog volitev 1990 in ker bo volilni zakon kot temelj v republiški skupščini na dnevnem redu šele 27. decembra, se je novomeška statutarna komisija odločila za čim širšo javno razpravo. V ta namen bo med drugim organizirana v torek, 26. decembra, ob 19. uri v sejni sobi občinske stavbe na Novem trgu 6 javna tribuna o volitvah 1990.

16 iz gospodarstva, 4 s področja družbenih dejavnosti in 1 s področja finančno-tehničnih storitev, državnih organov, oboroženih sil itd. Za volitve v zbor združenega dela naj bi določili 20 volilnih enot, število delegatov pa naj bi bilo odvisno od števila delavcev in od pomembnosti panoge za razvoj občine.

Družbenopolitični zbor naj bi prav tako štel 21 delegatov. Zelo deljena pa so mnenja, kaj naj bo v tem primeru volilna enota, in tudi predlog odloka bo ponudil dve varianti. Po prvi naj bi bila volilna enota za družbenopolitični zbor občina, po drugi varianti naj bi bilo v občini več (predlog je za 10) volilnih enot, v katerih bi volili dva ali tri delegate, pač odvisno od števila prebivalcev. Te volilne enote pomenijo teritorialno zaokroževanje krajevnih skupnosti. Prvo varianto najbolj odločno podpira mladina, meni, da bi druga pomenila zanikanje porajajočega se pluralizma v naši družbi. Tak sistem bi, pravijo, zadeve zakompliciral in povzročil velike težave volilnim odborom v krajevnih skupnostih. Z. L.-D.

POPRAVEK

Na prijazno opozorilo iz DO Noveles objavljamo popravek dveh napačnih podatkov, ki sta se prikradla v članek »Zlati ključ v Novelesovih rokah«, objavljen v 49. številki DL, stran 4. Novo kopalniško steno, razstavljeno v Beogradu, je oblikovala Gordana Marinko — Vinski in ne Lidija Tomeljak, kot je bilo objavljeno. Prav tako je napačno, da je francoska firma Porcher zgradila pravdo za kopiranje pomivalnega korita »Vesna« iz programa »Kopaker«, ki ga je oblikovala Maja Klemenc, temveč do pravde ni prišlo, ker je bila dosežena poravnava, po kateri je firma Porcher ustavila nadaljnjo proizvodnjo spornega artikla in Novelesu izplačala dogovorjeno odškodnino.

ZK gre na volitve s svojo listo

Metliški komunisti bodo volilec ponudili listo svojih kandidatov za družbenopolitični zbor — Kdo bo novi sekretar OK ZK Metlika?

METLIKA — Druga seja občinskega komiteja ZKS Metlika v novem sestavu je med drugim pokazala, da se metliški komunisti — in gotovo to ne velja samo zanje — ne znajdejo, ko bi se bilo treba obnašati kot stranka, in to kot ena od strank. Tudi na tej seji, na kateri so največ časa posvetili pripravam na volitve prihodnje leto, so nekateri člani v razpravi večkrat pozivali, naj končno začnejo misliti in delovati kot stranka.

V razpravi je bilo slišati povsem različna mnenja o tem, kako naj bi Zveza komunistov v metliški občini nastopila na naslednjih volitvah. Eni so zagovarjali, naj bi listo za družbenopolitični zbor občinske skupščine pripravili v koalicijski s sedanjo SZDL oz. bodočo socialistično stranko in še kom, drugi, katerih argumenti so prevladali, pa so se zavzemali za samostojen nastop ZK. Tako bo občinska organizacija ZK v metliški občini na naslednje volitve šla s svojo listo kandidatov za občinski družbenopolitični zbor. Svojo listo bodo predlagali tudi mladinci in morda še katera stranka. Vsekakor bodo komunisti imeli najmanj eno konkurenčno listo. »Ni vrag, da ne bomo dobili 13 spoštnih in zaupanja volilcev vrednih ljudi za člane družbenopolitičnega zbora. Na tej listi so lahko tudi ljudje, ki niso člani naše organizacije, a pristajajo

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 23. decembra, bodo v Novem mestu do 19. ure, na podeželju pa do 17. ure odprte naslednje prodajalne živil:

- v Novem mestu: Market na Kristanovi
- v Sentejnuju: Market Dolenjka
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Rog
- v Žužemberku: Samopostrežba KZ
- v Straži: Market Dolenjka.
- V nedeljo bo v Novem mestu od 8. do 11. ure odprta prodajalna Pri vodnjaku, Glavni trg 3. Ker je sobota delovna, bodo vse prodajalne živile odprte do 15. ure.

Telefonska zmeda

Spremenjene telefonske številke povzročajo precej težav — Negodovanje

METLIKA — S prikličivijo nove avtomatske telefonske centrale v Metliki konec prejšnjega meseca je prišlo tudi do spremembe nekaterih telefonskih števil, s tem pa do prave metliške telefonske zmede. O spremembi telefonske številke so namreč obvestili le vsakega lastnika posebej, tako da je za novo telefonsko številko zvedel le tisti, kateremu so jo spremenili. To pa tistim, ki so mu ali mu še hočejo telefonirati, prav nič ne pomaga. Seveda je bilo in je še zaradi tega po Metliki veliko negodovanja in kritik na račun PTT, slišati je tudi ostre besede o monopolu in odnosu do uporabnikov.

Zavarovanje proti inflaciji

S tržnim obračanjem kapitala bo zavarovalnica Triglav zagotavljala dejanske odškodnine

NOVO MESTO — Vsak, kdor sklepa tako ali tako vrsto zavarovanja, ga sklepa seveda zato, da bo v primeru škode ali nezgode dobil tudi odškodnino, ki bo vsaj približno nadomestila izgubo.

Zavarovalna skupnost Triglav je za premoženjsko zavarovanje že prej uvedla možnost verižnega mesečnega povšejanja zavarovalnih vsot, s čimer naj bi škodovalancem ublažila udarce, ki jih prinaša visoka inflacija. Sedaj se je izkazalo, da tudi to ni dovolj, saj inflacija divja že v nepredvidljive višine, zato se je prva v Jugoslaviji odločila za novo vrsto sklepanja zavarovanj, ki jim inflacija ne bi mogla doživeti. Tisti, ki bodo sklepali premoženjsko ali nezgodno zavarovanje po 15. decembru, bodisi da

Novoteks bi prodal stanovanja

S tem bi dobil večji del nujnega denarja za rešitev — Izvršni svet proti nezakonitosti — O odprodaji solidarnostnemu skladu bo odločila skupščina

NOVO MESTO — Novomeški Novoteks, posebno toz Tkanina, se je znal v izjemno težkem položaju. Že nekajtno težko finančno stanje se letos le še pogloblja. Visoka zadolženost — ta Novoteksova proizvodnja posluje skoraj brez lastnih obratnih sredstev — sprti izničuje učinke sanacijskih ukrepov. Po besedah Novoteksovega direktorja Slavka Pavlina morajo takoj priti do 7 milijonov mark obratnega kapitala.

Če jim to ne uspe, ne bodo mogli kupiti surovin in proizvodnja se bo ustavila, kljub temu da imajo vsekoli vsi prodano za pol leta vnaprej. Prekinjene proizvodnje potem ne bo mogoče ponoviti vsaj okrog 750 delavcev.

Kot glavni vir za pridobitev svežega, lastnega obratnega kapitala so v Novoteksu predvideli odprodajo svojih stanovanj. Na ta način naj bi prišli do 5 milijonov mark in na občinski izvršni svet so že novembra prišli s predlogom o odprodaji 75 stanovanj. Še 24 naj bi jih odprodali v Metliki. Stanovanja naj bi kupili solidarnostni sklad v občinski skupščini bo na seji 28. decembra ponudil v sprejem predlog o 0,33 odstotka višji prispevni stopnji za stanovanjsko solidarnost v letu 1990, kar bi zadostovalo za kreditiranje odkupa okrog 200 družbenih stanovanj. Tovrstni kredit naj bi poravnali v sedmih letih, višja stopnja bi seveda veljala ves ta čas. Delegati v občinski skupščini bodo torej odločili, ali je vse gospodarstvo pripravljeno pomagati Novoteksu, da ne potone. Za to namreč gre. Mimo tega bo izvršni svet pozval republiško vlado, naj sprejme že najavljene ukrepe za olajšanje težkega položaja tekstilcev.

gnati čez noč, saj izgubljenega trga, od katerega je precej svetovnega, ne bo lahko dobili nazaj. Če jim denarja ne uspe dobiti, bo ogrožena socialna var-

nost vsaj okrog 750 delavcev. Kateri glavni vir za pridobitev svežega, lastnega obratnega kapitala so v Novoteksu predvideli odprodajo svojih stanovanj. Na ta način naj bi prišli do 5 milijonov mark in na občinski izvršni svet so že novembra prišli s predlogom o odprodaji 75 stanovanj. Še 24 naj bi jih odprodali v Metliki. Stanovanja naj bi kupili solidarnostni sklad v občinski skupščini bo na seji 28. decembra ponudil v sprejem predlog o 0,33 odstotka višji prispevni stopnji za stanovanjsko solidarnost v letu 1990, kar bi zadostovalo za kreditiranje odkupa okrog 200 družbenih stanovanj. Tovrstni kredit naj bi poravnali v sedmih letih, višja stopnja bi seveda veljala ves ta čas. Delegati v občinski skupščini bodo torej odločili, ali je vse gospodarstvo pripravljeno pomagati Novoteksu, da ne potone. Za to namreč gre. Mimo tega bo izvršni svet pozval republiško vlado, naj sprejme že najavljene ukrepe za olajšanje težkega položaja tekstilcev.

Svinjanje Novega mesta?

Delegatsko vprašanje o novomeških gradnjah

NOVO MESTO — Novomeška občinska skupščina je imela za sedanje pretekli terek na dnevnem redu dolgo vrsto pomembnih zadev, od sprememb družbenega plana, poročila o izvajanju referendumskega programa, poročila o problematiki varstva okolja do programa sklada stavbnih zemljišč za leto 1990. A delegati so bili zelo ekspeditivni,

Zbor združenega dela je nekoliko poživilo le delegatsko vprašanje oz. nekakšen protest na račun vseh sedanjih novomeških gradbišč in na delo gradbenikov. Rečeno je bilo celo, da se po Novem mestu brezdružno svinja, da izvajalci del iz dneva v dan postavljajo občane pred dejstva, slo pa bi tudi drugače. Delegat Novolesa je rekel, da je med ljudmi veliko negotovnosti, ker se v gradbeni jami na Novem trgu že več kot leto nič ne premakne ter da avtobusne postaje ne bi smeli prestaviti, do-

kler ni novega mosta, ker da bo potem še več problemov s prometom. Natančneje poročilo o gradnji postaje, mosta, izgradnji Novega in tudi Prešernovega trga bodo delegati dobili na seji skupščine konec decembra, je bilo objavljen. Kljub temu so sprejeli pobudo, da je treba te gradnje čimprej rešiti, izvajati pa jih »kulturno«. Delegat Nikola Padevski je kritiziral zaparkiran plončnik med trgovino KZ in Novolesa na Cesti komandanta Staneta, zaradi česar morajo pešci, med njimi večina solarjev, hoditi po cesti, ker je prehod na nasprotni strani zaradi gradbišča nemogoč. Spraševal se je tudi, kje bo ves mesec tekla promet, ki gre sedaj skozi mesto, ko bo prekopan Prešernov trg oz. Sokolska ulica zaradi ureditve kanalizacije, vodovoda itd., za kar naj bi sedaj dala soglasje krajevna skupnost Center.

Ko je Pionirjev direktor Slavko Guštin govoril za DL, je omenjal tudi gradnje v Novem mestu. Pravi, da gre po osvoboditvi za prvi večji poseg v mesto in da je skrajni čas za to, saj se je o novi avtobusni postaji, blagovnici doslej le govorilo, na mnoge pobude pa je padla še odločitev za poslovni center na Novem trgu. Glede na slabo infrastrukturo zahtevajo te gradnje velike posege, ljudje tega niso vajeni, bo pa prisotno še kar nekaj časa. »Z velikim sodelovanjem občinskih služb in izvajalcev skušamo graditi tako, da bi bili občani čim manj prizadeti. Vendar gre za eno samo veliko gradbišče in brez težav ne gre,« pravi Guštin.

SDZ TUDI V NOVO MESTU

Initiativni odbor Slovenske demokratske zveze (SDZ) vabi na ustanovni sestanki področnega odbora SDZ za občino Novo mesto, ki bo v četrtek, 21. decembra, ob 19. uri v prostori obrtnega združenja Novo mesto, Glavni trg 14. Ustanovnega sestanka se bo udeležil tudi predsednik SDZ dr. Hubert Požarnik. Vabljeni so vsi člani in tisti, ki bi to želeli postati.

»Raček« ima novo učilnico

Metlika dobila novo računalniško učilnico

METLIKA — Za nedavni praznik metliške občine so v osnovni šoli v Metliki predali namenu računalniško učilnico, ki jo na kratko imenujejo računalnico. Gre za učilnico z desetimi novimi osebnimi računalniki in dataskopom.

Pri ureditvi te računalnice, ki veliko pomeni ne samo za šolo, ampak tako rekoč za celo občino, so poleg osnovne šole in metliške srednje šole tekstilnih usmeritev veliko prispevala metliška raziskovalna skupnost in vse metliške delovne organizacije. Po sedanjih vrednostih se dela in oprema v novi računalnici vredna okoli 3 milijarde dinarjev. Metliška šola je poleg semiške edina na območju novomeške enote Zavoda za šolstvo Slovenije vključena v republiški projekt »Raček« (računalniška eksplozija), katerega smoter je močnejša vključitev računalništva v celotno vzgojno-izobraževalno delo v osnovnih šolah. »Že do sedaj smo imeli na

naši šoli računalniški krožek za učence 6. in 7. razredov ter fakultativni pouk računalništva v 8. razredu — naš učenec Bojan Gornik je bil celo republiški prvak — sedaj pa bomo računalništvo na naši šoli dvignili še na višjo raven,« pravi ravnatelj šole Jože Mozetič. Odkar imajo novo računalnico, se je zanimanje za računalništvo med učenci povečalo in že pretega sedanje zmogljivosti. Fakultativni pouk računalništva za učence 8. razredov vodi učitelj fizike in matematike, krožek pa zunanja sodelavka. Na šoli računajo, da bodo v prihodnjem šolskem letu v računalniški krožek vključili tudi nadarjene učence iz nižjih razredov. Že sedaj to računalnico uporabljata tudi srednja šola tekstilnih usmeritev, kjer imajo računalništvo kot reden predmet, na razpolago pa bo tudi za izobraževanje kadrov metliških delovnih organizacij. A. B.

POLNA RAČUNALNICA — Odkar so na metliški osnovni šoli odprli novo računalniško učilnico z desetimi osebnimi računalniki, se je med učenci zanimanje za računalniški krožek izredno povečalo. Ta računalnica pa ni velika pridobitev samo za šolo, ampak za celo občino. (Foto: A. Bartelj)

SREČANJA Z DEDKOM — Dedek Mrzaj je zaradi vrste novoletnih prireditve, ki jih letos pripravljata Zveza prijateljev mladine v Novem mestu, prišel na Dolenjsko bolj zgodaj. Minulo soboto in nedeljo je po ves dan obdaroval otroke mestnih krajevnih skupnosti v Domu JLA. V tem času je dedek vsak dopoldan v enem od vrtevc, popoldan pa se vozi v krajevna središča občine, kjer otroci že nestrno čakajo na program in darila. V soboto in nedeljo popoldan bo dedek na velikem živzavu, poslovil pa se bo prav na novoletno noč

SREČANJA Z DEDKOM

SREČANJA Z DEDKOM — Dedek Mrzaj je zaradi vrste novoletnih prireditve, ki jih letos pripravljata Zveza prijateljev mladine v Novem mestu, prišel na Dolenjsko bolj zgodaj. Minulo soboto in nedeljo je po ves dan obdaroval otroke mestnih krajevnih skupnosti v Domu JLA. V tem času je dedek vsak dopoldan v enem od vrtevc, popoldan pa se vozi v krajevna središča občine, kjer otroci že nestrno čakajo na program in darila. V soboto in nedeljo popoldan bo dedek na velikem živzavu, poslovil pa se bo prav na novoletno noč

na naš program. Vsaki politični organizaciji pa bi moral biti cilj, da ima svojo listo in da na volitvah dobi čim večji vpliv v skupščini,« je dejal Jože Matekovič, ki se je najbolj zavzemal za to, da metliški komunisti na volitvah nastopijo s svojo listo. Priprani so, da imajo za uspeh na bodočih volitvah več možnosti kot katerakoli druga stranka. Seveda je za to volilec treba v prvi vrsti ponuditi dober program in na seji so imenovali tudi komisijo za pripravo tega občinskega programa, takoj pa bodo tudi začeli evidentirati kandidate za listo za občinski družbenopolitični zbor. Kljub odločitvi za samostojno listo pa so si metliški komunisti pustili tudi dovolj taktičnega prostora, da si »tik pred zdajci« še vedno lahko premislijo in gredo na volitve v koalicijski s kakšno drugo stranko. A. BARTEJL

• Ker ne en ne drug kandidat za poklicnega sekretarja OK ZKS Metlika na nedavni programsko-volilni konferenci občinske organizacije ZK ni bil izvoljen v občinski komite, so postopek evidentiranja ponovno izpeljali. V osnovnih organizacijah so za kandidate za sekretarja predlagali Milana Travnikarja, Gabreja Predoviča, Ivano Radovič, Jožeta Nemanica, Staneta Brodčarja, Martina Štubljarja in Slobodana Udovičiča; nekateri so bili evidentirani v več osnovnih organizacijah. Vendar je kar pet evidentiranih kandidatov že takoj pohitelo in se odpovedalo nadaljnji kandidaturi. Teh »odstopov« pa na seji komiteja niso sprejeli, ampak naj bi se prej pogovorili z vsakim kandidatom, »selekcijo« naj potem naredijo v osnovnih organizacijah, izmed dveh (ali tudi več) kandidatov, ki bosta dobila največ podpore, pa naj bi potem v komiteju izvolili sekretarja. Proučili bodo tudi možnost le polovične zaposlitve v komiteju.

OPOZICIJA — Kaže, da ima meška mladinska organizacija v precej živno opozicijo, ki pa je precej ilegalno. Novomeškim mladincem neznane (zdrave ali nezdre) sile v njem času uničujejo vse plakate. Tako se zdaj odločili, da bodo naredili novovolentni ples, vabilo za vstop v ZSM plakat za svobodno katedro z opozicijski bo doglana, kdo naroča trganje vih obvestil.

STANDARD — Čeprav nas statistika prepričuje, da živimo dobro življenje demantira, na vsakem koraku vsak dan. V eni od novomeških trgov slovi po dobro pečeni piščanci (pečeni jih za malico), so potarnali, da so lju tako obubožali, da spečejo dopolnilo se ne pet ali šest piščancev. Se ne dolgo so jih po trideset. Kaj hoče, čen piščanec spet postaja statusni sim posameznikovega in družbenega ob DOM JLA — Ko smo pred nekaj zapisali, da je treba ob deju po JLA hoditi z odprtim dežnikom (stre zajejala), je bila ta skrivnost ocenjena napadek na JLA. Tokrat moramo s kostanj v žerjavico, nedavni orkanos ter je z omenjenega poslopa odtrgal precej lesenega oboja, ladijski pod na vse strani. Skratka: skušamo dop dati, da se dela škode, armada in obč naj se dogovorita, kdo jo bo odpravi

Ena gospa je rekla, da je v Spre res vse mogoče. Na sindikalnih sta na primer društvo upokojenc dom starejših občanov premagalo ko ekipo UNZ kot ekipo zdravne nega centra Dolenjske.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 6. do 14. decembra so v porodnišnici rodile: Stefanija Selak v lenje vasi — Andrej, Branka Jeršič v Cрномlju — Ana, Elizabeta Tisov, v stave pri Novem mestu — Eva, V Milkovič iz Metlike — Marija, Jerše iz Velikega Lipovca — Klavdija, serka Župan iz Metlike — Marija, Nenada, Ljudmila Kranjec iz Senju Denisa, Ljubica Bakarič iz Vrhovec Ozlju — Nenada, Anica Zagar iz nje vasi — Urško, Jožefa Grubar iz kega Bana — Simona, Esma Bob Metlike — Anjo, Antonija Zorko iz Ravnega pri Raki — Dušana, Tanja ser z Uršnih sel — Marka, Marija Senuš — Gregorja, Ljubica Praznik hovega — dekljo, Jožica Vivodnina Cerovega loga — dekljo, Zdenka s Stražnjega vrha — dekljo, Franč Simonič iz Drašičev — dekljo, Jakofič iz Metlike — dečka. IZ NOVEGA MESTA: Katarina mar z Broda 26 — Klemenca, Barbara točar iz Adamičeve ulice 61 — Evo, rinka Kelbič iz Ulice Majde Šilo 20 Sanjo, Maruška Levstik iz Ulice Majca 6 — Manco, Ana Alessandri Ragovske ceste 14 — Zvonka. Cestitamo!

Sprehod po Metliki

V OKVIR NOVOLETNIH PRIREDITEV DITEV sodijo tudi ure pravljic, ki so prejšnjo soboto po krajevnih skupnostih pripravile in izvedle vzgojiteljice metškega vrta. V metliški matični knjižnici te ure pravljice še trajajo, in to vsako soboto ob petih popoldne. Vabljeni! PRED NOVIM LETOM je metliška Zveza prijateljev mladine organizirala akcijsko zbiranje igrač pod geslom »dani igračo prijatelja!«. Vsi, ki imate doma igračo, ki ji vaši otroci več ne potrebujejo, prinesite to igračo v torek, 26. decembra od 6. do 15. ure v metliški vrtec. Dobite bo otrok, ki si jo želi, vsak, ki bo prinesel igračo, pa bo v zahvalo in priznanje do metliški vrtec. CASI SO TAKI, da zmanjkuje denarja predvsem za delovanje ustanov, ki se varjajo z vzgojo in šolanjem naših otrok. Tudi zato so v Metliki prišli na misel, da obrnejo na vse, ki kot nepokliceni funkcionarji družbenopolitičnih organizacij do vajo enkratno letno nagrado, da ta denar odstopijo za nakup didaktičnih igračk metliški vrtec. PRIREDITELJI NOVOLETNIH PRIREDITEV v metliški športni dvorani večjaio starše predšolskih otrok, naj se na novoletno prireditev in obdaritev pr peljejo skozi novo ulico in na novo ure njih športnih igrišč s Trdinove ulice (proti Berčičem), razen za otroke, ki bodo v malo šolo, ki bodo v športno dvorani prišli iz osnovne šole. To obvestilo je potrebno zato, ker bo na dedka Mrzaj vidoma prišlo okoli 600 otrok in pri to možni kaj lahko pride do gneče zmede.

»Le« pol dražje Bojazen, da ljudje 95 odst. večjih stanarin ne bodo mogli plačati

ČRNOMELJ — V tukajšnji stanovanjski skupnosti so pripravili tri možnosti povečanja stanarin za prvi mesec v prihodnjem letu, izvršnemu svetu pa predlagali sprejem cene, ki je za 95 odst. višja od sedanje. Čeprav je bilo doslej skoraj vedno v navadi, da so na izvršnem svetu nove ponujene cene sprejeli brez daljših razprav, pa tokrat ni bilo tako.

Nič niso sicer imeli proti temu, da se stanovanjski fond obnavlja, vprašali pa so se, ali je sedaj najbolj pravi čas za to. Tako veliko povečanje bo namreč povzročalo le večji pritisk na dvigovanje osebnih dohodkov v kolektivih. Grob izračun je pokazal, da bi s predlaganim povečanjem stanarin in novimi cenami komunalnih storitev morala štiričlanska družina na mesec odšteti 12 milijonov dinarjev. Popravna plačila v Iskri na primer, na katero je vezanih skoraj tretjina črnomaljskih gospodinjstev, pa je 10 milijonov dinarjev.

Tajnik stanovanjske skupnosti je prepričan, da ljudje morda le še niso v tako veliki stiski. To je utemeljeval s tem, da je ob vsakem dvigu cen stanarin res tudi več priložnosti za subvencije, vendar pa mnogi, ki bi bili upravičeni, zanje še niso zaprosili. Vendar to prepričevanje, kot tudi tisto, da so stanovanja pač premožnejša, ki ga je potrebno vzdrževati, denarja pa je bolj malo, ni kaj prida pomagalo. Dvomi, da bi bili ljudje prihodnji mesec sposobni plačati skoraj dvakrat višjo stanarino, so bili preveliki. Zato so v novi ceni upoštevali le ocenjeno decembrsko inflacijo, ki naj bi bila 45-odstotna.

Vse manj denarja V črnomaljski občini kljub temu pester program

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini usklajuje prireditve ob prihodu dedka Mraza občinska Zveza prijateljev mladine, pomagajo pa ji Zavod za izobraževanje in kulturo, šole, vrtci in maloštevilni posamezniki. Letos bodo dobili darila le predšolski otroci in učenci prvih razredov, saj vse več delovnih organizacij ne spoštuje sporazuma o financiranju prireditev in obdaritve ob novem letu.

V vaških krajevnih skupnostih bodo združili prireditve za predšolske in šolske otroke. V Črnomlju bo praznovanje ločeno, za predšolske otroke, ki ne obiskujejo vrtca, pa bo 26., 27. in 28. decembra ob 16.30 v kulturnem domu in pred njim glasbena prireditev, potem pa bo dedek Mraz podelil darila. Pred kulturnim domom pa bo med prireditvijo in po njej sejem otroških izdelkov, razstava otroških slik in predstavitev knjige Darka Kočevčarja »Tri princeske«, ki jo bo moč kupiti. Pripravili bodo tudi sprehod dedka Mraza po mestu. 18. decembra je v okviru novoletnih prireditev v Črnomlju že gostovalo Primorsko dramsko gledališče s predstavo Hura soncu in dežju. Vzgojiteljice v otroškem vrtcu pa so naštudirale lutkovno igrice, s katero bodo gostovale po krajevnih skupnostih.

KAM Z ODPADKI? RIBNICA — Kam s komunalnimi odpadki? O tem so razpravljali tudi na razširjeni seji koordinacijskega odbora za varstvo okolja pri OK SZDL v pripravah na regijski posvet o tem. Ugotovili so, da problematike odlaganja komunalnih odpadkov zaradi kraške sestave tal v občini ni možno obravnnavati ločeno od onesnaževanja podtalnice in vodotokov, od ravnanja s posebnimi odpadki pa tudi od reševanja romskega vprašanja. Strinjali so se s predlogom, da bi uredili sodobno odlagališče v sosednji kočevski občini. Za odlaganje in odvoz odpadkov naj bi tehnično boljše opremili Komunalno Ribnico. Predlagali so, da bi odprli obrat Dinosa za zbiranje odpadnih surovin.

DIAGNOZA? — Pretekli petek dozdne je nekaj hudo davilo telefonsko omrežje, po katerem se je občan iz Novega mesta hotel pogovarjati na Mirno. Nadlogo so doživljali predvsem na mirniški strani žile, in to v obliki neznanega hreščanja, ki je bilo podobno trganju papirnatega listov, kakršne uporablja grafična industrija za tiskanje razvojnih načrtov monopolnega državnega podjetja za telekomunikacije.

OB NEDELJAH PO MAŠI — Ob nedeljah po maši od 10. do 12. ure organizirajo ribniški ZSMS tako imenovane »debatne klube za vse svobodo misleče državljane«. Prvi tak klub je bil o ekologiji, podobne debate bodo še o obrti, kulturi, turizmu itd.

OB NEDELJAH PO MAŠI — Ob nedeljah po maši od 10. do 12. ure organizirajo ribniški ZSMS tako imenovane »debatne klube za vse svobodo misleče državljane«. Prvi tak klub je bil o ekologiji, podobne debate bodo še o obrti, kulturi, turizmu itd.

Inž. Peter Levstek Kaže odlično Tri vprašanja predsedniku IS Ribnica inž. Petru Levstku

RIBNICA — Predsedniku občinskega izvršnega sveta inž. Petru Levstku smo zastavili nekaj vprašanj o sedanjih gospodarskih razmerah v občini.

Kakšen je odnos ribniških gospodarstvenikov do programa ZK Evropa zdaj? »V ribniški občini je bil v preteklosti razvoj gospodarstva v skladu z linijo ZK, se pravi, da smo pospeševali predvsem razvoj velikih podjetij. Ob tem pa smo zanemarili razvoj manjših obratov, ki so praviloma v zasebni lasti. Sedanji partijski program to pomanjkljivost popravlja, zato ga podpiramo. Želimo le, da bi ga uresničili kot celoto, ker sicer ne bo uspeha.

V ribniški občini je nekaj manjših obratov in tozdev večjih podjetij iz drugih občin. Bodo ti prešli v zasebno last? »To pa ne, ker to niso majhne proizvodne enote, saj vse zaposlujejo preko 100 ljudi. Ustanovljali bomo manjše zasebne obrate, ki bodo zaposlovali do 50 ali celo 100 ljudi. Pri odpiranju takih obratov smo v ribniški občini v precejšnjem zaostanku za Slovenijo.

V devetih mesecih letos je ribniško gospodarstvo zabeležilo občuten upad fizičnega obsega proizvodnje in tudi izvoza na klirniško območje. Kakšni so obeti v zadnjem četrtletju? »Kaže odlično. Sedanja ocena je taka, da bomo do konca leta v celoti nadoknadili izpad fizičnega obsega proizvodnje in tudi upad izvoza na klirniško območje. Vsaj zadržali bomo lanske dosegke, če jih ne bomo celo izboljšali. Izvoz na konvertibilno območje pa je bil ob triletju nad lanko ravno in tudi ta porast nameravamo obdržati. Predvsem je močno porasel v zadnjem četrtletju izvoz Rika.

J. PRIMC

Zaposlenost se zmanjšuje Bolj je upadla v kočevski kot ribniški občini

KOČEVJE, Ribnica — Po tako imenovanih predhodnih podatkih so bili rezultati gospodarjenja v občinah Kočevje in Ribnica slabši, kot so pričakovali.

V devetih mesecih letos je kočevsko gospodarstvo ustvarilo za blizu 548 milijard dinarjev dohodka, za 144 milijard bruto dobička, za preko 42 milijard akumulacije in za preko 43 milijard dinarjev izgube. Ti gospodarski rezultati so bili doseženi s 6.285 zaposlenimi ali s 436 (ali 6,5 odst.) manj kot v istem obdobju lani.

Največji kočevski izgubar je še vedno Itas (skoraj 19 milijard dinarjev izgube), potem pa sta blizu skupaj s skoraj po 9 milijardami izgube LIK (dva tozda) in Oprema (Lesna predelava).

OSTALI izgubarji so še Elektro (4,5 milijarde) hotel Pugled (2 milijardi) in Kočevski tisk (275 milijonov).

Gospodarstvo ribniške občine pa je v istem obdobju imelo preko 538 milijard dinarjev dohodka, 198 milijard dobička in preko 85 milijard dinarjev akumulacije. Izgube ni bilo v nobenem podjetju. Obseg industrijske proizvodnje se je ob tem znižal (v primerjavi z istim obdobjem lani) kar za 12,4 odstotka, in sicer predvsem zaradi izpada proizvodnje v strojni industriji. Vendar tega ne ocenjujejo kot tragično, ker je v minulih letih ta proizvodnja narasčala tudi za 20 odstotkov letno. Število zaposlenih se je znižalo tudi v ribniškem gospodarstvu, vendar le za 0,4 odstotka ali 17 delavcev.

J. P.

Gospodarstvo tone zaradi obresti Nerealni tečaj dinarja in velike obresti na kratkoročna posojila so največje breme črnomaljskega gospodarstva — Plače za petino manjše od slovenskih

ČRNOMELJ — Opozorilo, ki so ga nedavno izrekli direktorji večjih črnomaljskih kolektivov, je izzvenelo skoraj kot poslednji klic v sili. Če bodo v Jugoslaviji še naprej nadaljevali z nerealnim tečajem dinarja in dodatno obremenjevali gospodarstvo ter ustvarjali situacijo, v kateri bodo podjetja primorana najemati draga kratkoročna posojila, bo prišlo v naši državi do šok teparije.

Čeprav je iz podatkov poslovanja v 10 mesecih letos moč ugotoviti, da se je proizvodnja v črnomaljski občini povečala za več, kot so načrtovali, prav tako tudi izvoz na konvertibilni trg, pa so tukajšnji gospodarstveniki vse prej kot optimisti. To sta tako rekoč edina spodbudna podatka v poslovanju. Samo za obresti so morala podjetja odšteti 260 tisoč milijard dinarjev, medtem ko so za osebne dohodek porabila 220 tisoč milijard dinarjev. Predvsem zadolženost Iskre, Belta in rudnika Kanižarica se neproporcionalno hitro povečuje. Glavni vzrok pri prvih dveh je nerealni tečaj dinarja, sledi pa odliv za revalorizacijske obresti.

DEDEK MRAZ KOČEVJE — Jutri, 15. decembra, se bo otrokom letos prvič pokazal dedek Mraz, in sicer ob 16.30 v restavraciji kočevske Name. Ob tej priložnosti bo za mlade obiskovalce prikazana še glasbena pravljica »Macesnov škratek Rastko in njegove dogodivščine od jeseni do poletja«, v kateri bosta nastopila Mojca Malovrh in Roman Mohar ter množica glasbil.

DEDEK MRAZ — Jutri, 15. decembra, se bo otrokom letos prvič pokazal dedek Mraz, in sicer ob 16.30 v restavraciji kočevske Name. Ob tej priložnosti bo za mlade obiskovalce prikazana še glasbena pravljica »Macesnov škratek Rastko in njegove dogodivščine od jeseni do poletja«, v kateri bosta nastopila Mojca Malovrh in Roman Mohar ter množica glasbil.

VOZNI RED DEDKA MRAZA RIBNICA — Na območju KS Ribnica bo dedek Mraz obiskal in obdaril otroke 22. decembra v Goriči vasi, Nemški vasi in Dolenjih Lazih; 23. decembra v Jurjevi in Sušju, 26. in 27. decembra pa v Ribnici. Obiskal bo tudi otroke v ostalih KS, in sicer 23. decembra Dolenjo vas, 28. decembra pa Loški Potok in Sodražico.

USTANAVLJAJO ODBOR SDZ ČRNOMELJ — Politični pluralizem se prebujata tudi v Beli krajini. V Črnomlju je osnovan iniciativni odbor Slovenske demokratske zveze, ki pripravlja ustanovni zbor odbora SDZ za črnomaljsko občino. Zbor bo v soboto, 23. decembra, ob 18. uri v prostorih Srednje šole.

OSTALI izgubarji so še Elektro (4,5 milijarde) hotel Pugled (2 milijardi) in Kočevski tisk (275 milijonov).

Gospodarstvo ribniške občine pa je v istem obdobju imelo preko 538 milijard dinarjev dohodka, 198 milijard dobička in preko 85 milijard dinarjev akumulacije. Izgube ni bilo v nobenem podjetju. Obseg industrijske proizvodnje se je ob tem znižal (v primerjavi z istim obdobjem lani) kar za 12,4 odstotka, in sicer predvsem zaradi izpada proizvodnje v strojni industriji. Vendar tega ne ocenjujejo kot tragično, ker je v minulih letih ta proizvodnja narasčala tudi za 20 odstotkov letno. Število zaposlenih se je znižalo tudi v ribniškem gospodarstvu, vendar le za 0,4 odstotka ali 17 delavcev.

DELOVNO SREČANJE OBRTNIKOV KOČEVJE — V petek, 22. decembra zvečer, bo v hotelu Pugled srečanje obrtnikov — članov kočevskega obrtnega združenja. Uvodno informacijo bo dal predsednik IS SO Kočevje, in sicer v tem, kako se izvaja program revitalizacije gospodarstva in poseljevanje zapuščenih in odročnih območij, o možnosti najemanja inozemskih kreditov za tiste, ki so na delu v tujini, o delu komisije za razvoj drobnega gospodarstva itd. Po končanem razgovoru bo družabno srečanje. Vabljeni!

ZK IZ PODJETIJ RIBNICA — Nosilec medrepubliških sporov je prav ZK.J. To onemogoča gospodarske reforme in izhod iz krize. Tako je mnenje ribniških komunistov, so ugotovili na nedavni predkongresni seji OK ZK Ribnica. Sprejeli so pobudo republiški skupščini, naj pripravi izhodišča za novo vlogo Slovenije v Jugoslaviji, kar naj bi bila osnova za novo ustavo, in da naj o izhodiščih izvede referendum. Starejši člani ZK so dali nekaj pripomb zaradi odpiranja organizacije za verujoče, nekatere moti tudi pomanjkljivo opredeljena družbena lastnina. Vsi pa so se strinjali, da je treba OO ZK umakniti iz podjetij, komunisti lahko delajo v sindikatu. Delegati so dali tudi jasno vedeti, da članov CK ZK.J. iz Slovenije ne bodo pustili izbirati komunistom iz kakšne druge republike, to je pravica in dolžnost komunistov Slovenije.

GASILCI PRAZNOVALI TREBNJE — Tukajšnje gasilsko društvo je na sobotni letni konferenci proslavilo 105-letnico delovanja. Slovenski, ki je bila v novem in dobobra zagotovljenem domu, so se udeležili tudi gasilci iz Velike Gorice, hrvaške občine, ki je pobratena s Trebnjem. Na gasilski prireditvi, na kateri je pel trebnjski upokojenski zbor, so prisotne pozdravili predsednik GD Trebnje Franc Gorenc, predsednik OZG Trebnje Engelbert Skufca in Dušan Mežnaršič, predsednik gradbenega odbora za dom.

PREMOSTILI DULAK VOLČJE NJIVE — V teh dneh so začeli uporabljati nov most čez potok Dulak na Volčjih Njivah pri Mirni. Prometni objekt, ki ga je v letošnjem oktobru in novemburu zgradilo Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto, bodo morali le še asfaltirati, od drugih potrebnih spremljalnih del pa bodo morali narediti še vse potrebno v zvezi z delno prestativitvijo potoka na območju mostu. Sedanji revalorizirani stroški gradnje mostu znašajo 1,5 milijarde dinarjev; od tega je dobro polovico denarja prispevala KS Mirna.

UNIČEVANJE je še zmeraj vrednota S tribune ZSMS o okolju — Odveč strah pred Globokim

TREBNJE — Po nedotaknjenosti okolja je trebnjska občina v slovenskem merilu še zelo zelena občina, je menil dr. Bogomir Koželj z Visoke šole za organizacijo dela, na javni tribuni »Ali bomo še zelena občina?«, ki jo je v soboto organizirala predvolilno razpoložena OK ZSMS Trebnje. Toda v občino hitro prodira tehnologija z nevarnimi snovmi, za katere pa manjka ustreznih odlagališč, je opozoril predsednik komisije za varstvo okolja pri OK SZDL Trebnje Dušan Mežnaršič.

V zvezi z napovedano hitro železnicno skozjo občino je dejal Marko Kapus, da se občina ni odzvala s svojimi protipredlogi na zunanje načrte o tej prometnici in da v tem pogledu čaka. Sicer je trebnjski resnični vpliv na tak mednarodni projekt itak vprašljiv, je tehtal možnosta dr. Koželj, ki je zato kot obrambo svetoval dvig cene zemlje. V slednjem se mu je pridružil Janko Širec, ki je menil, da bi primerno, to je višje ovrednotenje zemljišč preusmerilo železničarje na slabša tla. Na moč stroke je še v drugačnem pomenju opozoril dr. Koželj z zagotovitvijo, da je odveč vsakršen strah pred novim odlagališčem komunalnih odpadkov v Globokem. Priprave na to gradnjo pomenijo zelo strokovno delo, je zatrdil. Vendar je drago odlagališče, ki predstavlja s sočasnimi željami po boljši vodni oskrbi za občino po mnenju Pavla Jarca zajeten zalogaj, nezadostna garancija za čisto okolje. Ljudje se morajo začeti zavedati, da smeti sodijo res le na urejeno smetišče. Od črtnih smetišč je še huje onesnažena okolja arhitektonsko skazena krajina, na kar sta intonirala razpravi Renato Repše in delno Franc Režun. Slednji je poiskal izvirm greh uničevanja okolja v tisti filozofiji, ki pojmuje napredek kot stopnjevanje jemanja iz narave. Na nujnost preobrata je ciljal tudi Stojan Sorčan s pozivom, naj bi denar za SLO družba preusmerjala v varovanje okolja.

M. LUZAR

V Adlešičih se pobirajo Tekstilov tozd Konfekcija naj bi prihodnje leto postal mešano podjetje — Potem tudi boljše plačilo

ADLEŠIČI — Šele od lanskega julija naprej, ko je adlešički obrat Tonose postal Tekstilov tozd, se je ta kolektiv začel pobirati. Danes je na najboljši poti, da se končno in dokončno tudi pobere. Z enim od tujih partnerjev se namreč dogovarja o sovlaganju v tehnologijo in ustanovitvi mešanega podjetja.

Po zagotovilih direktorja Marjana Hutarja bi moralo biti mešano podjetje ustanovljeno že prihodnje leto. »Poslovnih ovir ni. Problem so le jugoslovanska zakonodaja in ovire glede lastništva. Zato bomo sedaj s tujim partnerjem sodelovali pač na področjih, ki jih omogoča jugoslovanska zakonodaja. Seveda pa zaposlene pri dosegu cilja čaka še veliko truda. Zlasti bomo potrebovali strokovne delavce, ki jih v bližnji okolici ni, v Beli krajini pa jih bomo zagotovo našli,« načrtuje Hutar.

Sicer pa pravi, da je danes pravzaprav težko načrtovati. »Takšne ekonomije, kot jo imamo danes, se nismo učili. Ne veš, koliko lahko zaračunaš, koliko bo pobrala banka, država in koliko bo kupec sploh sposoben plačati.« Povrh vsega predstavlja v Adlešičih 90 odst. proizvodnje lohn posel za izvoz, zato so sedaj ostali brez denarja.

Ko bo z novim letom Tekstil postal družbeno podjetje, bo tukajšnji tozd Konfekcija profi center, ki bo imel celo večja pooblastila glede poslovanja, kot jih ima sedaj. Da pa bodo ostali v okviru Tekstila, pomeni zanje večjo socialno in ekonomsko varnost. Seveda nova organizacija ne bo povsem zaborotna, ampak se bo prilagajala potrebam.

M. B.-J.

UNIČEVANJE je še zmeraj vrednota S tribune ZSMS o okolju — Odveč strah pred Globokim

TREBNJE — Po nedotaknjenosti okolja je trebnjska občina v slovenskem merilu še zelo zelena občina, je menil dr. Bogomir Koželj z Visoke šole za organizacijo dela, na javni tribuni »Ali bomo še zelena občina?«, ki jo je v soboto organizirala predvolilno razpoložena OK ZSMS Trebnje. Toda v občino hitro prodira tehnologija z nevarnimi snovmi, za katere pa manjka ustreznih odlagališč, je opozoril predsednik komisije za varstvo okolja pri OK SZDL Trebnje Dušan Mežnaršič.

V zvezi z napovedano hitro železnicno skozjo občino je dejal Marko Kapus, da se občina ni odzvala s svojimi protipredlogi na zunanje načrte o tej prometnici in da v tem pogledu čaka. Sicer je trebnjski resnični vpliv na tak mednarodni projekt itak vprašljiv, je tehtal možnosta dr. Koželj, ki je zato kot obrambo svetoval dvig cene zemlje. V slednjem se mu je pridružil Janko Širec, ki je menil, da bi primerno, to je višje ovrednotenje zemljišč preusmerilo železničarje na slabša tla. Na moč stroke je še v drugačnem pomenju opozoril dr. Koželj z zagotovitvijo, da je odveč vsakršen strah pred novim odlagališčem komunalnih odpadkov v Globokem. Priprave na to gradnjo pomenijo zelo strokovno delo, je zatrdil. Vendar je drago odlagališče, ki predstavlja s sočasnimi željami po boljši vodni oskrbi za občino po mnenju Pavla Jarca zajeten zalogaj, nezadostna garancija za čisto okolje. Ljudje se morajo začeti zavedati, da smeti sodijo res le na urejeno smetišče. Od črtnih smetišč je še huje onesnažena okolja arhitektonsko skazena krajina, na kar sta intonirala razpravi Renato Repše in delno Franc Režun. Slednji je poiskal izvirm greh uničevanja okolja v tisti filozofiji, ki pojmuje napredek kot stopnjevanje jemanja iz narave. Na nujnost preobrata je ciljal tudi Stojan Sorčan s pozivom, naj bi denar za SLO družba preusmerjala v varovanje okolja.

M. LUZAR

Črnomaljski drobir

DRSALIŠČE — Prebivalci Sinjega jezera in Špeharjev se močno hudujejo nad drobir. Vreme jim je moralo zagosti prav to, ko so imeli pripravljene elebarot o drobiru drsališča na cesti od Vinice proti mestu trgu. Še tisti dinar, ki bi ga lahko služili na račun svoje nerazvitosti, je tate, ali pa po zlu. A še ni vse izgubljeno! Morda pa bi se dalo kaj zaslužiti z razstavo drobirnih nosov, za katere jih že nekaj let vlečejo tisti, ki jim obljublajo telefone...

TELEFON — S telefonom pa nimajo nič le v viniškem, ampak tudi v sešnem koncu. Po nekajdnevem klicanju, če imaš srečo, nekdo namigne, da menda nove telefonske številke. In kličičke na informacije in hočeš številke, ki je v imeniku še ni, ti dajo staro telefonsko številko. In zgodba se začne zopet od začetka. In tako naprej in tako dalje.

STRANKA — V času, ko je postalo ustanavljanje strank zelo popularno, se je nekaj posameznikov v Črnomlju odločilo, da bo ustanovilo svojo stranko. »Jm jim je svetoval nekdo, ki se na stranke in njih ustanavljanje dobro spozna,« premalo vas je.« Razočaranje, ker se bodo mogli iti pluralizem, pa je bilo veliko. »Bom pa zanosila,« je takoj našla odgovor ena od članic bodoče stranke.

Drobne iz Kočevja

VROČE CENE — V trgovinah so vsake dve ali tri dni lažje. V vročih cenah je vsa pametna razmerja med cenami. Tako te dni lahko dobiš liter donata za 5000 din, kar je celo dražje kot liter karkateriga vina, čeprav donat teče iz vrta sam, kmet pa se s pridelavo vina ni v levo. Vendar bodo porušeno razmerje gotovo spet vzpostavili, vendar še tako, da bi pocenili kislvo vodo.

ZASLUŽIJO NAGRADO — Ko bodo podeljevali nagrade za najbolj neumno in pravnostavno, jo bo gotovo dobil tisti, ki se je zaslouil za stoli-klopni sejno sobo občinskega komiteja ZK. Take nepraktične in neodobne opreme namreč gotovo nimajo nikjer na svetu.

Ribniški zobotrebc

ALI JE ŠKOF LAHKO PARTIJSKI SEKRETAR? — Med Ribničani (in Počučani) se je te dni razvela zanimiva razprava, katero je spodbudila nova linija ZK, po kateri je lahko tudi vernik komunist. Zagovorniki starega trdijo, da vernik ni torej tudi škof ne more biti partijski sekretar, pristajajo nove smeri v ZK pa, da je lahko celo sekretar, če sprejema program ZK. Evropa zdaj! Trenutni rezultat je neizločen, ker vsaka stran vztraja pri svojem (po zgledu Srbije in Slovenije).

OB NEDELJAH PO MAŠI

OB NEDELJAH PO MAŠI — Ob nedeljah po maši od 10. do 12. ure organizirajo ribniški ZSMS tako imenovane »debatne klube za vse svobodo misleče državljane«. Prvi tak klub je bil o ekologiji, podobne debate bodo še o obrti, kulturi, turizmu itd.

Trebnjske iveri

DIAGNOZA? — Pretekli petek dozdne je nekaj hudo davilo telefonsko omrežje, po katerem se je občan iz Novega mesta hotel pogovarjati na Mirno. Nadlogo so doživljali predvsem na mirniški strani žile, in to v obliki neznanega hreščanja, ki je bilo podobno trganju papirnatega listov, kakršne uporablja grafična industrija za tiskanje razvojnih načrtov monopolnega državnega podjetja za telekomunikacije.

OB NEDELJAH PO MAŠI — Ob nedeljah po maši od 10. do 12. ure organizirajo ribniški ZSMS tako imenovane »debatne klube za vse svobodo misleče državljane«. Prvi tak klub je bil o ekologiji, podobne debate bodo še o obrti, kulturi, turizmu itd.

Črpališče je draga šola za KOP

Projekt sanacije črpališča v Glogovem Brodu je zdaj izdelan — Poskusni zagon spet konec aprila — Nestrokovno projektiranje bomo plačali vsi

BREŽICE — Brežiško vodovodno omrežje je vse prej kot sodobno. V mestu so šele pred nedavnim zamenjali stare cevovode iz leta 1914. Mnogo je krajevnih vodovodov, ki so jih gradili krajski sami in pri tem varčevali včasih tudi na škodo kakovosti. V občini tudi nimajo tako velikega zbiralnika, ki bi zagotavljal dovolj rezervne vode v primeru okvare. Vprašanje zase je novo črpališče v Glogovem Brodu, ki je začelo poskusno obratovati že leta 1986, a ga do danes še niso usposobili.

Ob poskusnem zagonu črpališča je prišlo do številnih okvar na cevovodu. Pozneje se je izkazalo, da slabega dela ni opraviel le izvajalec, temveč da je v veliko večji meri kriv projektant. Ta med ostalimi napakami ni predvidel tako visokega pritiska in je zato v projektu zahteval premočno črpalko. Po popolnem polomu investicije je bilo potrebno namestiti nekatere nove in sodobnejše merilne naprave ter na osnovi dobljenih podatkov izdelati program za sanacijo črpališča.

Trenutno imajo v Komunalnem in obrtnem podjetju v Brežicah v rokah že drugi program, njegovo preverjanje v uglednih ustanovah je pokazalo, da je končno ustrezen. Zdjaj so dobili tudi pravi tip črpalke, ki so jo že naročili pri nemškem proizvajalcu, vendar menijo, da dobava ne bo možna prej kot v treh mesecih. V tem času bo KOP opravil dodatna sanacijska dela.

Cena nove črpalke bo kar za polovico nižja od cene prve črpalke, kar samo potrjuje ugotovitev, da bi v primeru strokovnega dela že v fazi načrtovanja lahko ogromno prihranili. Začasno bo

probleme s financiranjem prevzela komunalna skupnost, sicer pa močno upajo, da jim bo uspelo prodati prvotno črpalko in tako pokriti večino stroškov sanacije.

Črpališče Glogov Brod naj bi ponovno poskusno zagnali konec aprila. Toda to še ni datum, ki bi se ga Brežičani lahko veselili, kajti še takrat se bo pokazalo, koliko je slabo planirana avantura pred tremi leti poškodovala cevovod in koliko bo še lahko prenesel.

Investitorji še vedno upajo, da bo šlo vse po sreči. B. DUŠIČ

VIKTOR ŽAKELJ — GOST SZDL BREŽICE

BREŽICE — V dneh negotovosti, v dneh drastično spreminjajočih se dogodkov in razmer v naši domovini, ki na eni strani burijo čustva, prinašajo nezaupanje in jezo ter na drugi ob pogledih na programe prenove političnega in gospodarskega sistema tudi korajžo in rahel optimizem, vas vabimo na pogovor z Viktorjem Žakeljem, podpredsednikom RK SZDL Slovenije, »so zapisali člani občinske konference Socialistične zveze v Brežicah, ko so vabili na torkov razgovor.

Tudi sindikat po meri ljudi

Krško: pripravili predlog nove organiziranosti

KRŠKO — Danes bodo krški sindikalni funkcionarji vsaj okvirno dorekli, kakšna naj bi bila bodoča organiziranost sindikata. Predlog je nastal sicer v predsedstvu občinskega sveta Zveze sindikatov Krško, vendar so v njem upoštevane teze za prenovitve sindikata, program Neodvisnih sindikatov Slovenije ter novi statut. Po tem predlogu bodo temeljne oblike sindikalnega delovanja in organiziranja v podjetju oz. ustanovi, občinskih sindikatih dejavnosti ter v občinski organizaciji sindikata. Novost sindikata v podjetju bo, da bodo čelnega sindikalnega moža volili na tajnih volitvah, da bo imel lahko praktično neomejen mandat.

V krški občini imajo sedaj tri odbore sindikatov dejavnosti, in sicer sindikat delavcev kovinske in elektro industrije, odbor sindikata delavcev v energetiki in delavcev v vzgoji in izobraževanju. Ti trije odbori povezujejo 3.300 članov od približno 12.000 članov sindikata v občini. V občinskem sindikalnem svetu pa dajejo pobudo, da bi poleg teh šestih občinskih odborov dejavnosti ustanovili še šest odborov.

Občinska sindikalna organizacija pa bo seveda združevala člane občinskih sindikatov dejavnosti, sindikalnih podružnic, poverjeništev, programskih enot, ki se ne povezujejo v noben občinski sindikat dejavnosti. Na čelu občinske organizacije bo skupščina, nadzorni odbor sveta, predsedstvo sveta itd. Sicer pa v sedanjem sindikatu pravijo, da hočejo v resnici postati sindikat članstva, neodvisna organizacija delovnih ljudi, ki se bodo za včlanjanje odločali svobodno. Kot rečejo, bo temelj v podjetju ali ustanovi, kjer bodo spet dobili svoje mesto sindikalni poverjeniki in kolektivne pogodbe. J. S.

Novoletni živžav priredi ZSMS

Dedek Mraz, stojnice in humanitarna akcija

BREŽICE — Letošnji novoletni živžav bo organizirala občinska organizacija ZSMS. Sklenili so poskrbeti za otroško veselje pred prazniki, organizirati ob enem humanitarno akcijo in voditi za povrh vsega še propagando za svojo lastno organizacijo. Prireditvev bo potekal 27. in 28. decembra med 17. in 19. uro, ko bo brežiške otroke obiskal dedek Mraz, jih pozdravil in skromno obdaril z bonboni ali žvečilnimi gumi. Otroke in ostale obiskovalce bodo poskušali razvedriti s programom, ki ga bo pripravil vrtec, osnovna in glasbena šola, karate klub, plesna skupina in še kdo. K prijetnemu vzdušju bo prispevala tudi glasba domačega ansambla, medtem ko bodo za bolj zasranjanje v knjižnici pripravili ure pravljic. V času novoletnega živžava bodo odprte tudi stojnice, pri katerih se bo mogoče okrepčati, odjezati, si kupiti knjigo ali otroško igračo, novoletno darilo, spominke in okraske. Na eni izmed stojnic bo organiziran srečelov, a tokrat s humanitarnimi cilji. Polovico dobička bodo namreč namenili za nakup medicinske opreme na otroškem oddelku brežiške bolnišnice, v ta namen pa bodo zbirali tudi prostovoljne prispevke. B. D.

S SLOVESNE PODELITVE NAGRAD IN PRIZNANJ MGZ V KRŠKEM — Večina inovatorjev je reševala probleme v svojih delovnih organizacijah. Na sliki levo: nagradjeni zasebnik Anton Pangerčič, čigar zavorni disk vzdržni hitrost železniškega voza do 225 km na uro. (Foto: J. Teppey)

Vsak inovator ima ime in priimek

Nagrada medobčinske gospodarske zbornice

KRŠKO — S podeljevanjem nagrad inovatorjem medobčinska gospodarska zbornica Posavja že četrto leto zapored spodbuja iskanje izvirm organizacijskih, tehnoloških in ekoloških rešitev v regijskem gospodarstvu.

V letošnjem natečaju zbornice za inovacijske dosežke so sodelovala podjetja Videm Krško, Sigmāt Brestanica, Tovarna pohištva Brežice ter Lisca in Kopitarna Sevnica. Izbrala so 14 tem.

Komisija zbornice je prisodila nagrade šestim predlogom, šestim priznanja. Podelitev je bila 13. decembra po seji skupščine MGZ v krškem Delavskem domu. Nagradjenec je nagovoril predsednik MS SZDL Slavko Šriber, predsednica zbornice Marinka Pucelj pa je razložila značilnosti letošnjega natečaja, ki zaradi tematskih omejitev zmanjšuje odziv širšega kroga ustvarjalcev, zato pa prinaša več neposrednih koristi delovnim organizacijam. Skupna značilnost nagradjenih posamičnih in skupinskih rešitev je njihova takojšnja tehnološka uporabnost.

Prvo nagrado zbornice je prejel Kosta Čeler, dipl. inženir iz podjetja Videm za tehnično izboljšavo pri projektiranju rekonstrukcije betilnice lesovine. Drugo nagrado je prejela skupina avtorjev iz istega podjetja za tehnološko izboljšavo pri beljenju lesovine. To o diplomirani kemiki Jerneja Pavlič in njena sodelavca Boris Lipič in Boris Badovinac. Drugo nagrado si je prislužil tudi absolvent fakultete za telesno kulturo Mojmir Flisek iz Sevnice za nove izdelke iz odpadnih surovin v Kopitarni, to so športni rekviziti, ki jih bodo predstavili na domačem in tujem tržiču.

Tretjo nagrado je zbornica namenila dvema skupinama in enemu posamezniku: v prvi skupini sta Tine Marin in Marija Omerzel, oba diplomirana inženirja v brežanski kemiji, dobila nagrado za nov izdelek, za ribiški čoln lipan; v drugi skupini si delijo nagrado Jože Molan in sodelavca Rudi Pajtler ter Marjan Zierer za tehnično izboljšavo na papirnem stroju v tovarni Videm. Zasebni podjetnik Anton Pangerčič z Velike Doline je dobil tretjo nagrado za dvodelni zavorni disk za železniška vozila. Novi izdelek so priznali v Nemčiji in mu priznali, da ustreza evropskim standardom. Je tudi za polovico cenejši od uvoženih. J. TEPPEY

ZAPISNIK AD ACTA

SEVNICA — Predsednica občinske skupščine Breda Mijovič je na zadnje sejo predsedstva skupščine povabila tudi delegata Janka Blasa in Alfreda Želznika, da bi (do)končno razčistili vse sporne zadeve okoli zapisa 25. skupnega skupščinskega zasedanja, ki ga overitelj Blas in hotel podpisati zavoljo izkrivljenega prikaza poteka omenjene seje. Netežnja v zapisniku bodo zdaj popravili s pripombami, ki jih je pisno posredoval Blas.

Kolektor kvari senovsko poprečje

V krajevni skupnosti Senovo v glavnem uresničujejo načrte — Kdaj kolektor?

SENOVO — To jesen so Senovčani praznovali 60-letnico osnovne šole, 10-letnico izgradnje delavskega kulturnega doma 14. divizije, preteklo soboto pa so predali namenu nove prostore krajevne skupnosti in pošte, v katerih so tudi tri družbena stanovanja. Skratka, na Senovem se nekaj dogaja, čeprav pravi predsednik skupščine KS Senovo Roman Sotler, da vse le ne gre po načrtih.

Rudnik, Metalna in Lisca. Manjka kar 3 milijarde dinarjev. Kljub vsemu računamo, da bi morali kolektor dograditi do maja prihodnjega leta. Le tako se bomo potem lahko lotili ostalih nalog na področju komunalnega urejanja ter seveda gradnje stanovanj. » je povedal Roman Sotler, predsednik skupščine krajevne skupnosti Senovo.

Sicer pa se v tej krajevni skupnosti lahko pohvalijo, da so zdaj v glavnem končali z napeljavo telefonskega omrežja, ki je bilo nekaj časa kamen spotike.

V novi pošti, ki je veljala 7 milijard dinarjev, je zdaj tudi nova telefonska centrala, ki naj bi izboljšala telefonske zveze. Telefonske priključke pa je sedaj dobila vsaka vas, pri čemer niso izzveza niti naselja pod Bohorjem in na njem. Da je sedaj telefonija tako rekoč rešena vprašanje, imata zasluge tudi komunal-

Roman Sotler

DEDEK MRAZ IN LUTKE

SEVNICA — Občinska Zveza kulturnih organizacij prireja v sredo, 27. decembra, dopoldne v otroškoviarstveni ustanovi Ciciban v Sevnici gostovanje lutkovnega gledališča »Tone Cufar« z Jesenic za lutkovno predstavo Na trači. Otroke v vrtcu bo obiskal tudi dedek Mraz. Za otroke, ki ne obiskujejo otroškega vrtca, stari pa so vsaj 2 leti, in še ne obiskujejo male šole, pa bodo predstavo ponovili isti dan ob 15. uri v kulturni dvorani GD Sevnica. Tudi tu ne bo manjkal dedek Mraz s spremestvom. Vsa stvar pa se bo ponovila še ob 16. do 16.30 pred Merxom, kjer bo že ob 13. ure skrbel za prijetno razpoložnje ansambel Srce Slovenije. J. S.

Sevničani vedo, kaj je treba

Sonja Lokar pohvalila občinsko organizacijo ZK v predkongresni razpravi

SEVNICA — Predkongresne razprave komunistov v sevniški občini so žal potekale v vzdušju izrednih razmer zavoljo odkritih groženj mitingarjev, ki so pripravljali pogromaški pohod v Ljubljano.

Kar približno polovico časa so tako sevniški komunisti porabili za seznanjanje in izmenjavo mnenj o zelo vročih dogodkih. Komunisti so zavrnili vse napade na slovensko politično vodstvo, na Milana Kučana in Janeza Kocijančiča in še posebej podtikanja in žalivite skrbskega vodje Miloševića, da je Slovenija na silo prekinila odnose s Srbijo. Ob takih razmerah so se sevniški komunisti spraševali, kaj bo s 14. kongresom ZKJ, kakšna stališča naj zavzema slovenski delegati, če bodo pod pritiskom, itd.

Kot je povedal sekretar OK ZK Branko Busar na zadnji predkongresni razpravi občinske organizacije ZK, je bil na poprejšnjih razpravah od kongresnih dokumentov največje pozornosti deležen program za evropsko kakovost življenja. O tem, da je ta program dovolj sodoben in kratak, da izraža želje in potrebe ljudi, smo slišali tudi na omenjeni seji, le da na primer komunisti sevniških občinskih upravnih organov pogrešajo njegovo operacionalizacijo. Sevniški komunisti so že nekajkrat zahtevali, naj se ob novonastalih razmerah po sprejetju dopolnil k srbski ustavi, ko je enotna Srbija postala najbolj enakopravna republika v SFRJ, končno reče bobu bob. Tudi ZKS bo morala jasno povedati stališče do avtonomnih pokrajin oz. o treh glasovih Srbije.

Komunisti v vzgoji in izobraževanju so opozorili na dilemo, ali prevladati še večje (gmotno) breme na pleča staršev ali pa naj ta družba z večjimi vlaganji

kaj stori za optimalne pogoje dela učencev in učiteljev. Ne verjamejo pa viziji,

• Starejši sevniški komunisti opozarjajo, da se ne znajdejo najbolj v tem pluralizmu, čeprav ga podpirajo. Nikakor pa niso pripravljani na svoja ramena prevzeti krivdo in odgovornost za velike napake partije v preteklosti, ki so bile zvečine rezultat forumskega dela oblastnih skupin. Izvršna sekretarka P CK ZKS Sonja Lokar je na predkongresnem srečanju sevniških komunistov rekla, da je sevniška občinska organizacija po njenem opažanju v zadnjih štirih letih napredovala, da je kar visoko na lestvici tistih OK ZK, ki vedo, kaj je treba narediti.

da naj bi imeli pri nas v petih letih brezplačno šolo. P. P.

BIZELJSKA NOČ V LJUBLJANI

BIZELJSKO — Tukajšnje Turistično društvo je preteklo soboto popostrilo dogajanje na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Tudi letos so organizirali prireditve z naslovom Bizeljska noč, za katero upajo, da bo postala tradicionalna. Gostom na razstavišču so ponudili domače jedi in kar šest vrst vin iz bizeljskega konca, ob vsem tem pa so za zabavo poskrbeli še člani ansambla Bizeljski fantje. Organizatorji so za ta večer pripravili tudi predstavitev značilnega ljudskega petja iz domačega kraja. V poznih večernih urah so obiskovalci lahko spoznali še običaje ob martinovanju na Bizeljskem.

BOŽIČNO PRESENEČENJE

PESJE — Pravzaprav božični kaktus za Milico Vidmar iz Pesjega pri Krškem ni več nobeno preseenečenje, temveč bolj razvedrilo v predprazničnih dneh. Milica skrbi za rastlino že tri leta in vsakič se ji trud povrne v obliki drobniha, a številnih cvetov, ki ji v zimskih dneh popestrijo stanovanje. Njen božični kaktus je že lansko leto pognal okrog štiristo živo rdečih cvetov, letos pa jih tudi ni manj. Poletu, ko kaktus počiva, se Vidmarjeva posveča nageljnom, ki kot valovi rastejo čez balkon in prav tako bogato cvetijo.

»Pozabljivi« so Srbi in Makedonci

Kako kupci plačujejo sevniški Kopitarni

SEVNICA — »V zadnjem času nas pestijo predvsem finančne težave. Prodaja kopit je malo upadla, nekaj zaradi sezonskega značaja te proizvodnje, nekaj pa zavoljo tega, ker iz naše obutvene industrije ni toliko naročil kakor prejšnja leta, zato ker naši čevljarji pri večjih serijah obutve za kupce v Sovjetski zvezi pač ne potrebujejo toliko kopit. V

zagatah pa smo tudi zavoljno finančne nediscipline kupcev,« pravi vršilec dolžnosti direktorja sevniške Kopitarne Adolf Mirtelj.

V Kopitarni že zdaj delajo izdelke za sezono pomlad-poletje, pri čemer seveda nastajajo stroški. Glede (ne)solidnosti kupcev v Kopitarni pravijo, da najslabše plačujejo makadonski naročniki blaga, zelo »pozabljivi« pri spoštovanju dobrih trgovskih navad pa so tudi v Srbiji, kamor prodajajo približno petino proizvodnje za domači trg. Na splošno pa zatrjujejo vodilni možje Kopitarne, da so glede spoštovanja pogodb in plačilne (nediscipline v zelo podobnem položaju kot tekstilci; doslej so jim kupci plačevali blago zvečine z menicami na 60 do 90 dni, zdaj pa približno v 30 dneh.

Delavci Kopitarne naredijo v primerjavi s konkurenčnimi tovarnami Tvin iz Virovitice in Zenit iz Vrčca precej več kopit, saj sevniško podjetje obvladuje skoraj polovico jugoslovanske proizvodnje, največje pa je tu v izdelavi napačene in bio obutve. Napenjače izdelujejo izključno za izvoz. Kot zanimivost naj omenimo, da so v Kopitarni, ki deluje že 104. leto, nekaj izdelovali napenjače tudi za domače kupce. Toda različna kultura je razvidna tudi pri (za koga morebiti) banalnem primeru, kot je obutev. V zahodnoevropskih deželah, kjer delavci zaslužijo nekajkrat več kot v Jugoslaviji, podaljšujejo življenjski vek obutvi z napenjači oziroma jo vse drugače vzdržujejo, kakor pri nas z balkanskim standardom. P. P.

Adolf Mirtelj: v. d. direktorja sevniške M-Kopitarne

NAJSODOBNEJŠI UKREPI ZA VARNOST — Cesta od križišča na Črnižu do znanih Čateških Toplic je do novo asfaltno prevleko, ki zagotavlja večjo varnost pri vožnji. Kaže pa, da izvajalci niso poskrbeli samo za obnovo evropa ni kos! Posamezne asfaltne odseve na tej dokaj ravni cesti so namreč medboj spojili tako, da so med njimi ostale prave skakalnice. Zakaj pa ne? Dokazano je namreč, da ta pomembna novost v faliiranju cest preprečuje voznikom, da med vožnjo zaspi.

DREKJI SO DOČAKALI ODŽAGO — Na sreči brežiške pošte se veliko število golobov. Verjetno ob pogledu na dobre stare čase, ko so bili prenašanju sporočil pomembnejši kot danes, a to sedaj ni važno. Pomembno je to, da je po njihovi zaslugi postavbo pošte nenehno prekrit z golobodreki. V času, ko so bile temperature naj zelo nizke, so primrzli na tla in se ne biral in nabirali, da si komaj stopil čez. Na srečo Brežičanom je po mrazu pri odjuga, ki je dreke omečhala, in nato rahel dež, ki jih je odstranil. Kdo drug, tako ne bi!

DOBRODOŠLA NEUČAKANOST — V odgovoru na odprto pismo občine ZSMS Brežice, s katerim, mimogrede povedano, mladi niso bili zadovoljni, so na občini spotaliki tudi ob neučakanosti mladine, češ da hoče rezultate in čisto po svoje. Po drugi strani pa so bili pravilni priznati, da taista drznost in učakanost sprejmeta k hitrejšemu rešitju problemov. Nenazadnje zahteve, ki ju tudi močno krije, ko postavljajo vprašanja v širši skupnosti.

Krške novice

BOŽIČ — V začetku tega tedna je Krško, to shizofreno mesto, razdeljeno na Štajersko in Kranjsko, še kazalo svojo robno realistično podoba. Pravi namreč nega cenata namreč še ni bilo opravičena noveletne jelke ali pisane žarnice, kazala na to, da se nam bližata božično novo leto. Zdjaj je seveda vprašanje, ali Krščani tako rdeči ali pa jih je stran fantazije na komiteju. Pa jih lahko potolažimo, je sedaj sekretar na komiteju Franci Delar, ki bržkone ne bi klical »grešnikov« na komite, če bi se prezdaj lotili okrasenja mesta.

PROSTORI — Medtem ko po eni strani krožijo v Krškem govornice, da bi mogoče prodati ne hiše ne lokalna zbiranja grozeče bližnje JE Krško, ko drugi strani ni očitno, da lokalov manjka. Tako se nekaj časa trudi tamkajšnji Študentski servis, da bi dobil prostore, ki bi bili primerni za normalno delo. Prostore pa man išče tudi agencija Opus, ki mora gozstovati v Sevnici, namesto da bi bila metropoli Posavja.

OPOZIČJA — Kakšno novo leto bo na občini brez klekovače, je bilo slišno in tam po kulorjih krške občine, tako resno zastavljeno vprašanje danes lahko povsem resen odgovor. Tovarniški občini, opozicija v Srbiji se prevarja, morda ni več daleč dan, ko boste lahko spet navezali stike s »opratimi« Bašti, ko bo v Krško spet prišla klekovača!

SEVNIŠKI NOVOLETNI SEJEM

SEVNICA — Sevniško turistično društvo vabi od 23. do 28. decembra vsak dan ob 19. uri, na tradicionalni novoletni sejem pred Mermarom Elektrotehno in M-Kmetijskim komitejom. Poleg domačih podjetij bodo na stojnicah prodajali različni blago in ugodnih cenah tudi obrtniki (mimogrede: nekaj stojnic je še prostih!), Sevniški gostinci bodo poskrbeli za jedajo in jačo.

Sevniški paberki

UMIK ALI NEMOČ? — Krajani renske doline še kar naprej bentijo, prav nič ne kaže, da se bi vsaj po novem letu premaknila z mrtve točke izgradnje telefonskega omrežja. Posebej se jezi stotona Senjančani, ki je izračunala, da imajo zemlji zakopanih 150.000 DEM, temveč kapitala v obliki telefonskega kabla. In so nam krajanj, ki veljajo za marljivo, pa za kakšne nergače in delomrznice, tožili o teh (sicer nam dobro znanih zagotah), so se vprašali, ali se niso trije občinski funkcionarji, bivši minister za gospodarstvo, županja in predsednica vlade, s povsem umaknili oziroma so zametli službo, ker so bili nemočni, da bi uresničili obljube.

LEDENICA — Občinska partijska organizacija si je za prizorišče zadnje razprave pred kongresom slovenskih komunistov izbrala lepo sobano pred poročni dvorano na sevniškem gradu. To bi bilo kar v sovožju s parolo Evrope zdaj, tako stališče, da vernikom ne bodo za putnili vrta, če sprejmejo program ZKS Bolj romunsko kot evropsko kakovost življenja pa bi pokazal termometer v sobani, kjer so se v boju mnenj izborni kandidati, šal te iskric niso kaj dosti ogrele, oziroma (pre)dolgo nezakurjene grabele dvorane, tokrat primerneja za ledenico. RAZSVETLJAVA — In vendar nekaj premika, so nam veselo sporočili stariši, ki svoje otroke pošiljajo v sevniško glasbeno šolo. Pisali smo že, da so se stariši pozimi, bali za varnost svojih otrok, so morali ponoči hoditi po nerazsvetljeni Cesti na grad. Zdjaj so pristojne službe, da bo luč vsaj do polnočne zasvetila. P. P.

Vladimir Štoviček (1896 — 1989)

Kdo bi našel umetnine, ki zrasle v mojstru pod prsti? Kipi, medalje, reliefe — v njih vse v vsaj meri in slavi!«

V dva verza sta iz daljše v starosti meri ubrane ode, ki jo je pesnik Vladimir Bajc leta 1976 napisal slovenskemu kiparju Vladimiru Štovičku za 80-letnico. S prizorišča Štovičkovega življenja sta odšla oba; prej, pred štirimi leti, skoraj štiri desetletja mlajši pesnik, pred kratkim, 12. decembra, pa kipar. Vladimir Štoviček je umrl star trinideset let in pol.

Desetletja dolgo se je mojster Štoviček, umaknjen v obrobje dojenčevega sveta in zavetje znanstvenega Srajbarskega turna nad Leskovec pri Krškem, sklanjal nad svetom, vedno poln umetniških načrtov, in čedalje bolj, zlasti v pozni starosti, tudi pod pezo let svojega življenja. Kakor je v svojih otroških letih gledal svojo češko mater, kako mesela testo za kruh, tako je po vsej poti sam, ko se je izročil kiparske poklicu, mesil glino in jo s prsti pretel vse dotlej, dokler ni iz nje nastalo, kar si je bil zamislil.

Vladimir Štoviček se je rodil 26. avgusta 1896 v Boštanju pri Sevnici kot najstarejšemu otroku v družini s sedmimi sestrojmi in po materi veselje do umetniškega ustvarjanja. V Krškem je obiskoval meščansko šolo in v ljubljani umetnoobratno šolo, kjer je kmalu pritegnil kiparski oddelek prof. Alojzija Repiča. Leta 1913 ga je domovina staršev zvalila v Prago, a ne na akademijo, marveč v ateljeje Rodinovega učenca Josefa Maratka, kjer sta bila tudi Jan Škorpil in kipar Suchard. Tam je prinesel v kamen njihove zamisli, pa tudi sam marljivo klesal, obenem pa obiskoval specialno obrtno šolo. Toda še preden je mogel kiparsko obrtnost požlahtniti s študijem na akademiji, se je ob začetku prve svetovne vojne vrnil v Slovenijo k staršem v Leskovec pri Krškem, kjer je bil oče grajski nadzornik in skrbnik. Vnovič se je v Prago

podal leta 1919, tokrat na akademijo, kjer je nanj odločilno vplival odlični medaljer Otokar Španiel.

Po diplomu na akademiji leta 1923 se je Štoviček vrnil na Slovensko, vendar se ni naselil v mestu kot številni drugi diplomiranci, ampak se je spet zatekel v mir dolenskega Leskovca. Tu je posledel delal in zorel. Na razstavi leta 1925 v Ljubljani, kjer se je predstavil skupaj s prijateljem slikarjem Jarom Hilbertom, je doživel prva laskava priznanja. Že naslednje leto ga je zvalil Pariz. Tam se je med drugim izpopolnil v reliefni in medaljerski ter portretni plastiki. Dobil je francosko nagrado za plastiko in priznanje za plakete ter se vrnil v domovino.

Udomljen v Leskovcu je Štoviček še večkrat delal poti v tujino. Med drugim je leta 1961 z Jarom Hilbertom obiskal Egipt, kjer je spoznal stare egipčanske mojstre. Tudi ti so delali v miru in odmaknjenosti ter svetu bolj govorili s svojim delom kot z besedo. Razstave Štovičkovih del so se vrstile doma in v tujini — na Dunaju, v Rimu, Haagu in drugod.

Štoviček je ustvaril pravo galerijo portretnih plaket in medalj. Upodobil je številne znamenite Slovence, od Trubarja, Prešerna do Finžgarja, Jakca, Sovreta in drugih moških. V plaketah in medaljah je upodobil tudi ljudi, znane iz NOB, predvsem narodne heroje, voditelje. Njegov leskoviški atelje pa je ves čas skrival tudi drugačne umetnine, in te — »prave plastike« — je bilo moč videti na več razstavah zadnja leta v Krškem in drugih krajih. Več svojih del je podaril Krškemu.

Štoviček je, kot rečeno, ustvarjal do zadnjega, dokler so ga služili gibki prsti in zdravje. Vedno je imel nove načrte in z njimi presenečal. Bil je nestor slovenskih likovnih umetnikov. Njegovo delo je dokončano. Zdjaj je na vrsti strogi sodnik čas, da mu zanj izreče pravično sodbo.

I. ZORAN

»Novomeška pomlad« se začenja pozimi

Februarja, ob slovenskem kulturnem prazniku, prve prireditve ob 70-letnici »novomeške pomladi«, nato pa vse leto — Začetek prebuje v kulturi Novega mesta?

NOVO MESTO — Program dejavnosti ob praznovanju 70-letnice »novomeške pomladi« v letu 1990 in novega gibanja, ki naj bi z najrazličnejšimi aktivnostmi, predvsem pa z renesanco v mišljenju in ravnanju prevladovalo, prevetrilo, pomladilo in osvežilo novomeško kulturno ponudbo in kulturno življenje, je v gromem že znan. Tako lahko pričakujemo, da se bodo prve prireditve, ki bodo nosile pečat »novomeške pomladi«, začele že to zimo, v katero smo pravkar stopili, ostale pa tekle tako, da bo tako rekoč vse leto 1990 v znamenju omenjene 70-letnice in nekakega rojstva nove »novomeške pomladi«.

S prireditvami ob 70-letnici »novomeške pomladi« bo tako v Novem mestu zaznamovan že slovenski kulturni praznik, katerega praznovanje bo sicer

• Na seji 11. decembra so člani organizacijskega odbora menili, da bi bilo treba v »novomeško pomlad« nekako vključiti tudi prenovu Novega mesta, ki se že silovito izvaja, večji posegi pa so predvideni tudi v prihodnje. Izostati ne bi smelo področje oblikovanja in ostalo, kar vpliva na zunanjo (ne)kulturno podobo Novega mesta. Še posebej pa se zdaj, ko kulturne skopnosti ne bo več, kaže potreba po osnovanju nekega telesa, ki bi uravnavalo vse, kar se obeta kulturni pod novo, državno oblastjo. Menili so, da bi bilo tako telo kulturni parlament.

posebej pripravljeno. Na teh in seveda številnih drugih prireditvah, ki jih poleg drugega pripravlja organizacijski odbor pod vodstvom Jožeta Škufce, bo moč prisluhniti glasbi in umetniški besedi

PREDSTAVITEV KNJIGE

ČRNOMELJ — Tukajšnja Zveza kulturnih organizacij priredi v soboto, 23. decembra, ob 18. uri v črnomaljski ljudski knjižnici predstavitev knjige mladega črnomaljskega avtorja Darka Kočevarja z naslovom »Tri princeske«.

SEVERJEVI NAGRAJENCI

ŠKOFAJLOKA — Tu so v nedeljo, 17. decembra, zvečer podelili tradicionalne Severjeve nagrade za najboljše igralske dosežke. Nagrade, imenovane po velikem slovenskem igralcu Stanetu Severju, so prejeli: Olga Kacjan, Janez Škof, oba poklicna igralca, Srečo Centrih kot amaterski igralec ter študenta Lučka Počkaj in Ksenija Mušič.

avtorjev, ki so s svojimi nastopi dajali ton in barvo novomeškemu kulturnemu dogajanju pred 70 leti, predvsem Kogojem in Hladnikovim skladbam ter Podbevškovi in Jarčevi poeziji. Od prireditve do prireditve, od nastopa do nastopa se bo staro in včasih že preveč pozabljeno prepletalo z novim, sodobnejšim, zdaj nastajajočim, to pa seveda ne velja samo za glasbo in literaturo ter nanju navezujoče se interpretacije, tem-

več tudi in v nič manjši, če ne celo v večji meri za likovno, filmsko, fotografsko, gledališko in še kakšno ustvarjalnost. Kot je videti že iz povedanega, bo prišlo pod luč »novomeške pomladi« veliko vsega, česar pa tu seveda ne moremo podrobno naštevati.

Najpomembnejše pri tem je, da se je zamisel o prebuji, ki naj bi imela miselnost izhodišče v »novomeški pomladi« iz leta 1920, v celoti prijala in da lahko resnično pričakujemo razveseljive premike. Kajpak je velika ovira pri tem, in tega se organizacijski odbor še kako zaveda, veliko pomanjkanje denarja; še posebej ga manjka za izpeljavo zahtevnejših projektov (npr. ustanovitev poklicnega gledališča).

I. ZORAN

»Vsak žrtvuje še plačo«

Mirnopečani študirajo Naše tri anjele — »Ne moremo si privoščiti tega, da ne bi igrali«

MIRNA PEČ — Mirnopeška gledališka skupina se je odločila, da bo tudi to zimo naštudirala komedijo. Segla je po ameriškem delu Naše trije anjele, ki sta ga napisala Sam in Bella Spewack, poslovenil pa Dušan Tomš. »Pred leti smo videli jeseński uprizoritev v Novem mestu in menili, da bi to humorno delo zdaj tudi mi lahko postavili na oder,« pravi režiser Tone Kos.

Z bralnimi vajami so začeli pred kakim mesecem. Prostor za bralne vaje so si že pred leti izgovorili na krajevem uradu. Tam se sestajajo vse dotlej, dokler se igralci ne naučijo besedila in dokler ni vsakomur jasno, kakšen lik mora upodobiti. Potem z vajami nadaljujejo na oderu v združnem domu. »Imamo jih dvakrat na teden ob večernih urah; vsega skupaj imamo 25 do 30 vaj, da lahko pripravimo predstavo. Z Našimi tremi anjami zaenkrat še nisimo tako daleč, da bi lahko kaj več povedali, kakšna bo ta predstava. Navsezadnje se nam nikamor ne mudi,« razlaga režiser.

Prvi nastop s to komedijo načrtujejo za 27. januar. To bo tradicionalna predstava za invalide iz Novega mesta in hkrati predpremiere. Premiera bo nekaj dni zatem. Nato se bodo začela gostovanja. »Teh bo takrat manj, kot smo jih imeli v minuli sezoni z Nušičevim Pokojnikom, ko smo šli kar petnajstkrat na pot v razne kraje po Dolenjskem in Posavju, nazadnje pa še v Ljubljano,« navaja Karel Zagorec, ki ima v gledališki skupini na skrbi gostovanja. »Gostovanja so postala zelo draga, zato bomo šli z Našimi tremi anjami samo tja, kjer smo že do zdaj imeli dober obisk.«

Mirnopeška gledališka skupina je letos od občinske Zveze kulturnih organizacij dobila 8 milijonov dinarjev. Ta znesek je spriči stroškov, ki jih ima, sicer dobrodošel, je pa bolj ali manj simboličen. Na srečo skupini precej pomaga krajevna skupnost, ki plačuje ogrevanje, dvorano, razsvetljavo in drugo. »V glavnem pa je vse odvisno od nas

samih, koliko smo sami pripravljenci prispeljati,« pripomni Karel Zagorec in pravi, da so za predstavo Naših treh angelov že izdelali kulise in pripravili sceno, sami pa si bodo priskrbeli tudi kostume in kar je še potrebno za na oder. »Če bi vse, kar prispevamo ob posamezni predstavi, pretvorili v denar, bi hitro izračunali, da vsak od nas, ki delamo v gledališki skupini, poleg prostega časa za vaje in nastope žrtvuje na leto še najmanj eno svojo plačo.«

»In kljub temu vztrajamo,« pri-

Tone Kos

trdi Zagorcevim besedam Bogdan Krevs, predsednik mirnopeške kulturnega društva in eden najvztrajnejših članov gledališke skupine. »Od leta 1975 delamo neprekinjeno,« pripoveduje, »vsako leto pripravimo premiero, tako da bo ta, na katero se pripravljamo zdaj, že petnajsta. Združuje nas ljubezen do dela, do lepega in plemenitega pa velik občutek za družabnost. Globoko v sebi čutim, da to moramo delati, da bi bili brez tega v sebi prazni. Preprosto si ne moremo privoščiti, da kakšno sezono ne bi nič igrali. Nasprotno, mislim, da bi morali pripraviti še več premier, še večkrat na oder in pred gledalce. Žal pa nimamo možnosti.«

I. ZORAN

Prekratek« samoprispevek za šolo

Vinici ne vedo, s čim bodo zgradili telovadnico, če naslednji samoprispevek ne izglasovan — Petina hrvaških učencev, a nič denarja iz sosednje republike

SEVNICA — V tukajšnji osnovni šoli prav te dni zaključujejo drugo fazo gradnje šole. Gre pravzaprav za obnovu stare stavbe, medtem ko so tik začetkom letošnjega leta končali gradnjo prizidka. S tem so pridobili novo prosto, da so lahko uvedli enozimski pouk, medtem ko vse do letos viniška šola edina v črnomaljski občini s popolnim dvoimskim poukom.

tem, ko so prešli na pouk v eni izmed bolj olajšanih del učiteljem in učencem, ampak skoraj za polovico zaradi finančnih težav pri adaptaciji starotrske šole ter da so bila pred približno letom dni nakazana prej neačrtovana sredstva za popravilo strehe črnomaljske osnovne šole, so po mnenju ravnateljice Jožeta Režka glavni razlogi, da s tem samoprispevom naložba ne bo končana.

Viniško šolo obiskuje tudi 22 odst. učencev s hrvaške strani. »Starši imajo pravico dati izobraževati svoje otroke tja, kamor hočejo, in šola ne more odkloniti njihovih prošenj. Hrvaške vasi pa so celo bližje kot marsikatera slovenska iz viniškega šolskega okoliša. Našemu kolektivnemu se zdi neumno, da nekateri dobivajo usluge, ki jih od njih ne dobimo plačane,« pravi Režek. »V začetku tega leta je občina Duga Resa, od

koder so hrvaški otroci, obljubila, da bo prispevek za občinsko izobraževalno skupnost njihovih delavcev, ki delajo v Sloveniji, z letošnjim aprilom začela nakazovati na črnomaljsko izobraževalno skupnost, a so pozneje vse te obljube preklicali. Ker ne prispevajo niti za redni program, bi bilo iluzorno pričakovati, da bi s Hrvaške dobili kakšen cvenk za gradnjo,« potoži ravnatelj. Tako je gradnja telovadnice v Vinici odvisna zgolj od samoprispevka, če pa ta v prihodnjem letu ne bo izglasovan, pa od drugih sistemskih rešitev v izobraževanju.

M. BEZEK-JAKŠE

Upodobitve dolenske metropole

V Krkini galeriji v Ločni na ogled zanimiva razstava Vedute Novega mesta — Slikarske upodobitve dolenske metropole so iz stalne zbirke Dolenskega muzeja

NOVO MESTO — V galeriji Krke, kot tudi imenujemo avlo poslovne zgradbe novomeške tovarne zdravil v Ločni, je od četrta, 14. decembra, odprta razstava Vedute Novega mesta. Dela zanjo je prispeval Dolenski muzej iz svoje stalne zbirke. Gre za izbor slikarskih upodobitev dolenske metropole, ustvarjenih v različnih obdobjih, za dela avtorjev različnih umetnostnih nazorov in umetniške moči.

Prva znana upodobitev Novega mesta je skica, ki jo je leta 1604 narisal topograf Janez Kloboučarič. Te skice pa ni moč šteti za umetniško stvaritev, tako da je Novo mesto svojega prvega slikarja dobilo v svojem rojaku Ivanu Kochu. To je bilo v prvi polovici 17. stoletja, ko je Koch delal po Valvasorjevem naročilu. Iz nrove polovice 19. stoletja se je ohranila ena slika frančiškanskega meniha Otona Škole in dve oljni sliki Fridericha Rechbacha, takratnega okroglega glavarja v Novem mestu. Iz približno tistega časa pa je tudi znamenita Wagnerjeva litografija, ki kaže pogled na Novo mesto z Marofa.

Potem so Novo mesto upodabljali najrazličnejši slikarji, od številnih, ki so prišli sem od drugod in se uveljavili kot profesorji risanja na gimnaziji, do domačinov. Eden takih je bil Jože Šurm, katerega slike pa se niso ohranile, znan pa je tudi po tem, da je spodbudil Josipa Germa za študij slikarstva. Slednji je zapustil v svoji likovni zapuščini nekaj zelo zanimivih upodobitev Novega mesta. Med umetniško najbolj dognane in občutene podobe Novega mesta sodi znamenita slika Ivana Vavpotiča (večerna zarja nad mestom). Marljivi upo-

dabljalci dolenske metropole so bili tudi Jože Cvelbar, ki pa mu je smrt na fronti v tirolskih hribih prtgrela umetniške ambicije, Ivan Čargo, Zdenko Skalicky in Marjan Mušič.

Največji opus slikarskih upodobitev Novega mesta je ustvaril Božidar Jakac, novomeški rojak. Jakcu je rodno mesto pomenilo trajno in neizčrpno spodbudo za umetniško snotanje. Podobno bi lahko zapisali za Vladimira Lamuta, eruptivnega umetnika, ki je ustvarjal hlastno in v zanosu, zato njegove upodobitve Novega mesta, kar sicer velja tudi za druga njegova dela, učinkujejo zelo neposredno.

• Veliko upodobitev Novega mesta je nastalo v kolonijah, ki sta jih po letu 1970 prirejali novomeški tovarni Novoteks in Krka, pa tudi na Labodovem ekstemporu. Ta dela kažejo, da so slikarje še zlasti pritegovali Krka, slikoviti Breg in arhitektura s kapitejsko cerkvijo.

Razumljivo je, da zdajšnja razstava v Krki ni mogla zaobseči vsega, kar ome-

njamo v tem zapisu. Tega ne omogočata niti razstavni prostor niti stalna zbirka Dolenskega muzeja, od koder so eksponati; saj že sama zbirka, kolikor je obsežna in zanimiva, premore komaj kaj več tovrstnih stvaritev kot za dobro »pokušnjo«.

I. ZORAN

kultura in izobraževanje

Srednje šole ne prenesejo brutalnosti

Kmalu bo deset let, odkar je plug šolske reforme povsem spremenil obličje slovenskega srednjega šolstva. Nastalo je usmerjeno izobraževanje in takrat smo poslušali prisego, da je to rešitev za vse čase. Začetnega navdušenja pa je bilo konec že tisti hip, ko je praksa odkrila prve velike napake in pomanjkljivosti. Grenkih izkušenj se je nabralo za celo grmado, in čedalje bolj je postalo jasno, da izum v podobi usmerjenega izobraževanja ni po nikogaršnji meri. Zadržna spoznanja pravijo, da je bilo vse skupaj premalo proučeno, bolj zadeva politike kot stroke. Glavni nauk teh spoznanj pa je, da tako občutljivega sistema, kot je šolstvo, ni mogoče spreminjati z brutalnimi posegi in preobrti na celi fronti, kot se je to dogajalo pri nas, pač pa le z majhnimi in preišljenimi koraki.

Napačno bi bilo seveda trditi, da je bilo do zdaj v usmerjenem izobraževanju vse zanj. Pokazalo pa se je toliko zgrešenega, da z modelom v prvotni obliki ni bilo več mogoče naprej. Odločili so se za prenovi in v ta namen spremenili tudi zakon o usmerjenem izobraževanju. Marsikaj je bilo spremenjeno že v prvi fazi prenovne programske, ki je bila končana pred dvema letoma. Strokovni svet SRS za vzgojo in izobraževanje je novembra sprejel pobudo za začetek druge faze prenovne in Zavodu SRS za šolstvo naložil, da pripravi strokovne podlage in izdela izhodišča za prenovno vzgojno-izobraževalnih programov na srednjih šolah.

Predlogov in mnenj, kaj vse je treba spremeniti, dopolniti, izboljšati, je obilo. Prihajajo iz najrazličnejših okolij, predvsem pa iz samih šol. Med najpomembnejšimi spremembami, ki naj bi bile izvedene v drugi fazi, je tako imenovana zunanja diferenciacija triletnih in štiri letnih smeri, ki bo med drugim zmanjšala negativno selekcijo učencev. V triletnih smereh bo pouk prilagojen potrebam dela, v štiri letnih smereh pa se bodo učenci pripravljali tudi na višješolski in visokošolski študij. Nanovo vpeljana matura bo kvalifikacijski izpit za vstop na univerzo.

Po mnenju Franca Lazarinja, predsednika Strokovnega sveta SRS za vzgojo in izobraževanje, je zdaj tudi čas, da »vpeljemo enotno splošnoizobraževalno šolo z združitvijo in s preoblikovanjem programov treh zdajšnjih naslednikov gimnazij: naravoslovno-matematičnega programa, družboslovno-jezikovnega programa in pedagoškega programa«. Pri tem poudarja, da bi novi skupni predmetnik ne smel biti tog.

Usmerjenega izobraževanja torej nihče ne odpravlja, marveč delajo na njem večje ali manjše kirurške posege, pri čemer bodo odstranili ves balast in mnoge zgrešene rešitve, vstavili pa številne nove. Prenovljena šola naj bi bila res po meri učenca in učitelja, obenem pa učinkovita šola za delo in življenje.

I. ZORAN

SPET V SEVNICI

SEVNICA — Odr mladih GD Sevnica bo v soboto, 23. decembra, ob 19. uri v kulturni dvorani GD Sevnica vnovič uprizoril Molierove Scapinove zvijače. Sevničani so za to predstavo, ki jo je zrežiral Peter Žuraj, doživeli že vrsto laskavih kritik.

Nagradni literarni natečaj

Za mlade ustvarjalce (od 16. do 27. leta) iz novomeške občine — Javna predstavitev ob koncu februarja

NOVO MESTO — Pri tukajšnji Zvezi kulturnih organizacij ustanovljeni odbor za literarno dejavnost je pod vodstvom predsednika Ivana Perhaja že dvakrat razplical o oblikah, s katerimi bi spodbudili literarno ustvarjalnost mladih iz novomeške občine, in možnostih, kako dosegne javno predstavitelji. Na zadnji seji to jesen se je odbor odločil razpisati nagradni literarni natečaj, nagrajene in druge izbrane prispevke pa predstaviti na posebnem srečanju oziroma prireditvi, ki bi bila predvidoma ob koncu februarja 1990, torej še v okviru praznovanja slovenskega kulturnega praznika.

Razpis je Zveza kulturnih organizacij v imenu odbora za literarno dejavnost poslala v vednost zainteresiranim in v objavo te dni. V njem najprej stoji, da se smejo natečaja in kasnejšega srečanja udeležiti mladi od 16. do 27. leta starosti — srednješolci, višješolci in visokošolci ter drugi s stalnim bivališčem v novomeški občini, ki še niso izdali samostojne knjige razen v samozaložbi. Sodelujejo pa lahko s pesmimi, crticami, novelami, dramskimi spisi, esei in v drugih prozih oblikah napisanimi prispevki, in sicer tako, da pošljejo prispevke pod šifro ali psevdonimom, svoje pravo ime, starost, poklic in točen naslov pa v posebni zapечатeni ovojnici skupaj s pošiljko. Tako opremljene pošiljke bo Zveza kulturnih organizacij Novo mesto, Prešernov trg 5, 68000 Novo mesto, sprejemala na ta naslov do vključno 25. januarja 1990. Prispevke je moč poslati po pošti ali jih dostaviti osebno.

I. Z.

pisma in odmevi

Smo v ilegali

V Metliki zmeda zaradi spreminjenih telefonskih števil — Slabo obveščanje

METLIKA — Metličani so se ob občinskem prazniku konec novembra radi hvalili z novo telefonsko centralo, ki ima menda toliko kapacitet, da bo kmalu lahko vsako gospodinjstvo v občini dobilo telefon. Zares pohvale vredno ob priklopljanju centrale smo lahko v Dolenjskem listu prebrali dobro obvestilo, da bo dva dni moten telefonski promet. Zvedeli smo že, da bodo večje delovne organizacije obdržale stare telefonske številke, medtem ko je vsak posameznik posebej dobil sporočilo o svoji novi telefonski številki. To pa je bilo tudi vse.

Da je z novo pridobitvijo pahnila metliške telefonske naročnike v ilegalo, pa je pošti očitno kaj malo mar. S sporočili o novih telefonskih številkah je namreč močno skoparila, zmeda, ki je zaradi tega nastala, pa nekateri že spravlja v obup. Da so se številke spremenile, ne vedo niti vsi Metličani, ampak le lastniki telefonov, ki so dobili sporočila. Pa še tisti, ki vedo za spremembe, ne vedo, kakšne so. Za vsak klic je potrebno najprej poklicati informacije, kar pomeni za pošto seveda dvojni zasluzek. Bolje pa je, da odmislim vse tiste rezeve iz drugih krajev, ki se jim o kakšni spremembi v Metliki niti ne sanja in uporabljajo veljavni telefonski imenik.

Metličani smo upali — kako navni smo bili! — da se nas bo pošta vsak toliko usmili, da bo objavila v časopisu ali vsaj natisnila na listič, ki ga bodo raznosili poštarji, nove številke. A kaj takega ne namerava storiti. Obsodila nas je na telefonsko ilegalo do naslednjega imenika, ki bo zunaj čez nekaj mesecev. Kaj pa naročniki pomaže, če ve novo številko le on, zlasti še, ker sam sebe navadno ne kličje. B. J. Metlika

Bo kdo odgovarjal

BREŽICE — Na prenovljeno hišo v Černelčevi ulici so Brežičani upravičeno ponosni, ker je polepsala mestno podobo in prinesla več življenja v staro jedro. Tisti, ki so se vanjo vselili, pa niso tako zadovoljni, vsaj nekateri med njimi. Ena od teh je Metka Humar. Pritožuje se nad slabo izdelanimi izravnanimi podi, kar povzroča dodatne stroške. Njeno reklamacijo so upoštevali v eni sobi novega stanovanja. Ze položeni parket so pobrali ven zaradi neravnega izravnanega poda.

Humarjeva zdaj zahteva, da jim popravijo izravnalna tla povsod, kjer so bila površno napravljena, in se ne strinja z obrazložitvijo, da je to estetska, ne funkcionalna napaka. Sprašuje se, kaj so delali nadzorni organi pri Pionirju in stanovanjski skupnosti, da niso opazili površnosti. Žal ji je, da se je tako zapletlo, ker je stanovanje sicer zelo lepo, le malomarnost izvajalcev ji ne gre v račun, saj so naročniku zagotovili zračunali brezhibne storitve.

Humarjeva hkrati opozarja, da je polovica hiše vlažna, ker je bila zaradi neresničnega spora z enim od lastnikov stanovanja v zgradbi streha dolgo razkrta. To se zdaj maščuje. Skozi stropne prodi rava vlaga tudi v prtilčju, v poslovnem delu zgradbe, in ti sledovi so najbolj vidni v cvetličarni. J. T.

K SV. ANI

RIBNICA — Izletniško točko Sv. Anu v Mali gori obiskuje vedno več Ribničanih. Letošnje leto je rekordno, saj se je že okoli 1. decembra v knjigo obiskovalcev vpisalo 3.000 izletnikov. Gotovo pa je to število že krepko prekoračeno, ker se vsak izletnik ne vpiše v knjigo.

Vsem enak izhodiščni položaj

Kako bomo volili spomladi — Zakaj se zavzemam za drugo varianto

Pričujoče pisanje naslavljam javnosti, tako državljanom kakor tudi njihovim delegatom v zborih Skupščine občine Novo mesto, kjer se bodo leto odločali o tem, kakšne volitve bomo spomladi v občini imeli. Na zadnjem zasedanju občinske skupščine (5. 12. 1989) je bila sprejeta Informacija statutarnopravne komisije s tezami za pripravo odlokov o pristojnostih in sestavi Skupščine občine ter o določitvi volilnih enot za volitve v skupščino. Temu je sledila enotedenska javna razprava, v kateri so se oblikovali pogledi in stališča posameznih zainteresiranih političnih subjektov.

V delu, ki se nanaša na formiranje volilnih enot za DPZ, sta se izoblikovala, enostavno rečeno, dve razmišljanji: prvo, ki ga zagovarja novomeška »uradna politika« (SZDL, župan...) — volilna enota za družbenopolitični zbor naj bi bile krajevne skupnosti (po predlogu občinske SZDL naj bi jih bilo 18), in drugo, ki ga zagovarja OK ZSMS — volilna enota za prej omenjeni zbor naj bi bila občina.

To ni resnica!

Ugovor k pisanju Francija Šalija (Dol. list 14. dec)

Navedbe Francija Šalija, predsednika občinske skupščine Novo mesto, v dolenjskem listu z dne 14. decembra o gradbeni aferi so neresnične v vsaj dveh bistvenih točkah. Trditve, da so bila pogajanja z investitorjem Zajcem in Kovačičem za spremembo cene neupešna, ni resnica, saj sta priznala in plačala vsa dodatna dela. Nadaljnji razgovori so bili prekinjeni zaradi posega UJV v to zadevo. Šali sedaj nastopa kot razsodni gradbene afere in človek oblasti z navedbo, da je PIONIR utrpel škodo pri gradnji hiš Zajcu in Kovačiču, čeprav je vsekoli trdil, da ni bil vpleten v gradbeno afero. Gradbena pogodba določa, da se hiši zgradijo po načrtih IGM SAVA projekta Krško, vendar je bila že pred podpisom pogodbe izražena želja investitorjev, da se načrt spremeni in objekt poveča, kar se je tudi realiziralo.

Zaradi tega je bil narejen obračun opravljenih del po dejanskih količinah in novih cenah v skupnem znesku 9.236.968 za eno hišo (pogodba 5.000.000 din).

Glede brskanja po arhivu in zapisnikih zasljanj pa Šaliju priporočam, da prebere kakšno knjigo o sodnih procesih za časa Stalina, da bo vedel, kaj vse se lahko doseže. Svoje politične spletke in napade naj ureja z lastnimi argumenti in resnico, ne pa z neresnico na tuj račun.

MIHA JALOVEC

ČAKAJE NA TELEFON

RIBNICA — V krajevni skupnosti Ribnica te dni montirajo po naseljih nove telefonske priključke. Vlada pa prava mala vojna, ker bi vsak rad čimprej priključek. Občani posredujejo pri krajevni skupnosti, ker menijo, da bodo prvi priključki cenejši kot pa kasnejši.

Vendar je sklepanje in posredovanje občanov zmotno. Krajevna skupnost namreč ne odloča, kdo bo prej dobil priključek, ker je vse to v pristojnosti pošte. Ta pa priključuje nove številke z ozirom na tehnične možnosti v posameznem naselju ali za posamezno hišo. Montiranje novih priključkov pa je za leto v glavnem končano, saj bo do novega leta priključenih le še okoli 90 števil na Trgu Veljka Vlahoviča in nekaj števil v posameznih podjetjih in delovnih kolektivih. Na območju KS Ribnica, ki obsega 19 vasi, bo tako leto priključenih okoli 1.000 novih telefonskih števil, prihodnjo spomlad pa še približno toliko.

M. G.

Župan Šali se vendarle »šali«

»Ponujam mu vsestransko pomoč in zavezništvo pri odkrivanju resnice«

Tisti, kateremu manjka sposobnost razločevanja, čigar um je nestanovit in čigar srce je nečisto, nikoli ne doseže končnega cilja, ampak se rodi ponovno in ponovno. Toda tisti, ki ima sposobnost razločevanja, čigar um je umirjen in čigar srce je čisto, doseže končni cilj in se ne rodi znova.

Katha Upanišada

Ta misel se seveda ne nanaša na Šalija, ampak na duh gradbene afere, ki kar naprej bedi nad Novim mestom in zadnji čas oblega tudi Šalija. Drugače je moj župan »fejst fant«. Je izobražen, kulturne, lepo piše, tudi govori. Tisti, ki ga poznajo od zgodnje mladosti, pravijo, da je pošten človek. Ni mi prijeto, ko ga novinarji Mladine titulirajo z mafijcem. Že Arthur Schopenhauer je trdil, da so dobršerni ljudje in ljudje višjih sposobnosti pogosto navjni. Ta navjnost je očitna tudi pri Šaliju, vsaj ko se loteva gradbene afere. Kot občan lahko piše, kar hoče, vendar mora biti pripravljen na zavrnitev svojih mnenj in stališč. Toda on je župan, prvi človek v občini, to za zahteva od njegovega pisanja več faktografije in manj improvizacij. V svojem članku »Šali se ne šali«, objavljenem v Dolenjskem listu 14. 12. 1989, se polovično in pristransko loteva razpite gradbene afere. Nisem imel namena ponovno pisati o gradbeni aferi, ker je nemogoče v še tako dolgem članku dati celoten prikaz in obrazložitev. Upam, da bo znani in priznani filmski režiser in naš občan Filip Rohar-Dorin posnel celovečerni triler na to temo, v aventičnem okolju in z aventičnimi (vsaj nekaterimi) udeleženci v aferi.

V omenjenem članku me je Šali omenil v neresnični vlogi in s tem izvalil k temu pisanju. Zamerim mu, ker je natrosil sol na najglobljo Jalovočvo rano. Gre za zasljanje Jaloveca dne 21. 4. 1987 na temeljem sodišču v Novem mestu od 7.40 do 12.30, kjer je nastal zapisnik na 10 straneh. Na tem zasljanju je bil v težkem duševnem stanju, skratka bil je zmeden. Dal je celo vrsto netočnih, protislovnih in zmedenih izjav. Med te šteje tudi tista o »napeljevanju«. Vse te izjave sem podrobno analiziral in pritožbi zoper sklep o kazenski preiskavi. Takrat sem bil nanj ogorčen, vendar, ko sem v Mladini prebral njegovo izjavo, kako se mu je godilo v preiskovalnem zaporu, sem mu vse odpustil in ne želim na tem mestu poleg Šalijeve soli natresati na nezacejeno rano še popra.

Po zadnjem napisanem stavku sem začel listati sobotno prilogo Dela in na 18. strani naletim na novi članek neutrudljivega Šalija. Neizmerno me je razveselila njegova razglasitev »brezkompromisne pripadnosti načelom pravice in resnice«. Glede tega mu ponujam vsestransko pomoč in zavezništvo pri odkrivanju materialne resnice. Sem natančen, vztrajen in gotovo bova prišla do konca. To zavezništvo in pomoč z moje strani pa ne veljata pri političnih »kurbarjih«. Pri brezkompromisnem iskanju resnice bova upoštevala nasvet A. Schopenhauerja, velikega misleca, ki je dejal: »Resnica ni kurba, ki se obesi na vrat tistemu, ki si jo zaželi. Je nestanovitna lepota in mnogi, ki ji po-

svetijo vse življenje, ne morejo biti prepričani o njeni naklonjenosti.«

Ne bova pa upoštevala gesla drugega, žal po zlu znanega Nemca, ki je dejal: »Ponovite desetkrat laž in enajstič bo postala resnica.«

Če je že Šali glede Jalovečevih izjav povedal a, zakaj ni še b? Na soočanju, ko je že malo prišel k sebi, je Jalovec med drugim izjavil: »Dosedaj izrečene trditve dopolnjujem v tem smislu, da o nekaterih stvareh, o katerih sem doslej govoril, formalno na vrtu niti nisimo govorili, ampak se ti stvari name pritiscale.« (2. stran zapisnika o zasljanju na soočanju.) Kaj pravi te temu, tov. Šali? Zanimivo bi bilo slišati, kakšna je vaša moč pri »občinskih investicijah« in kolikšen je vaš vpliv pri dodelitvi gradbenih del na bodoči avtocesti. Zlasti pa me zanima (tudi bralec), kako je mogel neki dogodek, ki je navrgel prvo informacijo dne 22. 10. 1986 in o katerem se je nekoliko konkretno razpravljalo 17. 2. 1987, vplivati na pogajanja dne 31. 7. 1986. Kaj takega v realnem svetu ni mogoče, da bi časovno puščico vrnil nazaj. Vem pa za dva odlična pisca s področja znanstvene fantastike, katerima tu uspeva, to sta Asimov in Clark. To se nanaša na pomembna gradbena dela v prihodnje — tako trdi Šali.

Nori ples števil

Za tiste bralece, ki se pri svojem delu ne ukvarjajo s kalkulacijami v gradbeništvu in nikoli niso nič gradili, ne bo odveč naslednje pojasnilo.

Splošni poenostavljeni obrazec za kalkulacijo po sistemu »polne prodajne cene« je naslednji:

$PC = M + (KOD \times fk) + (s \times fs)$, kjer je:

PC = prodajna cena,

M = material za izdelavo po povprečnih normativih

KOD = kalkulativni osebni dohodki po ceniku del

fk = pogodbeni kalkulativni faktor

S = storitve

fs = faktor za manipulative stroške v zvezi z obrtniški storitvami.

Pri gradnji Kovačičeve in Zajčeve hiše ni bilo zunanjih storitev, pa tretji člen v formuli za prodajno ceno odpade in ostane samo:

$PC = M + (KOD \times fk)$

Za tiste, ki imajo pošten namen, zdravo pamet in obvladajo osnovnošolsko računanje (ne matematiko!), ob znanih vrednostih materiala, KOD in fk z lahkoto pridejo do prodajne cene.

Kar se tiče materiala, je ta določen po projektu (vrsta in količina). V tem primeru je šlo za odmik od projekta, torej več dela in dodatna dela. Količine dejanske porabljene materiala je določil izvedenec, izbran od sodišča. Vrednosti teh materialov po takrat veljavni Pionirjevi cenah, ki so bile precej višje od povprečnih v Sloveniji in Hrvatski, so naslednje:

1.) po izvlečku z dne 31. 7. 1986	3.316.585 din
2.) po pogodbi z dne 8. 8. 1986	3.744.710 din
3.) dejansko na objektu do III. faze	4.004.004 din

K tem vrednostim moramo prišteti še pomožne materiale (opaži, podpore, odri, deske, tramiči, sponk žica in drugi drobni material v znesku 317.086 din.

Na ta način dobimo, da je vrednost osnovnega in pomožnega materiala znala:

1.) po izvlečku z dne 31. 7. 1986	3.633.671 din
2.) po pogodbi z dne 8. 8. 1986	4.061.796 din
3.) dejansko na objektu	4.321.090 din

V prvem primeru je vrednost materiala po povprečnih cenah v Sloveniji in Hrvatski znašala 2.702.582 din — po naslednjih virih:

a) Indeksi za obračun razlike v ceni gradbenih storitev, junij in september 1986
b) Bilten X-86 Standardna kalkulacija radova u visokogradnji, Građevinski institut Zagreb.

Takšen je bil prvi izračun Milana Kneza, ki je med vodilnimi strokovnjaki na področju stanovanjske gradnje. Od takaj sledi, da so Pionirjeve cene bile višje od povprečnih za 34,45%.

V letu 1986 je bila struktura gradbene cene v Sloveniji v stanovanjski gradnji naslednja:

— materialni stroški M	58%
— prevoznih stroški P	4%
— stroški strojev S	10%
— osebni dohodki OD	28%

Samo zaradi omejenega prostora ne morem speljati še analize za KOD in fk. Po mojem izračunu, upoštevajoč metodologijo IGM, Pionirjeve cene, količine materiala, podane s strani sodnega izvedenca, vseh več del in dodatna dela, je končna (tržna) vrednost:

— material	4.321.090 din
— stroji	795.016 din
— prevoz	298.006 din
— delo s faktorjem	2.086.043 din
— kpl. postavka več dela	1.138.628 din
Skupaj:	8.588.783 din

Naj Šalija spomnim, da je temeljni javni tožilec v Novem mestu v obdobjih trdil, da je vrednost izvedenih del 21.218.855 din in da si je vsak od investitorjev pridobil 14.691.799 din protipravne koristi. Če to »zmoto« izrazimo v odstotkih, znaša »samo« 147,05% od prodajne cene! Njegova ljubljanska kolegica je bila manj trda in je v občutini na 4. strani vehementno ugotovila, da je vrednost del na vsaki hiši znašala 19.072.157 din in da sta si investitorja pridobila protipravne koristi po 12.545.101 din. Pri njej znaša »zmota« 122,06%!

Seveda je Jalovec »grabež« v prvem primeru znašal 29.383.598 din, v drugem pa 25.090.202 din.

Na koncu pa še mali kviz:

Kako je mogoče, da izkop temelja globine 0,5 m, širine 0,4 m in dolžine 5 m navzre 48,12 m³. Tistemu, ki reši ta rebus, dam za nagrado lepe žigalnice. To je le eden od številnih »bisero« iz 14 kg paketa.

ŠTEFAN ŠČAP

Novo mesto

SREČANJE LJUDI, KI IMAJO STOMO

Na naše vabilo k ponovnem srečanju vseh tistih, ki imajo umetno narejeno odprtino za izločanje blata — stomo, se je odzvalo precejšnje število teh. Srečanje je bilo v sredo, 22. novembra, na kirurškem oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto. Srečanja se je udeležilo tudi precej svojev in najbližjih, ki ljudem s stomo pomagajo in jim stobe ob strani. Pogovarjali smo se o sestavi hrane, o pravilni prehrani in o težavah, ki lahko nastanejo od nepravilnosti zaužite hrane. Z veseljem smo v svoji sredini pozdravili predstavniko takovarne TIK iz Kobarida, ki nam je predstavil nove izdelke te tovarne za nego stome in sicer vrečke za stomo in želatinske podloge. Ti izdelki so do sedaj bili na voljo le na tujem tržišču. Srečanju je prisostvovala tudi predstavnica iz Sanolaborja, ki nas je seznanila z nabavo uvoženih pripomočkov za nego stome v njihovi maloprodajni trgovini v Ljubljani.

M. GANTAR

KAM S STAREJŠIMI?

RIBNICA — V ribniški občini ugotavljajo, da hitro narašča število starejših občanov, ki potrebujejo oskrbo v domovih za odrasle. Tako so imeli leta 1980 v različnih zavodih po Sloveniji le 16 starejših občanov, osem let kasneje pa že 65. V teh dneh v ribniški občini predvsem v organizaciji društev upokojencev razpravljajo o predlogu, če naj bi v Ribnici zgradili dom za starejše občane.

● Nismo uresničili pričakovanja, saj smo sničili smo le plan.
● Naš delavec vendar ne dela za stonj. Dela za inflacijo.

D. STARČEVIC

Od izgube se ne da živeti

Je Dolenjski list postal »nezaželeno dete«?

Prebral sem v 50. številki Dolenjskega lista objavljeni sestavek »Kdo bo zdaj ustanovitelj DL« in v prvem odstavku ugotovitev, da so se od sedmih konferenc SZDL kot ustanoviteljice DL (sklicane skupščine) udeležile le tri! Dži se mi (in še marsikateremu drugemu, staremu naročniku), da je DL postal nezaželeno nezakonsko dete, katerega »stvaritelj« taji, in to samo radi obveznosti, ki jih ima do njega.

Zastavlja se vprašanje: ali res Dolenjci v Belokranjci vred nismo zmorni vzdrževati »svoje« Dolenjski list? Tisti, ki smo njegovi naročniki od ustanovitve, ne bomo gledali na ceno, zakaj vsebina lista je vredna vedno več, kot stane posamezna številka.

Tistim, ki v njem preberejo samo to, kdo je umrl in bil cerkveno ali (kot za-

Spet eden vidnejših dosežkov

Občanovo mnenje o poriranju starodavnega kozolca na Krupi

V letošnjem novembru smo Belokranjci zopet dosegli pomembno zmago v boju za zaostalostjo. V ogorčeni domačinov so namreč podri grajske kozolce na Krupi, ki je dolga leta kobilaval času in služil namenu. Res je kozolac zadnja leta vedno bolj propadl in je zato predstavljal nevarnost za mimoidoče. Na to smo že opozarjali v časopisu, vendar menim, da je porušitev tega kozolca barbarsko dejanje.

Grad Krupa s poslopji ima mesto zgodovini. O gradu je pisal že Valvasor in Krupa je bila očitno nekoč pomembno središče. Domačin prof. Ivan Simonič je pred smrtjo napisal studijo Grad Krupa v Beli krajini. V njej je veliko zanimivosti o gradu Krupa, o judovski hiši, o štirih starih mlinih, izmed katerih se eden, kakor piše Leopold Podlogar v knjigi Kronika mesta Crnomelj in njegove župe, omenja že v letu 1312, in tudi o grajskem kozolcu. Ta je stal na zidanih temeljih in je bil res veličastno in zelo koristen. Uporabiti bi se ga dalo na primer za avtobusno garažo, če ne za drugo.

Ne vem, kako da se ne moremo spopetovati! Na Zahodu bi podobno staro rodovno stavbo obnovili in jo namenili koristni rabi, mi pa v takih primerih porušimo in zaveva je končana. Spritočeno dogodka bo leto 1989 vsakokor vpisano v semiško zgodovino, saj se nam spet posrečilo podreti spomenik preteklosti in srednjega veka.

F. DERGAN

Odprto pismo

Brigadirjem širše in ožje domovine!

Bivši brigadirji, zbrani v Koprnu na srečanju dneva Kluba brigadirjev Slovenskega primorja in Istre z veliko zaskrbljenostjo zasledujemo razvoj dogodkov v naši domovini. Ne moremo verjeti, da so bile za nam strašne žrtve, ki so jih jugoslovanski narodi žrtvovali v boju proti nacističnemu okupatorju in prav tako žrtve in nečloveški napori v jugoslovanske mladine pri obnovi in graditvi izčrpane in porušene domovine. Mladina v Jugoslaviji je nesebično gradila objekte, na katere smo še danes ponosni, obenem pa kovala avtentično bratstvo med narodi in narodnostmi.

Glede na to smo prepričani, da so bivši brigadirji vseh delovnih akcij širom ožje in širše domovine pripravljeni presekat ta gordijski vzpezel organizirane hajke naroda zoper narod, delavca proti delavcu. Se pred nedavnim je bila naša domovina oaza miru in sožitja, mogoče edina v svetu, oaza na katero je svet gledal z upanjem in optimizmom. Vrnimo svetu in nam ta mir. Prepričani smo, da ni spora, ki se ga z dobro volje oboje strani ne da presodbati. Primorci, ki smo se šele po osvoboditvi lahko svobodno izražali v svoji materinski, še težje sprejemamo to brezumno stanje. Sprašujemo se, kdo bo prevzel odgovornost za možno prelijanje krvi, saj vemo, da v bratomorni vojni ne bo zmagovalcev, ampak samo poraženca. Zato naredite vsi in vse, da ne pride do bratomorske prelivanja krvi. Ne dovolite, da bi rušili, kar smo zgradili, predvsem pa ne dovolite, da bi kdorkoli vnašal sovražstvo med jugoslovanskimi narodi in narodnostmi.

Brigadirski zdrav!
ODBOR KLUBA BRIGADIRJEV SLOVENSKEGA PRIMORJA IN ISTRE
KOPER

● Nismo uresničili pričakovanja, saj smo sničili smo le plan.
● Naš delavec vendar ne dela za stonj. Dela za inflacijo.

D. STARČEVIC

Od izgube se ne da živeti

Je Dolenjski list postal »nezaželeno dete«?

Prebral sem v 50. številki Dolenjskega lista objavljeni sestavek »Kdo bo zdaj ustanovitelj DL« in v prvem odstavku ugotovitev, da so se od sedmih konferenc SZDL kot ustanoviteljice DL (sklicane skupščine) udeležile le tri! Dži se mi (in še marsikateremu drugemu, staremu naročniku), da je DL postal nezaželeno nezakonsko dete, katerega »stvaritelj« taji, in to samo radi obveznosti, ki jih ima do njega.

Zastavlja se vprašanje: ali res Dolenjci v Belokranjci vred nismo zmorni vzdrževati »svoje« Dolenjski list? Tisti, ki smo njegovi naročniki od ustanovitve, ne bomo gledali na ceno, zakaj vsebina lista je vredna vedno več, kot stane posamezna številka.

Tistim, ki v njem preberejo samo to, kdo je umrl in bil cerkveno ali (kot za-

Vaš stari naročnik FRANC LUZAR, Gabrje

Bodo morali učenci res na cesto?

Opozorila o nizkih štípendijah brez odmeva — Prizadeti delavski in kmečki otroci ter tisti od daleč — Dijaški domovi so vse bolj prazni

NOVO MESTO — Že dostikrat deklarirana skrb za strokovne kadre in enakopravno možnost šolanja se v praksi kaže kot puhalca, ki ima z resnično podobo v našem šolstvu čedalje manj zveze. To dokazuje tudi odnos do dijaških domov. Na našem področju domovi v Črnomlju, Kočevju in Novem mestu komaj še živijo, v Brežicah pa je tik pred ukinitvijo.

»Dom učencev Majde Silc v Novem mestu ima od 450 razpoložljivih zasedenih le 70 odstotkov postelj, razmere pa bi bile še slabše, če ne bi v letošnjem letu ukiniteli doma pri srednji kmetijski šoli Grm in tamkajšnjih 40 gojencev nastanili pri nas,« pravi ravnatelj doma Janez Dolenc. Trenutno stane oskrbniki

na v domu 6 milijonov dinarjev. To je vsekakor velik izdatek za gojence in njihove starše. Iz delavskih in kmečkih družin je sedaj že 90 odstotkov gojencev, vse več pa je tudi težjih socialnih primerov, kar zahteva od osebja dodatne napore.

V domu je trenutno vseh skupaj, z vzgojitelji in tehničnim osebjem vred, zaposlenih 34 oseb. To je najmanj, kar je potrebno, da dom še zadovoljivo služi. Tretjino sredstev za poslovanje, vzgojno delo in tehnično osebje brez kuhinje in del materialnih stroškov prispeva izobraževalna skupnost, eno tretjino zbirajo z oskrbnino, tretjino pa v domu zberejo z lastno dejavnostjo.

»Glavni problem so štípendije,« pravi

ravnateljica namestnica Irena Markež. »Višina teh ne krije niti domače oskrbine, kaj šele ostale stroške, ki jih imajo gojenci. Ugotavljamo, da pri kadrovskih štípendijah tako občne kot podjetja ne sledijo priporočilom o revalorizacijah, ki jih daje odbor za štípendiranje pri skupnosti za zaposlovanje. Na sestankih domače skupnosti smo že večkrat obravnavali te probleme in pošiljali apele na vse strani, vendar brez odmeva. Naše mnenje je, da bi morali učenci, ki so od daleč, se pravi, da morajo stanovati v domu ali imajo velike stroške s prevozi, dobiti večje štípendije kot tisti, ki imajo do šole blizu.«

T. JAKŠE

Samo še za nekaj štruc kruha

Bivši delavec pozda Elektromontaža Matko Abram piše o »resnici o pokopanem pozdu z Rožnega« — Kaj so počele ustanove za nadzor, sprašuje

Prejeli smo daljši sestavek z naslovom Resnica o pokopanem pozdu z Rožnega, v katerem Leopold Žibert, bivši predsednik zbora delavcev »pokopanega« pozda Elektromontaža Abram Matko, v imenu delavcev piše o razmerah v tej organizaciji. Avtor navaja, da so našli dokument, ki kaže, da je ustanovitelj pozda Mataka Abram vzel od pozda družbeni denar in z njim plačal obveznosti še iz časa, ko je bil obrtnik. V ta namen je sam napisal pogodbo, v kateri navaja, da mu delavci pozda izgubijo kredit. Pogodbo je lahko napisal brez delavcev, saj je bil on kot ustanovitelj vodja pozda, njegov sin predsednik zbora delavcev, zet računovodja in hči materialni knjigovodja. Delavci za posojilo niso vedeli, le denarja za OD ni bilo in slišali so, da »SDK ne dovoli dvigati osebnih dohodkov«. Našli so tudi pogodbo, nadaljuje pisec, med pozdom, ki ga je zastopal Abram,

in bivšim pozdovim delavcem, ki je imel popoldansko obrt. Omenjeni delavec naj bi opravil neka dela in je dobil na svoj žiro račun plačilo za to opravilo, čeprav je dela v resnici opravil, kot navaja, pisec sestanka s skupino delavcev.

Abram je ob upokojitvi dobil skladno s pravilnikom odpravnino. Čeprav ta pravilnik predvideva tudi jubilejne nagrade delavcem, le-ti nagrad niso dobili, kar torej pomeni, da je bil denar za Abrama in ga ni bilo za delavce. Po upokojitvi je Abram dobil naslednika v sinu, ki pa je kmalu ustanovil lastno obrtno delavnico, kamor je odpeljal nekaj delavcev tozda. Tako je prevzel krmilo pozda Drago Mirt, bivši računovodja pozda. Kot predsednik zbora delavcev je bil Žibert 24. januarja letos z dopisom UNZ Krško obveščen, da je bila podana kazenska ogradba zoper Draga Mirta zaradi utemeljenega suma storitve kaznivih dejanj zlorabe.

O slabem poslovanju pozda je pravilnik tudi krški izvršni svet, katerega predsednik Igor Dobovnik je obljubil, da ne bo nihče od pozdovih delavcev ostal brez dela. Razmere so se slabšale. Drago Mirt je zapustil pozd, ker je odprl zasebno obratovalnico. Zaradi razmer v pozdu je krška občinska skupščina uvedla v njem družbeno varstvo in sprejela sklep o redni likvidaciji. Danes se čutijo bivši delavci pozda opeharjene. Za julij so dobili OD v oktobru, za avgust, september in oktober pa delavci, ki so zdaj še brez zaposlitve, niso dobili ničesar. Od 21 bivših delavcev jih je brez zaposlitve še 8. Sprašujemo se, kako opravljajo delo ustanove za nadzor nad družbeno lastnino, ki ob večkratnih kontrolah niso ugotovile nepravilnosti. Danes ugotovljeni prestopki v pozdu so že zastareli in »vredni« le še nekaj kilogramov kruha, končuje zapis Leopold Žibert.

»Arhitekturna čudesa« na Drski

Odprto pismo novomeškim urbanistom in projektantom

Izgradnja petih paviljonov na Drski v Novem mestu letos že tretjič buri duhove stanovalce, ki stanujejo v blokih na Šegovi ulici 4 — 10. Spomladu, ko so pričeli z gradnjo ekspozitive Ljubljanske banke, so stanovalci Šegove ulice 4 protestirali zoper izgubo dveh parkirnih polj svojega bloka. Bili so zavrnjeni z obrazložitvijo, da je lokacijsko dovoljenje že zdavnaj postalo pravno močno (celo od začetka leta 1985).

Drugič so stanovalci pričeli negodovati v jeseni, ko je GIP Pionir, ki izvajalec del pri gradnji naslednjih štirih paviljonov, brez vprašanja (še manj pa odobritve) zasedel dodatni del parkirnišča in del zelenice ob Šegovi 10. (O tem so pisala tudi sredstva javnega obveščanja, n. pr. Delo 20. in 27. oktobra ter 3. novembra 1989.) Po tem je sledil dogovor, v katerem je GIP Pionir obljubil povrnitev škode. Istočasno je za čas gradnje pripravljen plačati najemnino za zemljišče, na katerem stoji gradbene barake.

Sedaj, ko so paviljoni zgrajeni do take faze, da se gradbinci pripravljajo na postavitev ostrišij, stanovalci ugotavljamo, da so le-ti zgrajeni v nasprotju s pričakovani. Upam si celo trditi, da tudi v nasprotju z zdravo logiko in logiko graditve mest, ko so vse javne površine od nekaj gradili v parterju ter jih odpirali na ulico, ki v tem primeru ni pomenila le komunikacije, temveč je imela predvsem nakupovalno (trgovsko) ali kakšno drugo funkcijo. Pri zgrajenih paviljonihih pa so trije vhodi v bodoče lokale možni le z dvorišne strani. Ob tem je skrajni zahodni (okrogli) paviljon zgrajen vsaj en meter nad nivojem ulice in najmanj pol metra pod nivojem parkirnišča — dvorišča bloka Šegova 4 — 10. Takšna na glavo postavljena organizacija prostora bo povzročala številne probleme ne le stanovalcem v stoštiridesetih (140) stanovanjih Šegove ulice 4 — 10, ampak tudi bodočim lastnikom paviljonov in uporabnikom banke, slaščičarne, pizzerije in kioska za časopise ter spominke prav tako.

Zato pozivam vse, ki so kakorkoli bovali izgradnji teh umotvorov, da javno povedo, kako so si zamislili brezkonfliktno delovanje novih, prihajajočih dejavnosti z že obstoječimi bivanjskimi funkcijami soseske. Zanima me predvsem, kako so si zamislili dovoz robe vseh vrst, ki bi namenjena prodaji. Kje se bodo zbiral odpadki, ki jih glede na značaj dejavnosti ne bo malo? Kako bo organiziran dostop strank, kupcev in obiskovalcev (predvsem njihovo parkiranje)? Ali so projektanti kdaj pomislili, da so obstoječe kante za smeti, ki služijo sedanjim stanovalcem (kante za smeti so od pravkar zgrajenih vhodov v paviljone oddaljene manj kot tri metre), sedaj locirane tik pred tremi vhodi v paviljone. Na kakšen način bodo lokali dostopni invalidom? Pojasnilo želim tudi na vprašanje, kako bosta lastnika pizzerije in slaščičarne (in z njima vsi obiskovalci lokalov) zadovoljna, ko mu bo nekdo od stanovalcev z vžiganjem svojega avtomobila kadil pod nos?

Predvsem pa bi želel, da projektanti

povedo svoje mnenje o novi postavitvi »arhitekturnih čudes« do obstoječega bivanjskega okolja, ki ga poleg objekta (bloka na Šegovi ulici 4 — 10) sestavljajo vsaj še utrjene (parkirnišča) in zelene površine, pa tudi obstoječe prosto stoječe individualne stanovanjske hiše na drugi Šegove ulice. Na vsa ta zastavljena vprašanja želim odgovore in še na marsikatero nezastavljena, ki bi si jih morala zastaviti tako snovalci urbanističnih rešitev kot tudi projektant, preden bi zarisala prvo črto na papir. Želim argumente, ki so na tem sicer omenjenem prostoru vodili v gradnjo sicer prepotrebne dejavnosti na Drski. Samo ne odgovarjajte, prosim, da so vsi potrebni »papirji« že zdavnaj postali

pravno močni ter so zato vsakršni protesti brez podlage. To vem, vendar takih argumentov ne sprejemam. Če pa se boste kljub vsemu sklicevali na pravno formalno plat nastajanja in sprejemanja sporne lokacijske odločbe in tej sledečega gradbenega dovoljenja, potem vas prosim, da bodite do sebe vsaj toliko pošteni in si priznajte, da celoten postopek vendarle ni bil speljan popolnoma v skladu s priznano zakonodajo s področja urejanja prostora in graditve naselij.

Pa brez zamere!

MARJAN RAVBAR
Šegova 10
Novo mesto

Če ste stari več kot 7 in manj kot 77 let, vas vabimo

v torek, 26. decembra 1989 ob 17. uri v Fotogalerijo v Domu kulture v Novem mestu na predstavitev komaj 7 dni stare

TELEVIZIJE NOVO MESTO

Seznani vas bomo z možnostmi za vaše sodelovanje pri ustvarjanju lokalnega televizijskega programa. Če vas zanimajo video tehnika ali novinarstvo ali računalniška grafika ali nastopanje pred kamero, če imate lep glas ali dobre komercialne zamisli ali kakršnekoli umetniške sposobnosti, če ste podjetni in hočete še postrani kaj zaslužiti, potem boste izjemno dobrodošli.

Pa tudi, če ste samo radovedni, kako bo stvar stekla, lahko brez vsake nadaljnjše obveznosti pridete na ta klepet o novomeški lokalni televiziji.

Če ta dan iz kakršnihkoli razlogov ne morete priti, se lahko oglasite tudi osebno ali pisno na naslov:

Televizija Novo mesto
Glavni trg 24/1
telefon (068)-23-611

Pogovorili se bomo tudi o možnostih za ustanovitev video kluba, ki bi združeval, izobraževal in uveljavljal ljubiteljsko video produkcijo v Novem mestu.

NasVIDEnjel!

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 22. XII.

9.30 — 12.55 in 15.30 — 1.40 TELETEKST
9.45 VIDEO STRANI
9.55 11. KONGRES ZKS, prenos
11.15 TV MOZAIK
11.15 ALPE-JADRAN
11.45 DOMOVINA, 6. del nadaljevanke
15.45 VIDEO STRANI
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK
16.50 GOVOR MILANA KUČANA NA 11. KONGRESU ZKS
17.35 ALPE-JADRAN
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.15 NAŠE AKCIJE
19.30 DNEVNIK 2
20.05 ŽARIŠČE
20.35 43 LET POZNEJE, dok. oddaja
21.20 ULICE SAN FRANCISCA, ameriška nanizanka, 8/13
22.15 DNEVNIK 3
22.40 SPALNIČNO OKNO, ameriški film
1.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.55 Ansambel Nika Zajca (ponovitev) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Pihalni orkestri — 21.00 Dan JLA — 22.30 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Daljnogled — 9.00 Solski program — 12.30 Poročila — 12.40 Prezri ste, pogledje — 13.35 Kvizoteka (ponovitev) — 14.55 Poročila — 15.00 Noč in dan (ponovitev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Daljnogled — 18.05 Stevilke in črke — 18.25 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Zakon v Los Angelesu (ameriška nanizanka, 4/22) — 20.55 Zabavnoglasbena oddaja — 21.40 Dnevnik 3 — 22.00 Kronika 11. kongresa ZKS — 22.20 O sole mio (oddaja o kulturi) — 23.25 NOČ in dan — 1.40 Poročila

SOBOTA, 23. XII.

7.45 — 12.50 in 13.40 1.20 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.10 OTROŠKA MATINEJA
10.35 TELEVIJAZA: KUPITE PREDSEDNKA, angl. dok. serija
11.25 NAŠA PESEM, ponovitev 19. oddaja
11.55 AKTUALNO: VISOKE TEHNOLOGIJE — POGOJ ZA BOLJŠE ŽIVLJENJE IN POVEZOVANJE S SVETOM, ponovitev
14.05 ROCK KONCERT: PRLJAVO KAZALIŠTE, ponovitev
14.30 KRALJ IN PTIČ, francoski film
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.55 DP V KOŠARKI
18.30 NA PRAGU 21. STOLETJA, avstralska dok. serija, 15. del
19.18 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.00 ŽARIŠČE
20.30 UTRIP
20.50 ŽREBANJE 3 x 3
21.00 KOLE SREČE
22.35 DNEVNIK 3
22.55 JACK RAZPARAČ, angleška nadaljevanke, 1/4
Kraj dogajanja je London leta 1888, z revščino na eni in velikim bogastvom na drugi strani. V londonskem East Endu so se takrat dogajale čudne stvari; 31. avgusta je bila brutalno umorjena prostitutka, za njo pa v 10 tednih še štiri druge. Preiskavo je prevzel inspektor Scotland Yarda Abberline, ki se je z vso vno mlotil iskanja zločinca, vendar skrivnosti ni mogel odkriti. Tako še danes ni odgovora na vprašanje, kdo je bil Jack Razparač.
23.40 ZASTRAŠUJOČA STRAST, ameriški film
1.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.00 Satelitski programi — 19.00 Jugoslavija, dober dan — 19.30 Dnevnik — 20.10 Filmske uspešnice: Pokol v Rimu (italijanski film) — 21.50 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.50 TV koledar — 9.00 Izbor iz izobraževalnega programa — 10.30 Risanka — 10.55 Zakon v Los Angelesu (4. del) — 11.45 Prezri ste, pogledje — 14.30 Oborožitev (ameriški mladinski film) — 16.05 Sedem TV dni — 16.50 Dnevnik 1 — 17.05 Narodna glasba — 17.35 Pesem (zadnji del nadaljevanke) — 18.25 Med nami (oddaja o kulturi) — 19.30 Dnevnik 2 — 20.15 Nadrealisti (zabavnoglasbena oddaja) — 21.20 Balada o Billyju Joeju (ameriški film) — 23.00 Dnevnik 3 — 23.15 Kronika 11. kongresa ZKS — 23.40 Noč in dan — 1.55 Poročila

NEDELJA, 24. XII.

8.15 — 0.25 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
8.40 OTROŠKA MATINEJA
10.00 JACK RAZPARAČ, ponovitev 1. dela angl. nadaljevanke
11.00 VIDEOMEH
11.30 KMETIJSKA ODDAJA
12.30 VELIKO SEDLO, 8. del češkoslovaške nadaljevanke
13.30 FESTIVAL NAREČNE POPEVKE 89
14.45 FLASHDANCE, ameriški film, ponovitev

16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 BOŽIČNO DREVO, francoski film
18.25 POLJUBI ME, LJUBEZEN MOJA
19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 ŽREBANJE PODARIM DOBIM
20.35 LJUBEZEN NAM JE VSEM V POGUBO, 3., zadnji del drame
21.35 ZDRAVO
22.55 POROČILA
22.58 POLNOČNICA
23.50 DAM SVOJE VAM SRCE
0.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.00 Danes za jutri in igrani film — 13.00 Športno popoldne — 19.30 Dnevnik 2 — 19.55 Kartoteka Zemlje (3. del dok. serije) — 20.25 Božična simfonija — 21.20 Brata Janez in Jurj Šubic — 21.35 Športni pored — 22.20 Sabrina (ameriški film)

TV ZAGREB

9.20 Poročila — 9.30 Nedeljski program za otroke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Izobraževalna oddaja — 13.00 Serijski film — 13.50 Nedeljsko popoldne — 16.30 Potopis — 17.05 Igrani film — 19.08 TV sreča — 19.30 Dnevnik — 20.00 Balkan ekspres (zadnji del) — 21.00 Vodovodar (avstralski film) — 22.15 Dnevnik — 22.40 Noč in dan — 0.40 Poročila

PONEDELJEK, 25. XII.

8.45 — 12.40 in 13.35 24.00 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 BOŽIČ MED MUPPETKI, ameriški film
10.00 LIKOVNO-GLASBENA MINIJATURA
10.25 TESTEN — SLIKAR PRAVE SAMOTE, dok. film
11.00 BOŽIČNA SIMFONIJA, ponovitev
11.55 PRENOS PAPEŽEVE BOŽIČNE POSLANICE IN POZDRAVA URBI ET ORBI

Dr. Alojzij Šuštar, ljubljanski metropolit

Božič na televiziji

Na sporedu prenos polnočnice iz Betlehema

Med letošnjimi božičnimi prazniki bo televizijski program RTV Ljubljana prvič zares praznično obarvan, tako, kot so v posebni raziskavi, opravljeni po lanskem božiču, želeli televizijski gledalci. Na božični večer bo tako kot lani ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar izrekel božično poslanico, v poznejših urah pa bo televizija prvič neposredno prenašala polnočnico iz Betlehema. Prenos se

• Tik pred zaključkom redakcije smo zvedeli, da polnočnice v Betlehemu, s tem pa tudi televizijskega prenosa, zaradi vojnih sovražnosti ne bo.

bo na prvem programu predvidoma začel ob 22.58, trajal pa bo do 0.20 naslednjega dne. 25. decembra dopolne bodo na 1. programu gledalci lahko spremljali papežev božično poslanico in pozdrav Urbi et orbi, v katerem papež vsako leto nagovori zbrano množico pred baziliko sv. Petra v Rimu v različnih jezikih, med njimi tudi v slovenščini. Istega dne, to je 25. decembra, bo dr. Alojzij Šuštar na II. programu gost oddaje Žarišče, z njim pa se bo pogovarjal televizijski novinar Aleksander Čolnik.

Božično obarvan bo tudi glasbeni program. 24. decembra bo ob 20.25 na II. programu TV na sporedu Božična simfonija Jessy Norman, naslednji dan ob 11. uri pa bo še ponovitev na I. programu.

12.40 RADOŠT EVROPE
14.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
15.30 DOMAČI ANSAMBLI: ALPSKI KVINTET Z IVANKO IN OTOM
16.10 ŽREBANJE PODARIM DOBIM, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 S PRIKO OKOLI SVETA, avstralski film
18.05 BIKEC FERDINAND/II 19.05 RISANKA

19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 NA ZLATEM RIBNIKU, ameriški film
21.55 OSMI DAN
22.35 DNEVNIK 3
22.55 ČLOVEK IN GLASBA, 5. oddaja
23.50 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 17.50 Big obstanek (angl. poljudnoznanstvena serija) — 18.15 Svet športa — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Žarišče — 20.30 Kmetijska oddaja — 21.35 Svet na zaslону — 21.35 Videopodjetje — 22.20 Satelitski programi

TOREK, 26. XII.

9.45 — 11.20 in 15.30 — 23.00 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK: KO SE KOREN ZA VEMO, 7. oddaja
15.45 VIDEO STRANI
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 VIDEOGODBA, ponovitev
17.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.40 SKRIVNOSTNI SVET, ameriški dok. serija 1/12
19.05 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 LEPOTEČ Z OTOKA, francoska nadaljevanke, 5/6
21.00 DINAR
21.45 DNEVNIK 3
22.05 DIVERTIMENTO IN ES, gledanje na oddaja
22.55 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.00 ogražki TV program — 18.45 Ropar (ponovitev) — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Žarišče — 20.30 Žrebanje leta — 21.35 Umetniški večer: Stiller, Garbo (švedski dok. film) in Ninočka (ameriški film)

SREDA, 27. XII.

9.45 — 11.40 in 15.30 — 23.00 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK
10.10 OSMI DAN
10.50 SVET NA ZASLONU
15.45 VIDEO STRANI
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK, ponovitev
17.30 OTROCI GLASBE
18.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.40 SKRIVNOSTNI SVET, ameriški dok. serija, 2/12
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA: KOLO SREČE, ameriški film
22.00 DNEVNIK 3
22.20 SVET POROČA
23.20 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.30 Maribor — 19.00 Napadalnost in prazničnost — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Ivan P. Zajc: Gospodje zarji (opereta) — 22.10 Satelitski programi

ČETRTEK, 28. XII.

9.45 — 11.50 in 15.30 — 23.00 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK
VARSTVO KULTURNIH SPOVEDI KOV
PREDNOVOLETNI MOZAIK
11.00 KAKOVOST MED ZMOŽNOSTMI IN HOTENJEM, zadnji del
15.45 VIDEO STRANI
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK, ponovitev
17.15 KAKOVOST MED ZMOŽNOSTMI IN HOTENJEM
17.40 PET BOŽIČNIH, poje anastasijski
18.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.40 SKRIVNOSTNI SVET, dok. serija
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 DOMOVINA, nemška nadaljevanke, 9/11
22.50 KOMEDIJA NA SLOVENŠKINJI
23.40 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.00 Slovenija — 19.00 Postmoderni obličja (oddaja) — 19.30 Dnevnik 2 — 20.30 Mlakar (ponovitev) — 21.40 Osi — 22.50 Satelitski programi

Slovenija
Moja deželica

Reb je izmed reševalcev 46. nagradne križanke izbral POLDKO KUK iz Kočevja. Za nagrado bo prejela knjigo objavljene slovenske pisateljice Polonke Križanek Čas za roparice, njen najnovejši roman o krutostih sedanjika. Nagradniki čestitamo in ji želimo prijetno branje!

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 8. januarja 1990 na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s priloženim KRIZANKA 47.

REŠITEV 46. KRIZANKE
Pravila rešitev 46. nagradne križanke je: TENIS, KAP, LOS ALAMOS, ESENI, ADE, MIR, KRTEK, ČELES, OISE, MENA, PAL, TL, MOST, RILEC, LENT, EINSTEIN, ŠKARJALKA, ADDDA, SEKIRIŠČE, KOP, KRAČA, AAR, ALA.

MISLIJ

Vsaka ideologija si lasti vsakega genija po svoje. Prilastiti si ga ne more nobena razen za celovite ponaredbe.

DJ. FLERE
Človek je človek tudi zato, ker mu je romantičen muham.

O. FALLACI
Religija je zanimiva le, če je človek heretik.

D. HUME
Sedanost je bakla, ki jo moramo gorečo predati naslednji generaciji.

B. G. SHAW

NAGRADNA KRIŽANKA

Grid for crossword puzzle with clues in Slovenian. Includes categories like '4 ČRKA SLOV. ABECEDE', 'PREROKNJA', 'VRSTA POSODE', etc.

Radon spreminja gradbeništvo

Nabiranje plina radona v hišah je nevarno za zdravje — Kako se rešiti nadloge

Več ko vemo o svetu, bolj nevaren se nam kaže. To še posebej velja za spoznanje o radonu. Ta naravni plin brez vonja in barve so dolgo poznali samo strokovnjaki. Dandanes pa se zanj zelo živo zanima tudi širša javnost. Kako tudi ne, ko pa so dogodki v zadnjih nekaj letih in raziskave, ki so jim sledile, pokazale, da ta plin lahko še kako škodljivo vpliva na zdravje ljudi. Prav te dneve je našo javnost razburilo odkritje, da so v stanovanjskih blokih v Celju ugotovili radioaktivno žarčenje in prisotnost radona v stanovanjih. Krivec naj bi bil opeka, narejena iz elektrofiltskega pepela. Trenutek je vsekakor primeren, da si ogledamo, kako je z radonom in stanovanji po svetu.

V ZDA, kjer problem radona v bivalnih okoljih spremljajo že nekaj let, ugotavljajo, da vsako leto umre 5 do 10 tisoč ljudi zaradi bolezni, ki jih je povzročil radon.

Vse to je seveda dovolj za resno zaskrbljenost. Ker so sodobne stanovanjske hiše zgrajene z veliko izolacijskih materialov, ki ne dopuščajo naravnega prezračevanja, je toliko bolj pomembno, kako je urejeno umetno prezračevanje. Zanimanje kupcev za dobre prezračevalne naprave se je precej povečalo. Prav tako se je močno povečalo zanimanje za talno izolacijo. Beton v običajni debelini tlakov prepušča radon, plin pa še dodatno vdira v stanovanjske prostore ob kanalizacijski, vodovodni in drugih napeljavah. Proizvajalci gradbenih materialov so zato že izdelali nove materiale, ki jih vgrajujejo pod tlake in ki uspešno preprečujejo vdiranje radona v stanovanjske prostore. Na trgu so tudi posebne naprave, ki skrbijo za odvajanje radona iz bivalnih prostorov. Morda bo nekaj takega prišlo prav tudi pri nas.

Radon je radioaktivni kemijski element iz skupine žlahtnih plinov, nastaja pri radioaktivnem razpadanju radija in drugih radioaktivnih elementov. Naravno se močneje sprošča na tistih predelih, kjer so ležišča uranove rude ali je koncentracija radioaktivnih elementov v zemeljskih plasteh nekoliko večja. Doselej se zanj niso kaj dosti zanimali v povezavi z vsakdanjim življenjem. Odkar pa hiše grade s sodobnimi gradbenimi materiali, ki preprečujejo naravno prezračevanje in prehajanje plinov, se v hišah, zgrajenih na območjih, kjer nastaja radon, ta plin nabira v stanovanjskih prostorih, dokler koncentracije ne dosežejo takih stopenj, da postane zrak v hiši škodljiv zdravju. Zaradi bivanja v takem okolju in vdihavanju onesnaženega zraka lahko pride do nastanka raka na dihalih.

MI M

Kameleonski jopiči

Zimska športna oblačila, ki spreminjajo barvo

Gotovo že veste, da nekateri ljudje, če so dolgo na mrazu, pordijo v nos in ušesa, nekaterim pa pomorjoro ustnice. Najbrž pa ne veste, da obstajajo tudi oblačila, ki spreminjajo barvo, ko se zunanje temperature znižajo.

Prav taka oblačila, spreminjajoča barvo, so prišla v modo te predpraznične dni, ko ljudje v zahodnem svetu »zbožilo« za nakupovalno mrzlico. Na zamisel je prišel izdelovalec športnih oblačil David Peysler iz New Yorka. Na tržišče je poslal serijo zimskih jopičev, ki začno različno spreminjati barvo, ko so na temperaturi, nižji od 15° Celzija. Nekateri jopiči spreminjajo barvo v škrlatno, drugi v oranžno, nekaterim modelom pa se na rokavih izpišejo sicer nevidna znamenja in gesla. Jopiče je mogoče prati kot ostala zimska oblačila, spreminjajoča barva pa se ne izpere in je trajna.

Trik je v posebni barvi, s katero so jopiči prebarvani, in sicer gre za nestrujeno barvilo, ki se pojavlja in izginja glede na višino temperature. Barvilo so posem slučajno odkrili na Japonskem.

MINI NASVET:

MIKROVALOVNE PEČICE

Britansko kmetijsko ministrstvo je dalo temeljito preskusiti 102 modela mikrovalovnih pečic, ki jih je ta čas mogoče kupiti na svetovnem tržišču. Ugotovljeno je bilo, da je vsaka tretja naprava nevarna zdravju, ker živil ne ogreje dovolj, da bi uničila bakterije. Po objavi rezultatov testa so nekateri proizvajalci že umaknili iz prodaje posamezne modele. In nasvet: mikrovalovne pečice, ki jih izdelujejo Hitachi, Philips, Sanyo, Panasonic, Nei in Goodmans, so ohranile dobro ime.

Računalniki in skrivnosti starih mojstrov

V umetnostno zgodovino vdri računalniki — Italijani prednjačijo — Pogled pod površino slik — »Tretje oko« restavratorjev

Bogastvo kulturne dediščine v svetu dandanes gotovo ne bi bilo tolikšno, če ne bi marljivo raziskovali umetnostno zgodovinarji in ga ohranjali pri življenju konzervatorji in restavratorji. Strokovnjaki torej, ki obnavljajo in popravljajo poškodovane umetnine. Njim se lahko zahvalimo ne samo, da so mnoge umetnine ostale ohranjene, marveč tudi, da so nekatere ponovno zasijale v vsej svoji lepoti. Nemogočega sicer ne morejo narediti, saj se zaenkrat stanje umetnin ne da povsem zaustaviti, lahko pa zdravijo obolenje in obnavljajo poškodovane. Pri tem jim vse bolj prihaja na pomoč naj sodobnejša tehnologija, ki postaja nepogrešljiva za kvaliteten in učinkovit delo tako raziskovalcev kot reševalcev umetnin.

Ko so inovatorski restavratorji prvič vključili računalnike kot pomoč pri obnavljanju slovitih Michelangelovih fresk v Sikstinski kapele, so drugi strokovnjaki nezaupljivo gledali na to novost, češ kaj bo elektronika v poslu, ki zahteva občutljivost in skoraj da umetniški odnos do dela. Toda računalnik, na katerem je tekel podoben program, kot so ga uporabili ameriški astronomi, ki so raziskovali Luno za pristanek, se je zelo dobro izkazal. Z njegovo pomočjo so lahko zelo kvalitetno opravili izredno zahtevno delo odstranjevanja plasti nečistoč, ki se je v 500 letih nabrala na slovitih freskah in zatemnila veliko umetnino. Hkrati pa so raziskali umetnino in odkrili marsikaj doslej neznanega.

Računalniški strokovnjaki so ustvarili ogromno računalniško knjižnico, v kateri je temeljito obdelana vsaka pod sikstinskih fresk. Ne samo da so zabeležene prav vse razpoke in razpoke, zapise o mojstrov skice, očesu skrite, lahko so tudi ugotovili za vsako fresko, kateri njen del je bil narejen v enem

dnevu. Za celotne freske zdaj natančno vedo, kako so nastajale. To jim je seveda uspelo ugotoviti, ker je prav s pomočjo sodobne računalniško podprte tehnologije mogoče razločiti, na katerih mestih se je slikanje prekinjalo.

Restavriranje fresk v Sikstinski kapele tako predstavlja pomembno prelomnico v zgodovini restavratorstva.

V čem je velika prednost računalniško podprtega dela pri obnavljanju in raziskovanju umetnostne dediščine? Predvsem v veliki sposobnosti hitre in natančne obdelave različnih podatkov in možnosti vidnega prezentiranja. Računalniki obdelujejo podatke, ki jih dobimo z rentgenskimi napravami, z infrardečimi kamerami, termografskimi senzorji, laserji in drugimi podobnimi sodobnimi napravami. Tako restavratorji dobe sliko stanja umetnine, vidijo očem skrite zasnutke, spremembe, ki so nastale ob slikanju ali kasnejšem popraviljanju umetnine, kakšna je podlaga in kolikšna so poškodbe, kako globoko segajo itd. Z dosedanjimi metodami raziskav bi za tako opravilo potrebovali leta in leta, zdaj pa pridejo do potrebnih ugotovitev v bistveno krajšem času.

Vodstvo v uporabi računalništva pri restavriranju, konzerviranju in katalogiziranju umetnin so prevzeli naši sosedje Italijani. To je tudi razumljivo, saj se na italijanskih tleh nahaja ogromno umetnostno bogastvo, ki zahteva ustrezno varovanje in obnavljanje. Italija je postala restavratorska Meka in v sodobna restavratorska središča v Rimu, Firencah, Milanu in Benetkah romajo strokovnjaki z vsega sveta, tudi iz tistih središč, ki so doslej predstavljala vrh, iz Louvra, Metropolitanskega muzeja, Britanskega muzeja.

Največ zanimanja med strokovnjaki

zbuja računalniška metoda »gledanja« pod površje umetnine, ki jo je razvil Benčan Paolo Spezzani v sodelovanju s strokovnjaki Olivettija. Z njo je mogoče ugledati risbe osnutka, posamezne plasti barvanja, nanašanja in tudi brisanja. Pred strokovnjaki se tako hkrati prikaže tisto, kar ni več vidno, in dejansko sliko umetnine, je razlika takoj opazna.

Metoda je postala nekakšno tretje oko umetnostnih zgodovinarjev, ki razkriva prenekatere skrivnosti in pomaga razreševati mnoge strokovne spore. Primer učinkovitosti nove metode je lepo razviden v primeru tako imenovane Rafaelove Knjige skic. Strokovnjaki so doslej menili, da gre zgolj za kopije, narejene v 17. stoletju, in ne za izvirne skice. Računalniška analiza pa je pokazala, da gre za skice iz 16. stoletja, narejene v Rafaelovi šoli, le da so jih kasneje obnovili s črnimolom.

Zanimiva je tudi podrobnost, ki so jo odkrili pri raziskovanju Tizianove Madone z otrokom. Mojster je z Jezuščkovo nožico prekril poplej naslikanega svetnika pri molitvi. Torej je sliko med samim slikanjem spremenil. S pomočjo računalnika je uspelo sestaviti tudi skulpturo Kristusa in žalujočih iz 15. stoletja. Skulptura je bila že dolgo razdeljena na posamezne frige, računalnik pa je na osnovi drže posameznih figur natančno izrisal, kako so stale v izvorni postavitvi, kar je restavratorjem omogočilo postaviti slovit skulpturo v prvotno stanje.

To je nekaj primerov uporabe računalnika pri reševanju in raziskovanju kulturne dediščine. Uporabnost pa je seveda širša, kar je mogoče sklepati le po teh primerih.

MI M

(Vir: Time)

Video za pse

Zdolgočaseni štirinožci se lahko zabavajo ob videu

Življenje psa v mestu je prav pasje. Tu in tam občasen sprehod po mestu, drugače pa poleževanje v stanovanju in sam ljubi dolgčas, ko se ne ve, kaj početi. Taki pogledi na stvari so najbrž bortovali nastanku posebnih video oddaj, ki so namenjene nikomur drugemu kot psom. Tako se zdaj ob sodobnem elektronskem ognjišču, ki ga predstavljata televizija in videorekorder, po razvedrilo in zabavo zateče tudi domači štirinožni ljubljenc.

Nek proizvajalec videov iz Minnesote je pomislil na zdolgočasne mestne pse in poslal na tržišče prve video kasete s posneto filmsko fantazijo, ki naj bi zabavala človekovega najboljšega prijatelja. Film je narejen izključno iz pasjega zornega kota, zatrujejo domiselni poslovnosti. Gre pa za splet kratkih zgodb o psu, ki lovi golobe, obišče trgovino s hišnimi ljubljenci, živalski vrt, zganja skupaj krave in počne podobne za nas prav nič razburilive stvari, za pasjega gledalca pa so menda te drobne dogodiščine prav zanimive. Film so posneli s posebno kamero, pritrjeno na napravi, ki je omogočila mirno sliko med snemanjem. Prizore so namreč snemali, kot bi jih videl pes, zaposlen z omenjenimi opravki.

MINI ZANIMIVOST: AVTO NA JEDILNO OLJE

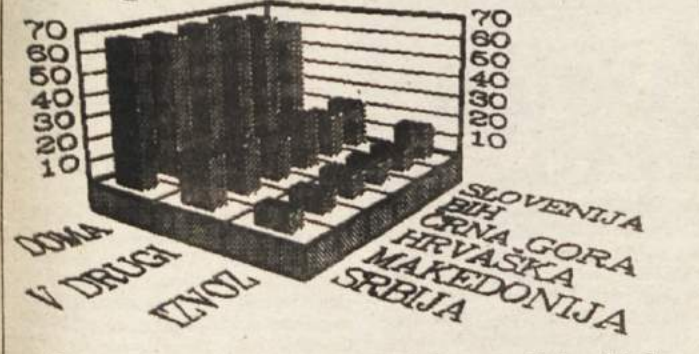
Louis Wichinsky se vozi z dizelskim avtom, ki ga poganja — jedilno olje. Motor je le nekaj malega dodal, da olje ne maši šob. V gostilnah in kioskih, kjer prodajajo ocvrti krompirček in druge podobne prigrizke, mu rade volje zastoj odstopijo rabljeno jedilno olje, ki ga domiselni mož prefiltrira in nalije v hranilnik goriva v avtu ter se veselo vozi okoli. Seveda lahko vsak hip preide na navadno dizelsko gorivo.

zgodilo se je...

- Med zvezdniki je letos največ zaslužil pevec Michael Jackson, in sicer 65 milijonov dolarjev. Drugi na seznamu je režiser Steven Spielberg, tretji pa komik William Crosby. Na listi so v glavnem ljudje iz sveta zabavne glasbe in filma. Na 40. mestu je prvi športnik, boksač Mike Tyson.
- Najdražje kolo na svetu stane 22 tisoč angleških funtov (kar je približno 66.700 DEM, če uporabimo »našo« valuto). Za toliko so na dražbi v Londonu prodali kolo iz leta 1881.
- V ZDA je poslednj na steklenicah z alkoholnimi pijačami obvezno opozorilo, da je pitje alkohola škodljivo zdravju in da zmanjšuje sposobnost upravljanja z avtom in drugimi stroji.
- Najstarejša Američanka Carrie White je pred kratkim slavila 115. rojstni dan. Nenavadno je, da je celih 75 let prežive-la v bolnišnici.

svet v številkah

MEDREPUBLIŠKO TRGOVANJE Blagovni tokovi in izvoz po republikah

V naši državi divja trgovinska vojna, ki jo je napovedala in začela Srbija, vanjo pa je ne po svoji volji vpletela Slovenija, ki jo hočejo srbski »protibirokratski revolucionarji« na ta način spraviti na kolena, da bi bila tiho, ko bodo krojili Jugoslavijo po svojih željah in potrebah. Prekinitev poslovnih in ostalih stikov naj bi močno prizadela slovensko gospodarstvo. A kakšni so blagovni tokovi? Podatki kažejo, da so vsa republiška gospodarstva zaprta vase in da je blagovna izmenjava z drugimi republikami in koliko je izvoza, Slovenija od vseh največ izvozi, najmanj prodaja doma, po prodaji v druge republike pa je na 3. mestu. Srbija je zadnja v izvozu, na 3. mestu pa po prodaji doma in po prodaji v drugih republikah. Vojna bo torej prizadela obe strani, le da ima Slovenija nekaj prednosti. Kratko pa bo na koncu potegnila vsa Jugoslavija.

PRAZNIK

Mrzlo so sijale zvezde na nebu, nekatero so poblskavale zelenkasto po ognjeno rdeče in spet zlato. Pod drobnimi nožicami v prevelikih čevljih in debelih nogavicah iz bodljave volne je škripal sneg, včasih so se mi šibka ramena zadela v steno gazi, ko me je mati nerodno potegnila za roko. Belina, neskončna belina in mraz ter ozka gaz seka to brezmadežno raven preko brega košenice v vas. Ta prijazno dremlje v dolini, skozi majhna okna plahko razliva svetlobo brljivke, na koncu vasi pa iz razsvetljene cerkve vabi zvon. Od hiš prihajajo postave, počasi stopajo proti cerkvi. Orgle, obrabi z zakritimi mislimi, utrpajoče sveče pa jaslice tam pred oltarjem, sladka dišava polni prostor hladne cerkve, vse je tako svečano in enkratno, da sišim, kako vznemirjeno mi utriplje srce. Pogledam kvišku, od kod vidim zamaknjen materin obraz. Zasluti moj pogled in spusti svojega dol, k meni. V materinih očeh opazim čuden lesk, kot da je nekje daleč. Šele zdaj spoznam, da je bila tiste trenutke v svoji otroški dobi, podživljala svoje otroštvo ob takih prilikah.

tisti deviški sneg in za vse dovtetna otroška duša. Potem so bile jelke za božič nekakšna navada, za otroke, sedaj za vnuke. Vzdušje edinstvenega razpoloženja je z leti nekako odšlo, kot so se razbile neštete sanje, počasi, košček za košček.

Spet se bliža božič, ta enkratni dan, ko se družine srečujejo v miru in ljubezni, dan, ki je že skoraj izgubil svoj smisel, pa ga ob vsak dan težjih stiskah in revah spet dobiva. Živimo v izredno hudih časih razprtij, nemira in negotovosti, ko se preko vsega vleče siva koprena straha, kjer prijateljstvo in slova postajata tuja.

Ali bomo na ta dan in v naslednjih novoletnih dneh pozabili na del teh stisk? SREČEN BOŽIČ! da bi bil čas po njem lepši, vedrejši, da bi bili bolj enotni in spet spoznali toplino človeške duše in srca. Idilika iz starih časov. Čemu idilika? Čemu stari časi? Stvar je v nas samih. Znalimo smo verjeti in zakaj ne bi verjeli še naprej, danes za jutri? K temu nas zavezuje spomin na otroštvo, spomin na naše starše, ki so orali ledino nekega novega življenja. Ko so kljub težkim razmeram odločno gazili pot naprej, ko niso gledali in iskali stranpoti, ko jih je vodila naprej k cilju svetloba upanja. Krenimo še mi po isti poti. Krenimo z vero in upanjem v srce, klani in odločni. Najti moramo pot, ki vodi naprej, naprej iz te sive. Torej, še enkrat: veselo božične praznike! Naj se napolnijo družinska gnezda z veliko merico optimizma in upanja pa tudi človeške topline, ki je nas čas nekako ne priznava.

So telefonijo gradili na črno?

Vse kaže, da čaka novomeške poštarje zažojna klop — Kazenska ovadba republiškega inšpektorja za zveze — Žrtve so telefonski naročniki

Dolenjska telefonija že nekaj časa para živce in povzroča hudo kri. Zakaj, vedo lastniki telefonov sami, le odgovora, čemu tolikšne zmešnjave, izpadi, pomote, ne morejo dobiti. Nemara jim bomo pomagali s temi vrsticami: novomeški temeljni javni tožilec je namreč te dni prejel kazensko ovadbo zoper PTT Novo mesto, spisal pa jo je republiški inšpektor za zveze, ki si je v letošnjem poletju nekoliko podrobneje ogledal dolenjsko in posavsko telefonijo.

Njegov pregled je prinesel več novomeškemu PTT neprijetnih spoznanj. Tako je med drugim ugotovil, da je PTT Novo mesto razširil avtomatsko telefonsko centralo (v nadaljevanju

ATC) na Bizeljskem od prejšnje zmogljivosti 160 telefonskih priključkov kar na 200. Pri tem pa so vključili vsega sedem prenosnih vodov, kar po mnenju republiškega inšpektorja ne zadošča niti za prejšnjo kapaciteto stošestdesetih naročnikov. Nekaj podobnega se je pripetilo tudi v Mirni Peči, kjer so ATC razširili od 40 na 160 telefonskih priključkov, pri tem pa so uporabili vsega 4 prenosne vode. Njihovo število bi moralo biti za nemoteno telefoniranje precej večje. Po sklepu o enotnih merilih za določanje minimalnega števila vodov v omrežni skupini bi moralo biti v ATC Bizeljsko vključenih 12 prenosnih vodov, v ATC Mirna Peč pa 10. Obe številki veljata, če izgube telefonskega prometa ne presegajo enega odstotka, v nasprotnem bi moralo biti število vodov še večje. A to niti še ni najhujše, inšpektor je namreč ugotovil tudi, da sta bili obe razširitvi ATC narejeni brez ustrezne projektne dokumentacije, z drugimi besedami bi lahko rekli — na črno.

Kazenska ovadba, o katere usodi bo temeljni javni tožilec odločil v kratkem, pa prinaša še nekaj vsaj enako zanimivih ugotovitev. Tako recimo, da PTT Novo mesto razširitev avtomobilskih telefonskih central v Semiču, Straži, Škocjanu, Senovem, Dolenjskih Toplicah, Sentjerneju in Trebnjem ni izvedel v skladu s tehnično dokumentacijo niti niso vključili potrebnega števila prenosnih vodov. Novomeški PTT te centrale kljub vsemu uporablja, čeprav so izgube telefonskega prometa v ATC Semič, Straža, Sentjerneju in Trebnju precej večje od dovoljenih.

In za konec še en očiten spodsrljaj. PTT Novo mesto je krajevno avtomatsko telefonsko centralo v Gradcu razširil na 220 priključkov, kar bi bilo seveda lahko pohvalno vredno dejanje, vendar le, če tega ne bi storili z neustrešno opremo za vsega 20 (dvajset) tele-

fonskih priključkov, za nameček pa še brez ustrezne tehnične dokumentacije in s premalo prenosnimi vodi.

Če bodo preiskava in sodniki očitke potrdili, potem bomo imeli vsaj odgovor, zakaj naši telefoni tolikokrat molčijo, zakaj se na oni strani žice namesto Janeza oglašajo Stefan. Tudi imena morebitnih krivcev bo postopek bržkone prinesel — na vprašanje, kaj vse to pomeni za dolenjsko telefonijo in njen jutri, pa bo moral odgovoriti nekdo drug. B. BUDJA

OKRADENI ŠOLNIKI

PODZEMELJ — V noči na 16. december je nekdo vlomil v prostore osnovne šole Janka Marenčiča v Podzemlju. Po podrobem ogledu razpoložljivega je odnesel dve zračni puški, tri prenosne radiokasetofone, vrednostne bone za gorivo, nekaj denarja, konzerv hrane in kavo. Škoda je za 60 milijonov dinarjev, storilec pa bojdja ne bo dolgo bežal pred roko pravice.

KRADEL V IMV

RADOVICE — Belokranjski miličniki so 16. decembra na domu obiskali 19-letnega A. M. z Radovice. Njegov obisk ni bil brez razloga. A. M. naj bi namreč zvečer iz IMV, kjer je zaposlen, odnesel glavni zavorni valj za katro, imel pa je smolo, da je varnostnik opazil, kako ob odhodu nekaj skriva. O sumu je obvestil miličnike, ti pa so pri A. M. našli ukradeni zavorni valj in ga seveda zasegli.

V ognju je izginilo pet milijard

Poguben požar na Uršnih selih — Igra

URŠNA SELA — V petek, 15. decembra, ob 14.45 je na Uršnih selih izbruhnil ogromen požar, ki je po prvih podatkih povzročil kar za 5 milijard dinarjev škodo. Preiskava na mestu požara je pokazala, da je ogenj zaneli otroška igra z vžgalicami.

40-letni Marjan Klobučar z Uršnih sel si bo gotovo za vse življenje zapomnil dan, ki mu je uničil tako rekoč vse. Požar je namreč zajel 10 krat 5 metrov veliko gospodarsko poslopje, v katerem so bile štiri tone sena, traktor s prikolico, kosilnica, stroj za večnamensko uporabo z žago, drobilica žita, 2 kubična metra smrekovih desk, samokolica in še kaj. Od vsega naštetega je ostal kump pepela, zvite pločevine in nekaj ožganih tramov. Verjamejo, da sosedska pomoč tudi tokrat ne bo odrekla.

Zakon na strani grešnika

Nova ilustracija nesmislov naše zakonodaje — Smešen sodni epilog nesreče na Cesti herojev

NOVO MESTO — Grozljiva podoba, ki se je letošnjega 7. avgusta nekaj minut čez 13. uro ponujala na parkirnem prostoru ob Cesti herojev v neposredni bližini Dolenjskega parketa, je še danes mnogim Novomeščanom večkrat pred očmi. Zares neverjetnemu in čudežnemu naključju se je treba zahvaliti, da v številnih razbitih avtomobilih, ki jih je kot za šalo razmetal naokrog z zemljo naložen tovornjak novomeškega GIP Pionir, ni bilo žrtev.

Spomnimo se na kratko dogodk. 13.05 je bila ura, ko je iz Ločne proti centru mesta peljal tovornjak znamke TAM 170. Pred križiščem Ceste herojev s Koštalovo in Ulico talcev je zapeljal v desno na pločnik, vozil po njem 18 metrov, nato trčil v betonski del odbojne ograje ob cesti, po 31 metrih treščil v kamnito skarpno pred spomenikom, od tod pa je tovornjak odbilo preko zelenice na parkirišče pred samopostrežno trgovino Emone Dolenjke. Vmes je podrl še dvoje betonskih korit za rože in drog javne razsvetljave, na parkirišču pa več deset metrov naokrog razmetal tam parkirana osebnih vozila, na srečo prazna, lastniki so bili v trgovini. Tako je bil razbit jugo Silvestra Turka, Z-126, uničena pa sta bila še juga Magdalene Bartolj in Jožefje Kodelje. Škoda na razbitih pločevini — večina vozil je bila še zgolj za na odpad — je bila ocenjena na 769 milijonov dinarjev.

O vzrokih nesreče se je tiste dni le ugibalo, danes je krivec znan. 48-letni voznik Pionirjevega tovornjaka je imel istega dne v krvi — rec in piši — 3,45 promila alkohola. Mihaela Tomažina takšna koncentracija alkohola ni ovirala, da ne bi sedel za krmilo, kdo drug bi se s toliko promili v krvi boril za življenje. A to še ni vse: Tomažinov urin je

pokazal neverjetnih 4,97 promila alkohola, kar je celo za še takšnega korenjaka življenja nevarna doza. Razumljivo torej, da je bila zoper voznika vložena obtožnica, toda z njo se najzanimivejše poglavlje te zgodbe šele pričnemo.

Naslednje vrstice niso nikakršna prvoaprilska potegavščina, danes je navsezadnje 21. december. Vložena obtožnica ni dočakala epiloga. Letošnji oktober je namreč prinesel spremembo kazenske zakonodaje, iz kazenske odgovornosti so izpadle v prometnih nesrečah povzročene materialne škode in lahke telesne poškodbe, izjema sta le avtobusni in železniški promet. Temeljni javni tožilec tako ni imel druge poti, kot da je obtožnico umaknil, spis je prišel v roke novomeškemu sodnikom za prekrške. Kazen je bila izrečena v prvih decembrskih dneh. Verjetno ali ne, voznik, ki je imel v krvi 3,45 promila alkohola, v urinu pa celo 4,97, voznik, ki je sredi belega dne na parkirišču zmečkal šest osebnih avtomobilov, s tovornjakom, polnim zemlje, drvel po pločniku in podiral vse, kar je bilo pred njim — vse to na najprometnejši novomeški vpadnici, ob kateri so tudi štiri šole — je bil kaznovan na plačilo 180.000 din. Da ne bo pomote: na plačilo osemnajstih starih milijonov! Ob tem mu je še za šest mesecev prepovedana vožnja vozil C kategorije.

Komentar ni potreben, vse to je le dodatna ilustracija nesmislov in absurdov naše pravne ureditve. Dajmo na tehnično le del te časopisne strani: na eno čistilko, vestno in prizadevno, ki je zaradi varčnosti in neukosti zanemarljivo požar na rotovžu, in na drugo na smrt pijanega šoferja, katerega početju bi lahko ob manjši čudežnem naključju rekli morilski ples. B. BUDJA

SMEŠNA CENA RAZDEJANJU — Na tem parkirišču so tistega avgustovskega dne ob 13. uri še stali osebni avtomobili, nekaj minut kasneje jih je kot za šalo razmetal naokrog tovornjak Pionirja, za krmilom katerega je sedel z domala tri in pol miligrami alkohola v krvi Mihael Tomažin. Škoda, ki jo je povzročil, je bila takrat ocenjena na blizu 800 milijonov dinarjev, zanjo se je odkupil s piščimi 180 tisočaki kazni. (Foto: B. B.)

dežurni poročajo

VLOM V GARAŽO — 43-letni Srečo Hočevar iz Novega mesta je 13. decembra obvestil miličnike, da mu je nekdo ponoči vlomil v garažo. Z neznanecem je odšel akumulator osebnega avtomobila, tako da je škoda za 5.500.000 din.

OB 30 LITROV BENCINA — Neznan storilec je v noči na 14. december vlomil v osebni avtomobil Jugo, last 32-letnega Bogdana Stojanova iz Črnomlja. Zmikavi je iz vozila iztočil okoli 30 litrov superbenčina, po ponedeljkovih cenah vrednega 1.800.000 din.

OKRADENI POŠTARJI — Iste noči je nekdo vlomil še v osebni avtomobil novomeških poštarjev; vozilo je bilo parkirano za stavbo PTT v Črnomlju. Storičel si je ob vplomu opomogel s kovčkem, v katerem je bil monterski pribor za pit napeljavne. Zagotovo mu bo prišel prav. Škoda je za 3 milijone dinarjev.

DVA VLOMA — Nekdo je v noči na 14. december šaril po skupnih garažah na novomeški Cesti herojev. 36-letnemu Antonu Moravcu je z vozila odvil in odnesel levo prednje kolo, 37-letni Dragica Kovarčič pa zadnje desno kolo. Moravec je oškodovan za 5, Kovarčičeva pa za 4 milijone dinarjev.

OB GLASBENE UŽITKE — 32-letni Janez Cvelbar iz Sentjerneja je 11. decembra zvečer pustil svojo katro odklepano na parkirišču pred stanovanjskim blokom. Nekdo je imel lahko delo: v zavetju noči je odmontiral in odnesel avtoradio s kasetofonom, vreden okoli 20 milijonov dinarjev. Predreža še iščejo.

Tleč pepel shranjevala v vreči

Tri mesece pogojne zaporne kazni za čistilko na novomeškem rotovžu, ki je bila kriva letošnjega hudega požara — Pepel hranila za gnojenje

NOVO MESTO — Letošnjega 9. februarja je Novomeščane v zgodnjih jutranjih urah prebudilo zavijanje gasilskih siren. Središče mesta je bilo zavito v dim, na Glavnem trgu je gorelo ostreže rotovža, požar je grozil, da bo mestno hišo in ob njej še nekaj sosednjih uničil. Na srečo so bili gasilci urnejši, dobili so boj z ognjem, vendar je bila povzročena škoda ogromna, februarja so jo ocenili na 278.408.690 din.

Domnevni vzrok požara je bil potrjen tede dni, ko je na zatožno klop novomeškega sodišča sedla 71-letna Novomeščanka Marija Malus, upokojenka, honorarno zaposlena kot čistilka v Skupnosti krajevnih skupnosti, ki domujejo v gornjih prostorih rotovža. Njena naloga ni bila le čistiti prostore, pač pa je bila po dogovoru dolžna tudi odnašati pepel iz peči v kontejnerje na dvorišču. Malusova je za to nalogo vedela, vendar se je ni držala. Pepel je raje shranjevala v vrečah, spravljenih v majhnem prostoru v II. nadstropju, in ga kasneje nosila domov za gnojenje vrta. To je počenjala tudi v letošnjem

napake, prav tako so ji v dobro šteli, da je bila vestna in prizadevala delavka. Obremenila okoliščina pa je Malusovi bil podoben požar, resda s precej manj škodo, do katerega je na rotovžu prišlo že pred dvema letoma, vrtovž pa je bil enak nepravilno shranjevanje pepela. Sodba še ni pravnomočna. B. B.

ŠTIRJE RANJENI

JEZERO — 34-letni Bojan Hočevar iz Klenovika pri Škocjanu se je 17. decembra ob 13. uri peljal z osebnim avtomobilom po magistralni cesti proti Novemu mestu. Pri Jezeru je nenadoma zapeljal v levo, takrat pa je nasproti z osebnim avtomobilom pripeljal 46-letni Dario Štufanič iz Pulja. Ta se je sicer umikal, vendar ni mogel preprečiti trčenja. V nezgodi so se hujše ranili voznik Hočevar in njegov 17-letni sopotnik Stane Povše iz Klenovika ter šofer Štufanič in njegov sopotnik, 39-letni Marjan Rudan iz Pulja. Poškodovance so prepeljali v novomeško bolnišnico, materialne škode pa je za 920 milijonov dinarjev.

PO DOLENJSKI DEZELI

- Novolesovcem je sicer lahko v čast, da so njihovi izdelki med dolenjskimi tatiči tako dobro zapisani, vendar pa bi se veljalo ob zadnjih dveh primerih vendarle zamisliti. Že zadnjič smo pisali, da je nekdo iz skladišča v Pogancih odnesel kar deset stolov, nekaj podobnega se je sedaj zgodilo še v skladišču na Belokranjski cesti. Čez vikend je neznan kam izpuhtelo šest stolov in miza. V žepu jih tat ni mogel odnesti.
- Nova avtobusna postaja v Novem mestu je doživela premiero, zaenkrat tatinsko. Tatiči, ki je bil prepričan, da se je Pionir držal rokov, je resda namesto avtobusne postaje našel le gradbišče, s katerega pa si je za spomin odnesel akumulator, vreden 7 milijonov dinarjev, last novomeških cestarjev.
- Zaman se je prejšnji teden s svojo osemnajstko skušal odpeljati s parkirnega prostora pred blokom v Ulici Cankarjeve brigade v Trebnjem Ratomir Stričević. Po več neuspešnih poskusih, da bi vozilo premaknil, je zgrožen ugotovil, da je R-18 brez prednjih koles.
- Prve decembrske dni je nekdo obiskal lovsko kočjo LD Lazina — Hribe ob regionalni cesti pri Lopati. Od vseh lovkih trofej mu je bil najbolj všeč elektroagregat, vreden vsaj 50 milijonov. Komu in kje sveti, ugotavljajo sedaj miličniki.

DOLGIH PRSTOV PO TRGOVINAH

NOVO MESTO — 25-letin M. T. in 30-letni O. S., oba iz Ljubljane, sta utemeljeno osumljena, da sta v novembu hodila po novomeških trgovinah z dolgimi prsti. Tako naj bi v prodajalni avtomobilskih delov Navotehne na Glavnem trgu zmaknila halogeno luč in jo seveda namestila na svoje vozilo, v prodajalni Tobaka naj bi zmaknila kasetofon in brivnik, spet v drugi prodajalni pa ženske čevlje. Trgovce naj bi oškodovala za 16.503.370 din. Čaka ju seveda še zagovor pred sodniki.

Trije mrtvi pri trčenju

Dolenjka pobrala nov davek — Huda nesreča minulo sredo, 13. dec., pri Mačkovicu — Krivec nepoškodovan

MAČKOVEC — Po sredini tragični nesreči, ki se je okoli 3.30 zjutraj pripetila na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom pri Mačkovicu, ni nobenega dvoma več, da bo »dolenjka« letos daleč od v akciji »Minus 10 odstotkov« postavljениh pričakovanj in želja. Silovit pok, ki je prebral nočno tišino v sredo ponoči, je pobral kar tri življenja, za eno se zdravnik še bore.

43-letni italijanski voznik tovornjaka s priklopnikom Orlando Berti si je na

delu ceste, koder je po klancu navzgor več kot vidno vrisana nepretrgana bela črta, privoščil tveganje, ki je bilo usodno za tri življenja v osebnem avtomobilu. Betti je namreč pri Mačkovicu pričel prehitovati sarajevski tovornjak pred seboj, ko je nasproti najprej pripeljal neznan voznik avtomobila švicarske registracije, ki mu je še uspelo zapeljati na desno bankino in se izogniti trčenju. Tega pa ni mogel storiti 39-letni Sabit Sadiković; silovito je treščil v tovornjak italijanske registracije. V kupu zveržene pločevine sta bila na mestu mrtva voznik Sadiković iz Hripravca, začasnjo na delu v Zahodni Nemčiji, in 48-letni Rešid Zukanović, prav tako naš zdomec, medtem ko je 50-letni Fadil Sadiković hudim poškodbam podlegel v novomeški bolnišnici. Četrti potnik v avtomobilu, 39-letni Jusuf Zukanović — vsi štirje so bili doma iz iste vasi — je bil hudo ranjen prepeljan na zdravljenje v Novo mesto. Povzročitelj tragedije, 43-letni Orlando Berti iz Ravene, jo je odnesel brez prask.

Z NOŽEM V STEGNO

NOVO MESTO — 13. decembra dopoldne je prišlo v bifeju na Partizanski cesti do nenavadnega obračuna. V kiosku je namreč stopil 32-letni Rudi S. iz Novega mesta, brez vsakega razloga iz žepa potegnil nož in z njim najprej udaril proti klopi za sedenje, nato pa sunil še proti 36-letnemu Petru M. iz Zbur in ga zabodel v levo stegno. Peter je bil laže ranjen, zoper Rudija S. pa bo podana kazenska ovadba temeljnemu javnemu tožilcu.

Bo cesto zgradil tuji kapital?

S sestanka o gradnji avto ceste Ljubljana—Zagreb v Novem mestu — Skrajni čas za dogovor stroke o novomeških priključkih — Gradnjo naj bi pospešili

NOVO MESTO — V ponedeljek, 18. decembra, je bil v Novem mestu še en sestanek o izgradnji avto ceste, ki ga je organiziral svet za izgradnjo avto ceste pri svetu dolenjskih občin. Poleg predstavnikov iz dolenjskih in posavskih občin so se ga udeležili tudi predstavniki republiške skupnosti za ceste in Janez Zemljarič, ki je v republiškem izvršnem svetu zadolžen za izgradnjo avto ceste.

Sestanek se je začel in tudi potekal v znamenju še vedno nerazrešenega problema navezovanja Novega mesta in Bele krajine na novo avto cesto, o čemer se stroka dogovarja — očitno zelo slabo — že več kot leto dni. To je tudi močno povzdignilo glas Janezu Zemljariču, ki je dejal, da je bil prepričan, da je ta problem razrešen. Zahteval je, da se napravijo strokovno-ekonomske podlage in predlog s podpisi, da se ve, kdo za čem stoji. Na osnovi tega pa bi se potem le odločili. Na koncu so se s pomočjo njegove avtoritete nekako zmenili, naj bi republiška skupnost za ceste v enem tednu posredovala občinam strokovne podlage, o katerih se bo dalo odločiti in ki bodo osnova za vris priključkov in spremljajočih objektov v družbeni plan občine. Jasno je, da se mudi, aprila 1990 bi morali vedeti, kdaj bo moč izdati gradbeno dovoljenje. Zemljarič se je razhudil tudi zato, ker v občini niso ustanovili štabov za avto cesto, ki bi vodili priprave na gradnjo in razreševali predvsem probleme z zemljišči.

Kar zadeva priključke, gre sedaj za neko tretjo ali četrto varianto, ko naj bi za Novo mesto bila dva priključka, pri Karteljevem in pri Lešnici, s tem da bi se za navezovanje na avto cesto uporabila sedanja magistrala. Predstavniki republiške skupnosti za ceste pa so mi-mogrede povedali, da proučujejo tudi še možnost zaprtega cestninskega sistema, v katerem bi priključek pri Leš-

nici in Kronovem morali združiti in pomakniti nekam na sredo med tema

• Zemljarič je povedal, da je v planu za leto 1990 gradnja odseka Višnja Gora-Bič, izvršni svet Slovenije pa ostaja pri opredelitvi, da je avto cesta Karavanke—Ljubljana—Zagreb slovenska prva prioriteta. Ugotavlja, da je sedanji tempo gradnje prepočasen, da bi ga pospešili, išče vse mogoče možnosti. Zelo resni so pogovori s tujimi partnerji, ki bi na koncesijski osnovi zgradili in potem določeno čas upravljali avto cesto in pobirali dobiček. V tem primeru bi gotovo šla v gradnjo kar cela cesta. Prizadevanjem za pridobitev tujega kapitala je bila na sestanku dana vsa podpora.

krajema. Novo mesto vsekakor vztraja na ustreznem priključevanju na avto cesto, kar tudi po Zemljaričevih besedah ne more biti sporno. Z. L.-D.

KRONIKA NESREČ

PREHITRO V OVINEK — 13. decembra okoli 15. ure se je 48-letni Karel Vranc iz Novega mesta peljal z osebnim avtomobilom po lokalni cesti iz Sušice proti Dolenjskim Toplicam. V Skrilah je v desnem nepreglednem ovinku, na delu ceste, kjer je hitrost omejena na 40 km/h močno zaviral, pri čemer ga je zaradi prevelike hitrosti zaneslo, tako da je trčil v tovarni avto, ki ga je nasproti pripeljal 38-letni Nikola Drakulič iz Titove Korenice. Vranc je bil v nezgodi laže ranjen, materialne škode pa je za 70 milijonov dinarjev.

TRČENJE NA MOKRI CESTI — 32-letni Nedeljko Kojič iz Polhovca Gradca se je 17. decembra ob 21. uri peljal z osebnim avtomobilom iz Ljubljane proti Zagrebu. Nekje pri Trebnjem se mu je vozilo pokvarilo, zapeljal je skrajno desno in vključil vse smerokaze. Enako je storil tudi 37-letni Izlet Bašič iz Moste Polja, ki je

pripeljal za njim. Zaradi prevelike hitrosti pa svojega vozila na mokri cesti ni mogel pravi čas ustaviti 29-letni Avdir Berisha in je v močnem trčenju obe stojičiji vozili porinil s ceste. Lažje se je v nesreči ranil Kojič, materialne škode pa je bilo za 1.220.000 dinarjev.

NĚPREVIDNO PREHITEVAL — 24-letni Jovica Markovič iz Ljubljane se je 11. decembra ob 23.20 peljal z osebnim avtomobilom po magistralni cesti proti Zagrebu. Pri Skopcah je dohitel tovorno vozilo in ga pričel prehitovati, takrat pa mu je nasproti pripeljal drug tovornjak. Markovič se je skušal vrniti na svojo polovico ceste, zaradi prevelike hitrosti pa je trčil v zadnji del prehitovanega vozila. Hudo sta se v nezgodi ranila voznik Markovič in njegov 56-letni sopotnik Miodrag Markovič; oba se zdravita v brežiški bolnišnici. Materialne škode je za preko 500 milijonov dinarjev.

Novoletni premor o pravem času

Novomeški odbojkarji izgubili derbi v Mariboru kar z 0:3 — Nadaljevanje prvenstva 6. januarja — Zgledu fantov sledijo tudi dekleta

Čeprav so odbojkarji novomeškega Pionirja na derbi srečanje 10. kola prve zvezne A 2 lige v Mariboru odpotovali optimistično razpoloženi, so se domov vračali sklonjenih glav. Štajerci naj bi namreč bili ekipa, ki Novomeščanom po igri ustreza; na tem spoznaju so tudi temeljite pogumne napovedi, da naj bi v Mariboru popravili spodrsnjaj, ki so si ga privoščili v tekmi z Jedinstvom.

Igralci so se očitno zavedali, da je nedeljska tekma v Mariboru brzokone zadnja priložnost, da se ujamejo vlak, ki pelje v A 1 ligo, to pa so dobro vedeli tudi Mariborčani. Že to, da je bilo srečanje ob nenavadnem terminu — v nedeljo ob 9.30 — kaže, da je vodstvo Stavbarja skušalo tudi na ta način svoji ekipi zagotoviti vsaj minimalno prednost, kajti Novomeščani doslej še nobenega prvenstvenega srečanja niso igrali ob takšni uri. Seveda to ne more in ne sme biti izgovor za gladek poraz v treh setih. Pionirjevci so sicer v prvem vodili s 3:0, to pa je bilo tudi vse. Le v tretjem so včasih pokazali igro, kot so jo sposobni, imeli so celo zaključno žogo, vendar tudi te priložnosti niso izkoristili. Točki sta za služeno ostali v Mariboru. Prvenstvo je na srečanju prekinjeno, odmor do 6. januarja bo novomeški vrsti, ki je očitno v krizi, prišel še kako prav. Pogled na lestvico in razpored preostalih srečanj kaže, da vendarle še ni vse izgubljeno. Veliko bo odvisno prav od naslednjega kola, ko sta na sporedu dva derbija: Novomeščani bodo imeli v gosteh vodilno ekipo Željezničarja, ki je doslej zabeležila en poraz in izgubila vsega pet nizov, v Subotici pa se bosta srečali drugo- in tretjevrstni ekipi Stavbarja MTT in Spartaka. Novomeščani seveda morajo zmagati, če želijo še naprej ostati v boju za prvi dve mesti, morebitni poraz bi kaj lahko pomenil celo to, da je pod vprašaj postavljena tudi njihova

1:1 v njih so vodile že z 8:4, vendar na koncu ostale praznih rok. Upanje je, da bo črne serije konec v soboto, ko v novomeško dvorano prihaja ekipa Rogoze.

B. B.

ŽE ŠESTNAJSTIČ ZA DAN JLA — Letošnji rokometni turnir v počastitev dneva je v soboto v novomeško športno dvorano privabil po štiri moške in ženske ekipe. Posanetek je iz finalnega obračuna deklet, ko sta se pomerili ekipi IMV Novo mesto in ljubljanske Olimpije. Gostiteljice so močno zmagale in tako vnovič osvojile draгоцен pokal.

Sevničani najboljši v Trbovljah

Uspeh karateistov

SEVNICA — Tudi v predprazničnih dnevih so bili karateisti sevniškega Partizana nad vse dejavni in tudi uspešni. Karate klub Tika iz Trbovelj je tudi Sevničani povabil na srečanje karateistov-pionirjev v katah. Med 54 tekmovalci so člani karate sekcije sevniškega Partizana dosegli največ vidnih uvrstitev.

Igor Božič je zmagovalc v najmočnejši skupini v absolutni kategoriji in si je priboril pokal, tretji je bil obetavni Iztok Busar. Busar je bil prepričljivo najboljši v svoji starostni skupini pri mlajših pionirjih, tretji pa je bil Aleš Mirt. Pri mlajših pionirkah je zasedla 3. mesto Marjanca Novšak, pri starejših pionirkah pa je bila najboljša Sevničanka Andreja Auer druga. Pri starejših pionirjih je v tej najbolj zasedeni skupini zmagal letošnji regijski prvak Igor Božič.

Na klubskem tekmovanju v katah za mlajše in starejše pionirje začetnike, ki ga je v Sevnici vzorno pripravila karate sekcija tukajšnjega Partizana, pa se je znova izkazalo, da se Sevničanom ni zreba bati za prihodnost karateja, saj je podmladek številen in obetaven. Pri mlajših pionirjih je zmagal Denis Orač pred Urošem Novakom in Markom Stoparjem, v skupini starejših pionirjev pa je bil Miha Guštin bojiš od Mihe Šuštrca in Borisa Šuštrca.

Karate sekcija sevniškega Partizana se za pomoč in sodelovanje zahvaljuje občinski Zvezi telesnokulturnih organizacij, Gostinskemu podjetju iz Sevnice in Jožetu Šintlerju.

PREDHODNI POKAL BREŽIČANOM

BREŽICE — Tukajšnja ZTKO je pod pokroviteljstvom OK SZDL, OS ZSS, OS za teritorialno obrambo in sekretariata za SLO pripravila tradicionalno športno srečanje ekip letališč Cerklje, Krškega, Sevnice in Brežic. Športniki so se pomerili v petih panogah; v streljanju z zračno puško je zmagala Sevnica, v šahu Brežičani, v odbojki letališče Cerklje, gostitelj pa so bili najboljši še v kegljanju in namiznem tenisu. Skupni vrstni red je bil tako naslednji: 1. Brežice 16 točk, 2. Sevnica 13, 3. Krško 12, 4. letališče Cerklje 9. Naslednje srečanje bo prihodnje leto v Krškem.

J. BLAS

BERA POSAVSKIH NOGOMETAŠEV

BREŽICE, KRŠKO — V pred dnevi končanem jesenskem delu nogometnih lig medobčinske nogometne zveze Celje so posavski nogometni igralci vidno vlogov. V članski konkurenci vodi v A ligo ekipa zreškega Kovinarja, brežiška Svoboda je druga z zaostankom treh točk, krški Celulozar pa zadnji, peti z vsega 1 točko. V B ligi vodi Senovo z 9 točkami, Sentjerne pa je 3. z dvema točkama manj. V A ligi starejših pionirjev vodi brežiška Svoboda s 16 točkami, krški Celulozar jih je zbral 4 in je četrti. V A ligi mlajših pionirjev so Brežičani prav tako na čelu z 8 točkami, drugi pa je krški Celulozar, ki je jeseni zbral 6 točk.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

I. ZVEZNA A 2 LIGA, moški, 9. KOLO: STAVBAR MTT — PIONIR 3:0 (8, 5, 14)
Pionir: Jovič, Povšič, Martič, Smrke, Prah, Petkovič, Brulec, Mestnik, Kosmina.
LESTVICA: 1. Željezničar 16 (24:5), 2. Stavbar MTT 14 (22:10), 3. Spartak 12 (22:12), 4. Pionir 10 (18:15), 5. Jedinstvo Interplet 6 (13:21) itd.
Pari prihodnjega kola: Pionir — Željezničar, Spartak — Stavbar MTT itd.
I. SOL, ženske, 10. KOLO: CELJE — PIONIR 3:1 (11, -14, 9, 7)
Pionir: Žunič, Šteblaj, Ostroveršnik, Hočevar, Plut, Barun, Podolski, Kučera, Brulec, Koncilja.
LESTVICA: 1. Krim 14 (24:10), 2. Celje 14 (25:12), 3. Mislinja 14 (21:12), 4. Koper Cimos 12 (22:14), 5. Pionir 12 (22:18), 6. Topolišica Kajuh 12 (22:18) itd.
Pari prihodnjega kola: Pionir — Rogoza, Paloma Branik — Krim, Koper Cimos — Celje itd.

košarka

SKL, moški, 11. KOLO: NOVOLES — COLOR MEDVODE 94:101 (52:56)
Novoles: Kek 1, Brodnik 43, Bajc 20, Radulović 12, Novina 11, Lučev 7.
LESTVICA: 1. Celje 22 ... 9. Rogoška 15, 10. Novoles 14, 11. ID Jčica 14, 12. Rudar 13.
V prvem spomladanskem kolu (6. januarja 1990) igrajo Novomeščani doma s Koprom.

MATEJA UDOVČ IN IGOR PRIMC — Minuli petek so v novomeški športni dvorani razglasili rezultate letošnje izbire najboljših športnikov Novega mesta za leto 1989. Pri dekletih je naslov najboljše osvojila tekačica Mateja Udovč, pri fantih pa metalec diska Igor Primc (oba sta na posnetku), medtem ko je naziv najboljšie ekipe letos pripadel odbojkarjem novomeškega Pionirja. (Foto: B. B.)

Oba naslova med atlete

Športnik Novega mesta za leto 1989 je Igor Primc, športnica Mateja Udovč, najboljša ekipa pa Odbojkarški klub Pionir

NOVO MESTO — Pojasnjena je le zadnja letošnja športna uganka; minuli petek so bila na tradicionalni prireditvi v novomeški športni dvorani — organizirali so jo ZTKO in TKS Novo mesto ter Studio D in Dolenjski list — znana imena športnika, športnice in ekipe Novega mesta za leto 1989. Odziv na našo akcijo je bil nad pričakovanji, boj za laskave naslove pa izenačen in negotov do konca. Najboljši športnik Novega mesta je osvojil atlet Igor Primc, državni reprezentant v metu diska, ki je letos med drugim tudi krepko popravil svoj osebni rekord; najboljša športnica je postala Mateja Udovč, njegova klubska kolegica v Iskrni Tenel, medtem ko je najboljša ekipa Novega mesta za letošnje leto odbojkarjev Pionirja, novih članov I. zvezne lige.

Rekli smo že, da je bil izid glasovna negotov do konca, kot zanimivost zapisimo, da je največ glasov bralcev dobil motociklist Alojz Pavlič, za njim sta bila odbojkar Boro Jovič in kolesar Srečko Glivar, Igor Primc je bil šele četrti, vendar je prepričljivo zmagal v anketi trenerjev in športnih delavcev, kar je tudi prevesilo tehtnico. Sicer pa pogledimo končni vrstni red pri moških: 1. Primc 131, 2. Pavlič 111, 3. Glivar 68, 4. Jovič 57, 5. Žižek 52, 6. Kajtazovič 31, 7. Papež 19, 8. Fink in Šebenik po 3, 10. Rozman 2 in 11. Kranjec 1 glas.
Podobno negotovo je bilo pri dekletih. Po štetju glasov bralcev je bilo izenačenih kar pet športnic, atletinja Udovčeva, kolesarke Marjeta in Martina Sejevec ter Krnčeva in odbojkarica Rebeka Koncilja; tudi tu so odločilni glasovi športnih delavcev. Končni

vrstni red je bil naslednji: 1. Udovč 124, 2. Hribar 106, 3. Martina Sejevec 66, 4. Krnc 48, 5. Koncilja 45, 6. Marjeta Sejevec 40, 7. Podolski 17, od 8. do 11. mesta: Hvala, Derčar, Žagar in Korošec, po 1 glas.
Le med ekipami ni bilo nobenega dvoma: z 280 glasovi so zmagali od-

• Izmed šestih glasovnic smo izbrali tudi deset nagajencev. Tako prejme pomivalno korito Kolpa-ker Alše Vrtin iz Blatnika 3 a Črnomelj; Dolenjski list bosta prihodnje leto zastoj dobivala Cvetka Zoran iz Šmarjete 41 in Milena Judnič, Pod Trško goro 75, Novo mesto; en dan brezplačne smučanja, na Gačah, darilo Globoturja, si je prislužil Igor Borin, Rimska cesta 14, Trebnje; Strešnikov dimnik prejme Bernarda Vrtačič, Nad Krško 12, Otočec; knjižne nagrade »Zmaga v žledu« pa prejmejo: Joži Gorenc, C. herojev 24, Novo mesto, Ludvik Marin, Stopiče 63, Andrej Ravnohrib, Sela 20, Otočec, Mari Erlih, Stopiče 22, in Vinko Črv, Ljubljanska 19, Novo mesto. Nagajenci lahko dvignete nagrade na novomeški ZTKO, Župančičevo sprehajališče 1.

bojkarji Pionirja, KD Krka jih je osvojilo 85, AK Iskra Tenel 61, AMD Novo mesto 38, NK Elan 3 in RK IMV Novo mesto 2.
Dodajmo še, da so pri izvedbi letošnje prireditve pomagali Kompas, Globtour, Krka, Novoles, IMV, Novoteks, Labod in tonski studio Sraka.

Po prvem delu s tremi zmagami

Novoles — Color Medvode 94:101 — Deseti

Novomeški košarkarji ostajajo pri vseh treh zmagah na letošnjem prvenstvu prve republiške lige. V tekmi 11. kola, zadnjem jesenskem srečanju, so zapravili lepo priložnost, da se pomaknejo bliže k sredini lestvice in nato spomladaj skušajo poseči po četrtem mestu, ki v končnici vodi v play off.

Razlike med ekipami so namreč sila majhne, med četrtouvrščenim Koprom in deveto Rogoško sta vsega dve točki, izguba sobotnega para točke je zato še tolikanj bolj boleča. Tekma, ki si jo je ogledalo kakih 150 gledalcev, je bila izenačena do zadnjih minut, ko so si igralci Colorja Medvod priigrali odlično prednost. Prvega dela prvenstva je tako konec, spomladanski del se bo pričel že 6. januarja. Upajmo, da bo za Novomeščane uspešnejši, ne nazadnje tudi zaradi ugodnejšega razporeda, saj januarja igrajo na domačem parketu kar tri srečanja.

Vsi najzlahtnejši pokali v Krko

ovarna zdravil zmagala tako v moški kot v ženski konkurenci letošnjih delavskih športnih iger novomeške občine

NOVO MESTO — S pričakovanim zmagoslavjem športnic in športnikov tovarne zdravil Krka se je končalo letošnje tekmovanje v okviru delavskih športnih iger novomeške občine. Krka je bila prva tako v moški kot v ženski konkurenci; najnevarnejše tekmece so imeli v športnikih IMV in športnicah Komunale, ki so zagotovo najprijetnejših presenečenj letošnjih iger.

Sicer pa dodajmo, da je v moški konkurenci sodelovalo 28, v ženski pa 14 ekip. V rezultatu? Najprej moški: v malem nogometu je zmagal PTT pred Pionirjem in UNZ, v plavanju Krka pred Pionirjem in UNZ, v namiznem tenisu je bila najboljša Krka pred Dolenjskim informativnim centrom in Obrtnim združenjem; v odbojki je bila prva Krka, druga IMV in tretja Iskra Hipot; v krosu Iskra Hipot pred IMV, v vlecenju vrvi Krka pred IMV; v pikadu Novoles, druga je bila pred Obrtnim združenjem in IMV; v balinanju so zmagali člani Društva upokojencev pred IMV in Krko; v badmintonu Iskra Tenel pred Novoteksom in Krko; v kegljanju Pionir pred Krko in upokojenci ter v atletiki Iskra Hipot pred Krko in UNZ. Posamično je v pikadu slavil Kristjan (Novoles), v streljanju pa Manojlovič (Novoles).
Ženske — badminton: Iskra Tenel, Novoteks, Krka; kegljanje: Krka, Društvo upokojencev, Komunala; streljanje: Pionir, Krka, Novoles; atletika: Iskra Hipot; pikado: Krka, Komunala, Novoles; tenis: Skupščina občine, IMV, Iskra Tenel; odbojka: Krka, Pionir, SDK; namizni tenis: Krka, Iskra Tenel in Dom starejših občanov; plavanje: Krka, Pionir. V posamični konkurenci je v streljanju zmagala Kosova (Pionir), v pikadu pa Kozanova (Novoles).

ZMAGA KRANJCA

BREŽICE — Na 4. republiškem preglednem turnirju v streljanju z zračnim orožjem je največje presenečenje pripravil Robert Kranjec, član ekipe SD IMV Brežice. V streljanju z zračno pištolo je s 571 krogi ugnal vso konkurencijo, med njimi tudi mnogo bolj znane Petermelja, Trstenjaka idr. Uspeh je tolikanj večji, ker Kranjec v tej kategoriji strelja šele nekaj mesecev.
E. SEČEN

Z GOJZARJI IN CEPINOM

• Vanja Furlan je prvi Novomeščan, ki je plezal v stenah Himalaje. Pred dnevi se je vrnil domov z mini odpravo, v kateri sta bila še soplezalca Počkar in zdravnik. Njihov cilj je bila vzhodna stena Ama Dablam, uspehi pa so le polovični, saj je dosegel končnega cilja preprečil novoza-padli sneg. Plezalca sta se tako morala umakniti na greben, tam prebiti noč in se v slabem vremenu spustiti do vnožja. Sicer pa bomo o Vanju Furlanu verjetno še slišali, saj gre za izredno nadarjenega alpinista.
• Decembrski dnevi so čas obračunov, tudi med alpinisti. Pregledajo pač dosežene vzpone in si zastavijo cilje za prihodnje. Novomeški in krški alpinisti so imeli končni pregled letošnjih dosežkov v pi-

ninski koči na Bohorju, v svoje vrste pa sprejeli šest pripravnikov in enega alpinista.
• V novomeškem alpinističnem odseku se je pričela nova alpinistična šola, ki bo trajala tja do meseca maja. Šolanje zajema predavanja o opremi, orientaciji, treningu alpinistov in plezalcev, nudenje prve pomoči, vremenoslovju ter prehrani v gorah. Predavanja bodo popostrjena z diapozitivi, šolo pa trenutno obiskuje enajst tečajnikov. Vsi, ki želijo odkrepi njihove vrste, vabljeni v društvenih prostorih na Novem trgu 4 v Novem mestu!
• Novomeški alpinistični odsek je postal te dni številnejši za pripravnika alpinizma Jožeta Hartmana in alpinista Dominika Kreseta. Obema čestitke!

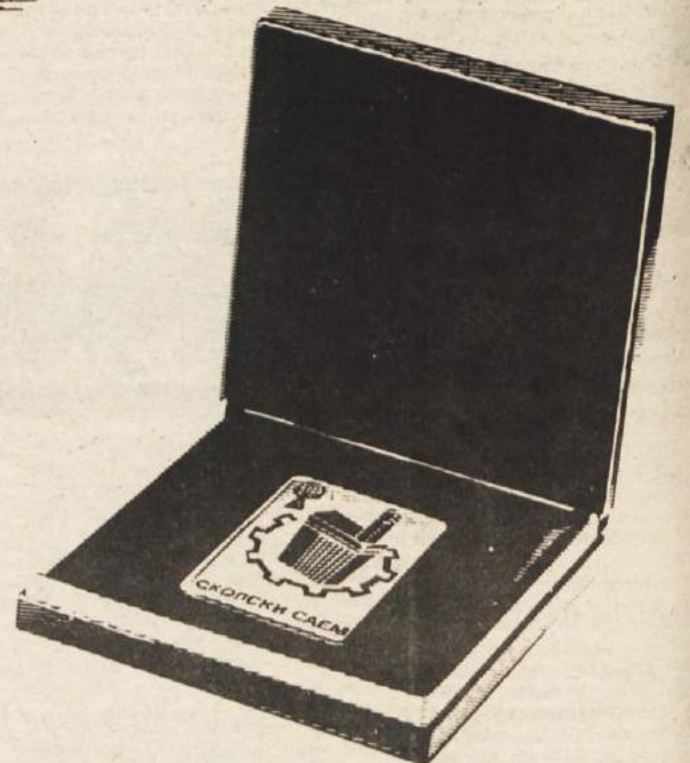
57 mild nežna moč izbranega tobaka

Blaga in nežna filter cigareta 57 MILD je osvojila in zadržala privrženost kadilcev s svojo nenehno kvaliteto, to pa je največje in najdražje priznanje temu proizvodu Tobačne tovarne Ljubljana.

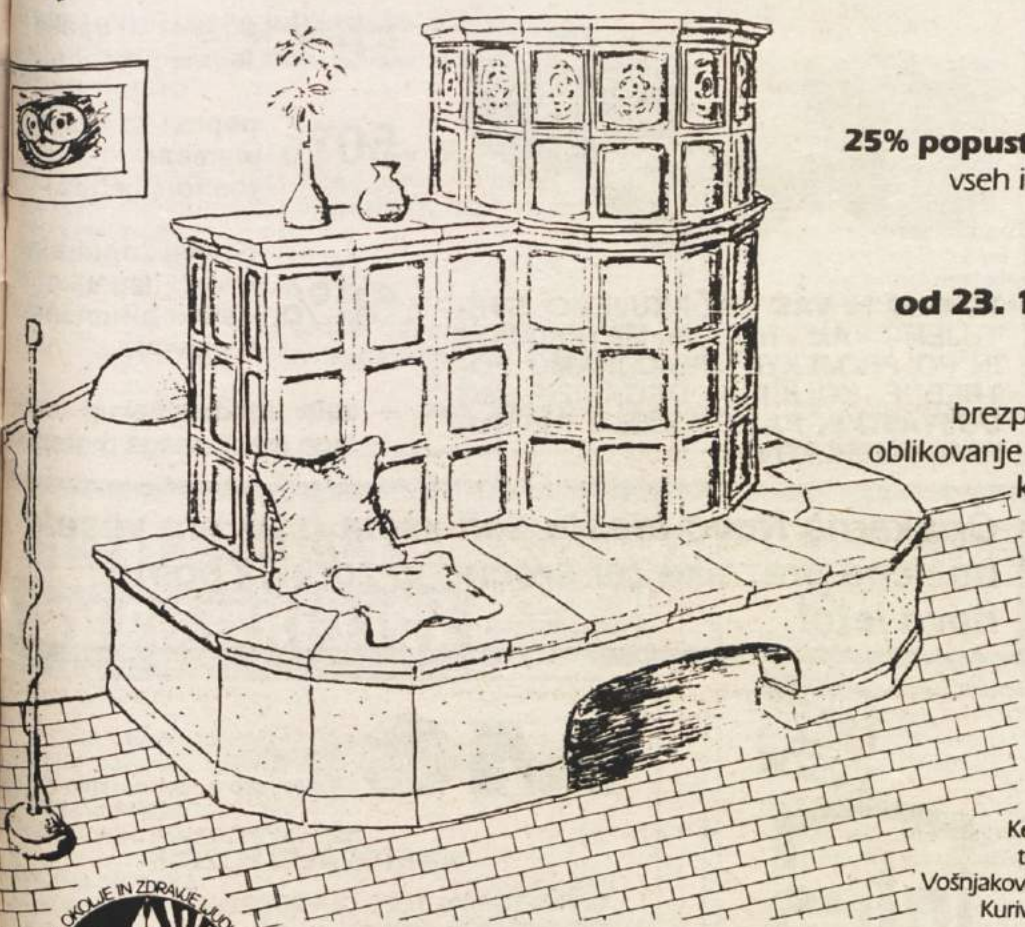
Tudi leto dni zatem, ko je bila izdelana po vašem okusu, potrošniki, je strokovna žirija ponovno visoko ocenila kvaliteto 57 MILD.

**Filter cigareta 57 MILD je dobitnik
ZLATE MEDALJE SKOMESA '89!**

VSE
NA ENEM
MESTU

keramika

25% popusta za izdelke keramike v
vseh industrijskih prodajalnah

od 23. 11. do 28. 12. 1989

brezplačna izdelava načrta za
oblikovanje in dimenzioniranje peči,
kaminov in kmečkih peči

dobava vsega materiala
in montaža peči

Keramika, Slakova 5, Novo mesto
tel.: 068/21-201, 24-298, 26-016
Vošnjakova 7, Ljubljana, tel.: 061/317-984
Kurivoprodaja, Letališka 1, Ljubljana,
tel.: 061/441-582
Marko Miklošič, Maribor, Lesjakova 52,
62341 Pekre — Limbuš, tel.: 062/631-375
Trpimirova 25, Zagreb, tel.: 041/410-523
Dubrovačka 4, Rijeka, tel.: 051/33-970
telefax: 068/23-213

PIONIR

NOVO MESTO

V NOVO LETO

Z NOVOLESOVIM DARILOM

Za vse, ki si želijo prihraniti skrb in nervozo je **novoles** iz Novega mesta pripravljen posebno ugodno novoletno prodajo. Privlačne ugodnosti boste deležni ob nakupu iz:

- programa pohištva (stoli, mize, jedilnice, spalnice itd.)
- programa kopalniške opreme (kopalne kadi, kuhinjska korita, tuš kadi, kopalniško pohištvo, tuš kabine, toaletne omarice).
- programa polizdelkov (predali, samonosne police, izdelki iz masivnega lepljenega lesa)
- programa akrilne galanterije in
- otroškega programa AJDA

OD 18. DECEMBRA DO 31. DECEMBRA 1989

Pogoji nakupa:

- 40% popust
- obročno odplačevanje
- svetovanje arhitekta

Aktualno svetovanje vam nudijo tudi
»arhitekti« Moped show-a:
četrtek, 21. 12. 89 ob 11., 14. in 16. uri
Salon pohištva NOVOLES Novo mesto
in
petek, 22. 12. 89 ob 11., 14. in 16. uri
Salon KOLPA SAN Metlika

novoles

telefon:
Salon **novoles** Novo mesto 068/25-091
Salon Kolpa san Metlika 068/58-273 in 58-292.

Etos

BODOČIM PODJETNIKOM!

Vsem, ki želite registrirati lastno podjetje, sporočamo, da lahko izkoristite naše bogate izkušnje s področja REGISTRIRANJA podjetij.

Lahko vam svetujemo o tem, kakšni so pogoji za registracijo in kakšno obliko podjetja potrebujete, ter vam postopek registracije v celoti izpeljemo.

Pokličite nas, mi pa bomo vaše zahteve radi izpolnili!
Vse informacije dobite na naslov: ETOS Krško, p.p. 71, Krško, ali po telefonu (0608) 31-275 (VENEK).

Mercator — Kmetijska zadruga Trebnje p.o.
68210 Trebnje, Baragov trg 3

na podlagi sklepa združnega sveta razpisuje

JAVNO LICITACIJO

ki bo v sredo, dne 27. 12. 1989, ob 9. uri na dvorišču delovišča Mokronog, kjer bomo prodajali:

- traktor FIAT 502 s kabino
- traktor IMT 558 s kabino
- priključke za traktor:
rotovator, škropilnico KZK 340 I, 3-brazdni plug 14", 2-brazdni plug 14", brane CVB Cimos 2000, izruvač krompirja (rotacijski), stroj za medvrstno obdelavo, SK 2 (avtomatski), traktorsko prikolico kiper, enosno (5 t)
- motorno žago
- garderobno opremo

Isti dan bo ob 13.30 v Zažupah pri Mirni na kraju samem javna licitacija za prodajo:

— parcele št. 143, k.o. Mirna, v izmeri 396 m², na kateri je gospodarsko poslopje — goveji hlev v izmeri 269 m² in dvorišče v izmeri 127 m².

Vsa osnovna sredstva bodo ocenjena in izklicne cene objavljene pred pričetkom licitacije. Ogled je možen uro pred licitacijo. Prometni davek in eventualne dajatve v zvezi s prepisom je dolžan plačati kupec. Udeleženci morajo pred licitacijo položiti kavcijo v višini 10% od izklicne cene osnovnega sredstva, za katero licitirajo.

Mercator
Agrokombinat

Mercator-Agrokombinat Krško
na podlagi sklepa razpisne komisije

razpisuje
prosta dela in naloge

VODJE HRANILNO-KREDITNE SLUŽBE

Mandat traja 4 leta.

Pogoji:

- visoka ali višja izobrazba agronomske ali ekonomske smeri
 - eno oziroma 3 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in nalogah
- Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Mercator-Agrokombinat Krško, Cesta krških žrtev 52, z oznako: »za razpisno komisijo«. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

709/51

5x
PARI

Petkrat dobro-
petkrat različno

5 vrst obarjenih klobas,
ki jih spoznate po številkah:

- 1 z grobo mleto rdečo in zeleno papriko
- 2 s fino mleto rdečo in zeleno papriko
- 3 s fino mleto zeleno papriko
- 4 z grobo mleto zeleno papriko
- 5 s sušeno mešanico zelenjave in semen

Manj maščob,
večja beljakovinska
vrednost

V vseh prodajalnah z živili.

POMURKA Murska Sobota p.o.

Bijedičeva 11, tel.: 069/22-440, telex: 35243, telefax: 069/22-007

V skladu z določili 7. in 8. člena Pravilnika o podeljevanju priznanj OF slovenskega naroda in o delu Žirije ter na podlagi sklepa 3. seje Žirije z dne 13. 12. 1989 razpisuje Žirija za podeljevanje priznanj OF slovenskega naroda pri OK SZDL Novo mesto

PRIZNANJA OF ZA LETO 1990

Priznanje OF je namenjeno posameznikom in organizacijam za njihovo dolgoletno uspešno delo na raznih področjih ter pri razvoju socialistične samoupravne skupnosti, zlasti pa:

- pri uveljavljanju delovnih ljudi in občanov kot nosilcev odločanja na vseh ravneh;
- za prizadevanje in uspehe pri krepitvi vloge Socialistične zveze kot naslednice OF slovenskega naroda;
- za pomembne dosežke na gospodarskem in kulturnem področju, pri varovanju okolja, skratka na vseh področjih življenja in dela;
- za prispevek pri uveljavljanju demokratičnih odnosov in pri razvijanju skupščinskega sistema.

Predlog lahko oblikujejo krajevne organizacije SZDL, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti, družbenopolitične in druge družbene organizacije ter društva.

Vsak predlog je predlagatelj dolžan posredovati preko KK SZDL v KS, kjer predlagani kandidat živi. V takih primerih se mora KO SZDL o predlogu izreči in svoje mnenje skupaj s predlogom posredovati Žiriji za podeljevanje priznanj OF pri OK SZDL Novo mesto.

Predloge je potrebno Žiriji dostaviti najpozneje do 15. februarja 1990 na obrazcih, ki so na voljo pri OK SZDL Novo mesto.

Novo mesto, 14. decembra 1989

Žirija za podeljevanje priznanj OF pri OK SZDL Novo mesto

KOMISIJSKA PRODAJALNA MARIJA POLAJNAR Bračičeva 32, KOČEVJE

V naši prodajalni, ki je delno komisijska, delno pa prodajamo nove izdelke za široko potrošnjo, vam v času prednovoletnih nakupov nudimo po zelo ugodnih cenah:

Razno tekstilno blago za odrasle in otroke. To so predvsem izdelki iz krzna, usnja in jeansa, pa tudi različne pletenine, trenirke, šali, nogavice in ostalo.

Na naših policah boste našli tudi **posodo na kilo, keramiko 2. klase, razno tehnično blago in akustiko.**

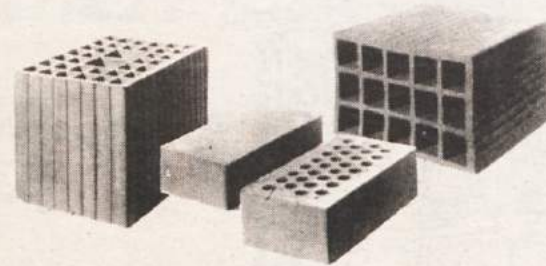
V komisijko prodajo pa sprejemamo — v zadnjem času je po tem veliko povpraševanje — **rabljene športne rekvizite, kot so drsalke, otroške smuči, sani in podobno.**

Če mogoče nameravate kupiti nov **televizor, kasetofon, videorecorder ali gospodinjski strojek**, pa ne veste, kam z vašim še uporabnim, ga prinesite k nam, prav tako tudi reči, ki so jih vaši otroci že prerasli, npr. **vozičke, hodalice, stajice, avto sedeže in podobno.**

Poiščite nas, čeprav nismo ravno v centru mesta, povejte svoje želje, mi pa se bomo potrudili, da boste odšli od nas zadovoljni.

Vsem cenjenim kupcem želimo SREČNO IN USPEŠNO LETO 1990!

OPEKARNA NOVO MESTO p.o.
68000 Novo mesto, Tel.: centrala (068) 21-403, 22-291, direktor (068) 84-643, komercialni sektor (068) 84-644, Telefax: 068/21-490

TU SMO IN VAS PRIČAKUJEMO. SVETUJEMO VAM PRI IZBIRI MATERIALOV IN PO PROJEKTU IZRACUNAMO POTREBNE KOLIČINE. ORGANIZIRAMO DOSTAVO IN RAZKLADANJE PALETIRANIH IZDELKOV.

Ugoden novoletni nakup gradbenega materiala

50% popust za opeko lastne proizvodnje

50% popust za lesne premaze (belton, beltop)

50% popust za hidroizolacijo, lepenko in ostale bitumenske proizvode

— zelo ugoden nakup ostalega gradbenega materiala

DOLENJSKI LIST NAROČILNICA

Naročam tednik Dolenjski list. Pošiljajte mi ga na naslov

Príimek in ime: _____

Ulica in hišna št.: _____

Poštna številka in kraj.: _____

Št. osebne izkaznice: _____

DITRONIC

MEBLO

računalniški sistemi in mreže za poslovna in tehnična okolja

- PC/AT (12 MHz, 1MB RAM, HD 40MB, ...)
- PC/NEAT (16MHz, 1MB RAM, HD 40MB, ...)
- PC 386 (20MHz, 2MB RAM, HD 80MB, ...)
- PC 386 (25MHz, 2MB RAM, 64KB CACHE, 80387, ...)
- grafični kontrolorji: HERCULES, EGA (800×600), VGA (1024×768)
- tiskalniki: STAR, FUJICU
- risalniki: SEKONIC, ROLAND
- **Lokalne mreže: Arc Net, ETHERNET, NOVELL**
- CAD okolja: ACAD 10.0, programski pripomočki in orodja za projektiranje in načrtovanje v strojništvu, elektrotehniko

UGODNE CENE

HITRA DOBAVA

PC/AT 5.700 DEM (dinarsko)

telefon: (065) 26-566, 26-511
telex: 34316 mebloyu
telefax: (065) 21-313

Opekarna Novo mesto želi vsem bralcem vesele božične praznike ter srečno in zdravja polno novo leto!

OKNA
SENCILA
VRATA

inles

Mercator -
Kmetijsko gospodarstvo Kočevje

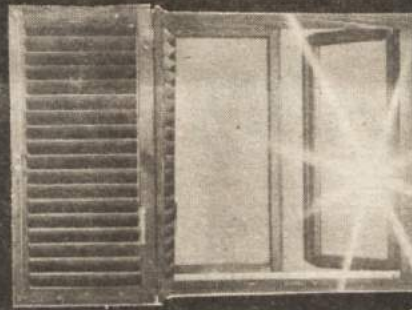
KMETOVALCI POZOR!

MERCATOR KG TOZD GOVEDOREJA,
Kolodvorska 25, Kočevje,

nudi v prodajo mlade krave (prvesnice) ČB pasme, potomke krav, ki so v kornitoli, primerne za nadaljnjo rejo.

Prodaja bo na obratih TOZD GOVEDOREJA. Istočasno nudimo v prodajo visoko breje telice. Informacije in prijava v komerciali KG — tel. 851-611 int. 35. Cena: po veljavnem ceniku na dan nakupa.

Slovenija
Moja dežela.

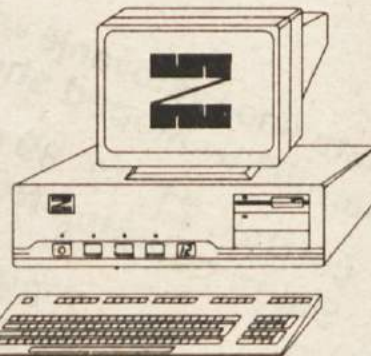

NOVOLETNI POPUST
ZA GOTOVINSKA PLAČILA
DO 30%
JELOVICA ŠKOPJA LOKA

PREDSTAVNIŠTVO NOVO MESTO, Ob potoku 5, tel.: 068/22-772
Delovni čas vsak dan od 8. do 16. ure, prvo in tretjo soboto v mesecu od 8. do 12. ure

INFORMACIJSKI INŽENIRING

- izdelava programov
- prodaja računalnikov
- servis računalnikov
- organizacija svetovanja
- seminarji
- avtomatizacija procesov

Preverite našo kvaliteto in nizke cene!

INFORMACIJSKI INŽENIRING
Kandijska 5 (SDK)
68000 Novo mesto
Tel. 28 081 Fax. 21 490

Opekarna Novo mesto
Zalog 21
68000 Novo mesto
Tel. 84 644

Informacijski inženiring vam želi vesele božične in novoletne praznike!

Odbor ustanoviteljic Ljubljanske banke
Dolenjske banke d. d. Novo mesto

sklicuje

ustanovni zbor Ljubljanske banke
Dolenjske banke delniške družbe
Novo mesto

Ustanovni zbor bo v petek, 22. decembra 1989, ob 10. uri v poslovni zgradbi Ljubljanske banke Temeljne dolenjske banke Novo mesto, Kettejev drevored 1, Novo mesto (IV. nadstropje)
Zbora banke se lahko udeleži vsaka ustanoviteljica, ki ima plačano najmanj eno delnico.

**Predsednik odbora ustanoviteljic
Ljubljanske banke Dolenjske banke
d. d. Novo mesto:
Jože Jevnikar I. r.**

**SKUPŠČINSKI
DOLENJSKI LIST**

za občine
ČRNOMELJ,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

V 18. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 24. november 1989, so objavljeni naslednji dokumenti:

OBČINA ČRNOMELJ
— Odredba o določitvi najvišjih cen

OBČINA METLIKA
— Popravek odredbe
— Odlok o spremembi odloka o proračunu občine Metlika za leto 1989
— Odredba o določitvi najvišjih cen

OBČINA NOVO MESTO
— Odredba o določitvi najvišjih cen

OBČINA TREBNJE
— Odredba o določitvi najvišjih cen
— Sklep o povečanju stanarin in najemnin v občini Trebnje
— Sklep, s katerim se odreja javna razgrnitev osnutka prostorsko ureditvenih pogojev za Suho krajino
— Sklep o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka na območju krajevne skupnosti Veliki Gaber
— Sklep o razpisu referenduma za uvedbo samoprispevka v krajevni skupnosti Mokronog
— Poročilo o izidu referenduma v krajevni skupnosti Dobrič
— Sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka v krajevni skupnosti Dobrič

MEDOBČINSKE OBJAVE
— Odredba o spremembi odredbe o pristojbinah za veterinarsko-sanitarne preglede in za dovoljenja za prodajo mleka v letu 1989

OSTALE OBJAVE
— Odločba Ustavnega sodišča SR Slovenije o ugotovitvi, da določbe 1., 2. in 11. člena odloka občine Trebnje o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča deloma niso bile v skladu z zakonom

V 19. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 11. december 1989, so objavljeni naslednji dokumenti:

OBČINA NOVO MESTO
— Popravki sklepov in odlokov skupščine občine Novo mesto, objavljenih v 16. in 17. številki Skupščinskega Dolenjskega lista v letu 1989
— Sklep o dopolnitvi sklepa o začasnih ukrepih družbenega varstva zoper Lesni kombinat Novolet, n. sol. o. Straža, TOZD Finalna predelava lesa Straža, n. sol. o. Straža
— Odlok o spremembi odloka o prostorskih ureditvenih pogojih v občini Novo mesto
— Odlok o dopolnitvi odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1989 do leta 2000 ter družbenega plana občine Novo mesto za obdobje 1986—1990
— Odločba o uvedbi komasacijskega postopka na komasacijskem območju Radulja v delu k. o. Stara vas, k. o. Tomažja vas, k. o. Dobrava in k. o. Mršca vas
— Sklep o vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča na območju občine Novo mesto za leto 1990
— Sklep o ustanovitvi, nalogah in sestavi komisije za celovito proučitev okoliščin skupščinskih razrešitev dveh funkcionarjev v letu 1987
— Sklep o valorizaciji lestvic davčnih osnov za davek od dohodka iz premoženja in premoženjskih pravic ter za davek od premoženja
— Sklep o valorizaciji lestvic davčnih osnov za davek od prometa nepremičnin za nezazidana stavbna zemljišča in druga zemljišča, ki se ne uporabljajo za kmetijske namene, ter za davek od razlike med prometno in gradbeno vrednostjo

OBČINA RIBNICA
— Odredba o spremembi odredbe o pristojbinah za kritje stroškov veterinarsko-higienske službe v občini Ribnica
— Odlok o pristojbinah za veterinarsko-sanitarne preglede in dovoljenja v občini Ribnica

OBČINA TREBNJE
— Odlok o načrtu melioracijskega območja »Srednja mirenska dolina«
— Odlok o ureditvenem načrtu melioracijskega območja »Prstavški potok—Zabršca«
— Odlok o spremembi odloka o komunalnih taksah v občini Trebnje
— Odlok o spremembi proračuna občine Trebnje za leto 1989
— Odredba o dopolnitvi odredbe o določitvi najvišjih cen v občini Trebnje

OBČINA ČRNOMELJ
— Odlok o organiziranju javnega podjetja

Republiški sekretariat za pravosodje in upravo
**KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM
DOB PRI MIRNI**

objavlja prosta dela in naloge:

1. VODJE SKUPINE ZA ANALIZE IN NAČRTOVANJE
2. SAMOSTOJNEGA REFERENTA ZA IZVRŠEVANJE KAZNI IN SPLOŠNE ZADEVE
3. MENTORJA LIKOVNE DEJAVNOSTI
4. SKUPINOVODJE V PEKARNI — INSTRUKTOR
4. POOBLAŠČENE URADNE OSEBE
5. LIVARJA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- Pod 1.
— da imajo visoko izobrazbo ekonomske smeri, organizacijske sposobnosti in 4 leta ustreznih delovnih izkušenj.
- Pod 2.
— da imajo višjo izobrazbo pravne ali upravne smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje, organizacijske sposobnosti in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj. Glede na posebnosti in značilnosti navedenih del je za opravljanje letih primernejši moški.
- Pod 3.
— da imajo višjo izobrazbo likovne smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj. Poleg poznavanja likovnih tehnik pričakujemo od kandidata tudi širše znanje s področja izrabe prostega časa.

Pod 4.
— da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo živilske smeri (pek), izpit iz higienskega minimuma in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 5.
— da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo penološke ali druge ustrezne smeri ali srednjo (triletno) izobrazbo ustrezne smeri s pogojem, da ob delu končajo srednjo penološko šolo, moški z odsluženim vojaškim rokom, in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

Pod 6.
— da imajo osnovnošolsko izobrazbo ter program za usposabljanje in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Za objavljena dela in naloge od 2., do 4. se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/16 mesecev, za dela in naloge pod 5. pa se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/15 mesecev. Od kandidatov pričakujemo ustrezne moralne lastnosti, aktivno znanje slovenskega jezika, da niso obsojeni za kaznivo dejanje ali v kazenskem postopku. Kandidati bodo opravljali psihološki preizkus s testiranjem in razgovorom. Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Kandidatom pod 1. in 2. nudimo po dogovoru samsko ali družinsko stanovanje. Prijave z življenjepisom in dokazili pošljite na naslov: KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI MIRNI, 68233 MIRNA, v osmih dneh po objavi.

**UPRAVNIK:
JOŽE JEVIKAR**

OBVESTILO

Uporabnike ptt storitev obveščamo, da bodo s 23. 12. 1989 menjane klicne telefonske številke naroč-

nikom avtomatske centrale Blanca. Nove telefonske številke lahko dobite na službi informacij telefon 988. Vzrok spremembe oštevilčenja je vključitev nove telefonske centrale. Naročnike prosimo za razumevanje. Podjetje za ptt promet Novo mesto

MLADI DOPIŠNIK

**PREDAVANJE O
KITAJSKI**

Učenci 7. in 8. razreda OŠ Metlika smo poslušali predavanje o Kitajski. Govoril nam je Dario Cortese, ki je julija in avgusta potoval po tej vzhodni deželi. Kitajsko nam je predstavil v sliki in besedi. Predavanje je obogatilo znanje zemljepisa. Želimo si še več tako zanimivih ur pouka.
DUŠKA DIZDAREVIČ, 8. a
novin. krožek
OŠ Metlika

**EKOLOŠKI ZBOR V
BREŽICAH**

V Brežicah pred prosvetnim domom smo imeli prvi ekološki zbor pod geslom »Bodimo danes aktivni, da ne bomo jutri radioaktivni«. Na zboru je bilo veliko govornikov, največ pa kritik glede nuklearne elektrarne Krško in o vedno bolj onesnaženem okolju. Udeležencev je bilo manj, kot so jih pričakovali.
ANDREJA PETERKOVIČ, 8. a
novin. krožek
OŠ Arčiče

**ROCK KONCERT NA
ŠOLI**

V avli OŠ XII. SNOUB Bršljin v Novem mestu smo imeli rockovski koncert. Spremljali so ga učenci 6., 7. in 8. razredov. Na koncu smo bili zelo navdušeni. Marko Breclj in Aleš Ješ sta ob spremljavi električnega kitar skozi pesem predstavila zgodovino rock glasbe. Svoje pesmi sta približala publiki tako, da je bilo na koncu navdušenje popolno. Začudilo nas je edino to, da za ta duo še nismo slišali po televiziji, radiu ali prebrali v časopisih. Mislimo, da ju je vredno slišati in bi ju radi še povabili.

MATEJA BERLAN, 8. b
OŠ XII. SNOUB
Bršljin

**PO NAGRADO V
NOVO GORICO**

Nekega dne v septembru nas mentorica Najče pokliče iz učilnice in reče: »Izbrani smo med nekaj najboljših glasil v Sloveniji. Mislim, da bi šli v Novo Gorico vidve, Jasna in Katja. Kaj pravita?« Veselje je bilo veliko, a skrito. Komaj smo čakali tisti petek, 29. septembra, o katerem so že veliko pisali v Pilu. Čakali smo vse do petka, ko smo se tovarišica Marjana Štern in medve odpravile v Novo Gorico. Nagrade so podeljevali v Izobraževalnem centru Iskra-Delta. ... Po kosilu je sledil žur. Zabalava nas je skupina Big-ben.
JASNA SIMČIČ, KATJA KRASKO in
SABINA PRETNAR v glasilu
Najča, OŠ Grm Novo mesto

**KOVINTEHNA
TOZD INŽENIRING
PROGRAM INFORMATIKA**

NEMOGOČE JE MOGOČE

Za vas, ki se ne bojite Evrope 92, smo pripravili vrsto računalniških programov za sodobno poslovanje!

FINANČNO-INFORMATIVNI SISTEM (glavna knjiga, saldakonti, menične in ostale obresti)

MATERIALNO POSLOVANJE (skladiščno in finančno poslovanje)

Na ta dva osnovna programa se z istimi matičnimi podatki o dobaviteljih, kupcih, klasifikaciji materiala, kontnim planom, šifrarni materialov in drugih podatki navezujejo še programi za:

- OSNOVNA SREDSTVA
- OSEBNE DOHODKE
- EVIDENCO KREDITOV
- KADROVSKO EVIDENCO
- EVIDENCO IN OBRAČUN NAROČNIKOV
- KALKULACIJE IN RAZPIS PROIZVODNJE
- FAKTURIRANJE
- KALKULACIJSKE PONUDBE
- MALOPRODAJO
- DROBNI INVENTAR
- EVIDENČNO DOKUMENTACIJO
- PODPORO DELA PRAVNIH SLUŽB

Z našimi računalniškimi programi poslujejo že v več kot 50 podjetjih, bankah, skupnostih širom po Sloveniji. Zagotavljamo tekoče vzdrževanje in prilagajanje programov spremenjenim predpisom.

Prodajamo in vzdržujemo računalniško opremo.

Podrobne informacije na telefon (063) 29-321, interna 02 (Zlatko Gruber)

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila naša draga sestra, teta in botra

**ANA
JAMNIK**
roj. Okleščen,
iz Bršljina 15

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki se nam v teh težkih dneh kakorkoli pomagali, pokojni darovali cvetje in v tako velikem številu pospremili pokojno k večnemu počitku. Posebno zahvalo smo dolžni Vidi Golobič za vso skrb in pomoč v času njene bolezni in g. proštu za ganljive besede slovesa in lepo opravljeni pogrebni obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

9. decembra je umrla naša dobra žena, mama, stara mama, sestra in teta

**ALOJZIJA
STRAŠEK**
iz Družinske vasi 57

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali, podarili cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala delavcem in sindikatu tovarne zdravil Krka, gospodoma župnikoma in tov. Janežičevi za poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, babice in prababice

**IVANKE
BERUS**
iz Ločne, Pod Trško goro 82

se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in za spremstvo na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo delavcem Uprave za družbene prihodke, OOS Občine Novo mesto, mizarstvo Sever, godbenikom in gospodu proštu Lapu za ganljive besede ter lepo opravljeni poslovilni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je za vedno zapustila naša ljuba skrbna mama, babica, prababica, sestra, teta

**ANTONIJA
PAVLIČ**
Dol. Kronovo 11, Šmarješke Toplice

Ob težkih trenutkih se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znanecem in sosedom za izrečeno sožalje ter darovane vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo sosedom Novakovim in Činkoletovim, sodelavcem in sindikatu Chemo Ljubljana in tozdu Labod, gospodu župniku za lepo opravljeni obred ter pevcem za lepo zapete žalostinke.

Žalujoci: vsi njeni

tedenski koledar

Četrtek, 21. decembra — Peter Petek, 22. decembra — dan JLA Sobota, 23. decembra — Viktorija Nedelja, 24. decembra — Eva Ponedeljek, 25. decembra — Božidar Torek, 26. decembra — Štefan Sreda, 27. decembra — Janez

kino

BREŽICE: 22. in 23. 12. (ob 20. uri) ameriški akcijski komedija Šola za stvardese. 22. in 23. 12. (ob 22. uri) ameriška erotika Seks med delovnim časom. 24. 12. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Na vrhu. 26. in 27. 12. (ob 20. uri) italijanska akcijska komedija Superlepotec. **ČRNOMELJ:** 21. 12. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Povratno streljanje. 22. 12. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Masčevalec. 24. 12. (ob 20. uri) brazilska drama Poljub žene pajka. 26. 12. (ob 19. uri) švedska komedija Ljubezne sanje. **KRŠKO:** 21. 12. (ob 20. uri) ameriški film Ostani ob meni. 22. 12. (ob

22. uri) ameriški erotični film Nikoli ne spi sama. 24. 12. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Peterica zaznamovanih. 26. 12. (ob 19. uri) ameriško-hongkonški film Gusarska patrolja. 27. 12. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Premlad za smrt. 26. in 27. 12. (ob 18. uri) program risank. **NOVO MESTO — DOM KULTURE:** 21. in 26. 12. (ob 16. uri) risani filmi za otroke. 21. (ob 18. in 20.15) ter od 22. do 25. 12. (ob 16., 18.15 in 20.30) ameriška fantastična komedija — melodrama Batman. 26. 12. (ob 18. in 20. uri) film Indiana Jones. 27. 12. (ob 19.30) prednovoletni koncert. **NOVO MESTO — DOM JLA:** 22. 12. (ob 17. in 19. uri) film Tesna koža — 2. del. od 23. do 24. 12. (ob 17. in 19. uri) ameriški ljubzenski film Ljubezno po šolsko. Od 25. do 27. 12. (ob 17. in 19. uri) hongkonški akcijski film Obračun v Hong Kongu. **SEVNICA:** 21. in 22. 12. ameriška komedija Trije prijatelji. 23. in 24. 12. ameriški zgodovinski film Zadnji kitajski car. **KRMELJ:** 21. 12. italijanski film Jack in Jill. 23. 12. ameriška komedija Trije prijatelji.

službo dobi

SNAŽILKO v bloku Nad mlini 42 zaposlimo honorarno. Zanimane osebe se zgledajo na stanovanju št. 1 (popoldne). (4089-SD-51) **VEČ KLJUČAVNICARJEV** zaposlim. Ključavničarstvo ŠPOLJAR, tel. 24-254. (4111-SD-51)

stanovanja

STANOVANJE na Kristanovi v I. nadstropju z balkonom, centralno in telefonom prodam za 35000 DEM. Tel. 26-352 popoldne, 21-432 popoldne. (P51-14MO) **MANJŠE STANOVANJE** v okolici Novega mesta vzame v najem mlada družina. Tel. 85-493, popoldne. (ček-ST-51) **DVOSOBNO STANOVANJE** v Novem mestu prodam. Tel. 26-946. (4019-ST-51) **STANOVANJE** ali manjšo hišo najame mlada družina. Nudimo predplačilo. Informacije na telefon 73-205. (ček-ST-51) **GARSONJERO** ali manjše stanovanje išče mlad par. Tel. (068) 23-966. (4087-ST-51) **SOBO**, neopremljeno, vzamem v najem za dnevno uporabo (šivanje). Tel. 23-750. (P51-67MO)

motorna vozila

GOLF DIESEL, star tri leta, rdeče barve, suhe smrekove plozhe in stenske obloge (22 m³) prodam. Gazvoda, Stopiče 58. (4058-MV-51) **ZASTAVO 750 SC**, starejši letnik, ohranjeno, registrirano do julija, prodam. Tel. 43-516. Janez Bučar, Rajnovšče 2, Novo mesto. (4062-MV-51) **GOLF bencinar**, letnik 1981, ugodno prodam. Tel. 24-741, popoldne. (4063-MV-51) **JUGO 45**, letnik junij 1987, ugodno prodam. Vrančar, Cankarjeva 37, Metlika. (ček-MV-51) **Z 101** prodam. Jelše 11, Otočec. (4055-MV-51) **ZASTAVO 128**, letnik 1988, prodam. Tel. 23-107. Strasserberg, Adamičeva 41, Novo mesto. (4057-MV-51) **ZASTAVO 750**, letnik 1980, prodam. Tel. 27-810. (4056-MV-51) **KADETT KARAVAN**, letnik 1977, prodam. Tel. (068) 51-467. (ček-MV-51) **JUGO 55 AX**, december 1987, garažiran, registriran do decembra 1990, prodam. Kuhar, Marjana Kozine 68, Novo mesto. (ček-MV-51) **UNO 45 S FIRE**, prevoženih 10.500 km, star 18 mesecev, prodam. Malkovec 20, Tržišče. (4048-MV-51) **R 4 GTL**, letnik 1987, prvi lastnik, prodam. Pero Matič, Slavka Gruma 42, Novo mesto. (4047-MV-51) **Z 101 GTL 55**, letnik 1986, ugodno prodam. Boris Petančič, Cesta herojev 36, Novo mesto, tel. 22-968. (ček-MV-51) **GOLF**, letnik 1977, prodam. Tel. 65-590. (P51-25MO) **126 PGL**, december 1987, prodam. Tel. 22-584. (P51-26MO) **128 GX**, letnik 87, prodam. Tel. 26-416.

KATRCO, staro dve leti, prevoženih 16.000 km, prodam. Tel. (068) 41-080. (P51-27MO) **JUGO KORAL 55**, junij 1988, ali jugo 45, december 1986, prodam. Tel. (068) 26-443. (P51-28MO) **KARAMBOLIRANO Z 128**, december 1986, prodam. Cena 1400 DEM. Tel. 73-372, popoldne. (P51-30MO) **JUGO 55 SKALA**, junij 1988, prodam. Jože Jeriček, Podgrad 33, tel. 21-584 v službi, popoldne. (4046-MV-51) **Z 101**, letnik 1986, ugodno prodam. Tel. 24-769. Marjan Mišura, Šegova 8, Novo mesto. (P51-9MO) **R 9**, letnik 1982, registriran do novembra 1990, prevoženih 80.000 km, prodam. Tel. po 17. uri (068) 59-430. (P51-12MO) **DIANO**, registrirano do maja 1990, prodam za 800 DEM. Tel. 26-352 popoldne ali 21-432 popoldne. (P51-13MO) **KARAMBOLIRAN** opel kadett city, letnik 1976, prodam tudi po delih. Tel. (068) 51-027. (P51-15MO) **Z 101 GTL**, letnik 1983, prodam. Tel. 43-662, popoldne. (P51-17MO) **FIAT 126 P**, letnik 1977, prodam. Roman Fabjan, Orhoviča 44, Šentjernej. (P51-19MO) **126 P**, november 1982, prodam. Tel. (0608) 75-637. (P51-20MO) **JUGO 45**, letnik 1984, in golf, letnik 1977, ugodno prodam. Kočman, Lutsko selo 14, Otočec. (4044-MV-51) **126 P**, letnik 1982, prodam. Tel. 24-459. (4045-MV-51) **MOTOR ZASTAVE 750** (ostalo po delih), dobro ohranjen, prodam. Žabkar, Stara Bučka, Škocjan. (4041-MV-51) **GOLF**, letnik 1980, prodam. Breda Kržan, Malo Mraševo 12, Podbočje. (4033-MV-51) **ZASTAVO 101**, letnik 1983, prodam. Dušan Kermc, Jablan 9, Mirna Peč. (4040-MV-51) **ZASTAVO 128**, letnik 1987, odlično ohranjeno, poceni prodam. Tel. (068) 58-109. (4028-MV-51) **ZASTAVO 101**, letnik 1979, prodam. Tel. (068) 52-718. (4029-MV-51) **JUGO 55**, letnik 1988, ugodno prodam. Telefon: (068) 23-241 **KUPIM 126 P** ali Z 750 po sistemu STARO za NOVO. Informacije na tel.: 84-455. (TO-MO-89) **ZASTAVO 35-8**, vozen z B kategorijo, letnik 1989, kason dolg 4,6 m, prodam. Tel.: 52-018 (zvečer). (P51-101-MO) **ZASTAVO 101 super** in avtoradio prodam. Tel. 25-248. (4073-MV-51) **ZASTAVO 101 GTL**, letnik 1984, z zinsko opremo, prodam. Tel. (068) 24-352. (4074-MV-51) **Z 101 GTL**, letnik 1987, prevoženih 30.000 km, prodam. Mohar, K Roku 132, tel. 27-276. (4079-MV-51) **R 4 GTL**, star dve leti, ugodno prodam. Kolenc, Cegelnica 15 a, Novo mesto. (4080-MV-51) **JUGO 45 A**, letnik 1986, prodam. Tel. 84-734. (ček-MV-51) **JUGO 45**, letnik 1985, prodam. Tel. 21-619, popoldne. (4053-MV-51) **Z 750**, letnik 1985, prodam. Brane Muhič, Potok 4, Straža. (4069-MV-51) **GOLF diesel**, letnik junij 1988, pro-

dam. Cena 17.800 DEM. Tel. 27-149. (ček-MV-51) **R 4 GTL**, letnik 1987, prodam. Tel. 26-206. (ček-MV-51) **R 4 GTL**, letnik 1987, prodam. Franc Jerman, Jelše 3, Otočec. (ček-MV-51) **Z 126 P**, letnik 81, registriran do oktobra 1990, prodam. Tel. 21-811. **Z 128**, letnik 1986, prodam. Tel. 25-408. Gazvoda, K Roku 81, Novo mesto. (P51-61MO) **JUGO 1,1 GX**, konec 1987, prevoženih 21.000 km, prodam. Ilič, Zagrebška 6, Novo mesto. (P51-62MO) **R 4**, odlično ohranjen, registriran do decembra 1990, letnik 1979, prodam. Tel. (0608) 61-846. (P51-63MO) **MINI**, lepo ohranjen, letnik 1979, in vaxhall viva prodam. Tel. 25-894. (P51-64MO) **Z 101**, letnik 1978, ugodno prodam. Obnovljena je karoserija. Jože Krevs, Globočdol 5, Mirna Peč. (P51-65MO) **JUGO KORAL 45**, junij 1989, prodam. Tel. (068) 85-118. (ček-MV-51) **VW jetto**, letnik junij 1987, prodam. Tel. (0608) 75-516, popoldne. (4097-MV-51) **OPEL REKORD 1700**, letnik 1974, registriran do julija, prodam. Jože Cvelbar, Hrastulje 14, Škocjan. (4096-MV-51) **Z 101 GT**, letnik 1984, prodam. Tel. 24-582. (4088-MV-51) **Z 101 confort**, letnik 1979, poceni prodam. Tel. (068) 44-216. (4090-MV-51) **ZASTAVO 128**, letnik 1986, ugodno prodam. Silvo Bele, Potov Virh 170, tel. 26-891. (ček-MV-51) **126 P**, prodam, letnik 1986. Tel. 27-985. (4092-MV-51) **GOLF diesel**, registriran marca 1987, odlično ohranjen, barve višnja, prodam. Tel. (0608) 75-734. (P51-72 MO) **WARTBURG**, letnik 1986, prodam. Tel. 51-964. (P51-74 MO) **Z 101**, letnik 1985 ter letnik 1976, prodam. Tel. 47-749. (P51-75 MO) **R 4 karamboliran**, letnik 1987, prodam. Tel. 47-749. (P51-76 MO) **GOLF diesel**, letnik 1979, prodam. Tel. (068) 47-749. (P51-77 MO) **Z 101**, letnik 1978, registrirano do 19. oktobra 1990, prodam. Franc Brezovar, Gor. Kamence 24, Novo mesto. (P51-78 MO) **Z 750**, letnik 1982 ter golf diesel, letnik 1984, prodam. Tel. 42-571. (P51-80 MO) **LADO 1200/S**, avgust 1987, s plinsko napravo, prodam. Tel. 20-356. (4035-MV-51) **JUGO KORAL 45**, star 6 mesecev, prodam ali menjam in škodo, starejši letnik. Slavko Štine, Nad mlini 57, Novo mesto. (P51-32MO) **R 4**, letnik 1987, prodam. Tel. 49-329. (P51-33MO) **GOLF BENCINAR**, letnik 1979, dobro ohranjen, ugodno prodam. Tel. (0608) 61-396. (P51-34MO) **GOLF DIESEL S paket**, letnik junij 1984, prodam. Tel. 52-406. (P51-35MO) **JUGO KORAL 55**, letnik 1989, prodam. Tel. 85-167. (P51-31MO) **Z 101**, december 1983, registrirano celo leto, prodam. Tel. (0608) 75-634. (P51-36MO) **Z 101 GTL 55**, letnik 1984, ugodno prodam. Te. 25-330. (P51-38-MO) **JUGO 45 KORAL**, star 9 mesecev, in opel askono, letnik 1987, prodam. Tel. 24-751. (P51-39MO) **Z 101 1,1 GX**, letnik 1987, prodam. Tel. 44-788 ali 44-338. (P51-40MO) **Z 128**, letnik 1988, ugodno prodam. Tel. 26-154, po 16. uri. (P51-41MO) **JUGO KORAL 55**, letnik 1988, prodam. Tel. 24-249. (ček-MV-51) **R 18**, letnik 1981, prodam. Omerzel, Kristanova 28, Novo mesto, tel. (068) 23-657, po 15. uri. (4065-MV-51) **JUGO 45 E**, oktober 1986, prodam. Tel. 49-176. (4064-MV-51) **JUGO 45**, letnik 1985, prodam. V Brezov log 27, Novo mesto. **JUGO 45 AX**, letnik 12/87, prodam. Cesta Brigad 1 Novo mesto. **PRODAM Golf JX diesel**, letnik 1986. Bečak, Mali Slatnik 45, Novo mesto. (4113-MV-52) **LADO 1300**, letnik 1986, prodam. Tel. 26-242. (P51-96 MO) **LADO 1300**, letnik 1985, prevoženih 48.000 km, rdeče barve, prodam. Tel. (068) 25-741. (P51-98 MO) **FIAT UNO 45**, letnik 1985, in krožno žago (panz žago), prodam po ugodni ceni. Judež, Ptomajska 15, Šentjernej, tel. 42-824. (4108-MV-51) **VW 1200**, starejši letnik, z okvaro na motorju, registriran do 20. aprila 1990, prodam. Martin Gorenc, Mali Koren 8 a, Raka. (P51-96 MO) **GOLF diesel**, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. (0608) 81-131 ali (068) 28-794. (4102-MV-51) **DACIA** letnik 1973, registrirana do septembra 1990, zelo ugodno prodam. Tel. 23-011. (4109-MV-51) **Z 101**, letnik 1976, registrirana do februarja, ugodno prodam. Tel. (068) 26-322. (4105-MV-51) **JUGO FLORIDO** ugodno prodam. Tel. 22-943, popoldne. (P51-95 MO) **KADETT** diesel, junij 1984, 5 vrat, ugodno prodam. Prodaj tudi Z 750, letnik 1984. Tel. 27-434. (P51-90 MO) **Z 101** skajla 55, letnik 2/1989, prodam. Marko Sprajcar, Karlovska cesta 3, Novo mesto. Te. 21-279 do 14 ure. **R 4 TL**, 73.000 km, obnovljen, prodam za 1.500 DEM. Prodaj tudi prašica, težkega 150 kg. Tel. 73-552. (P51-91 MO) **ŠKODO 105 L**, letnik 1984, prodam. Kastelic, Plemberk 4, Stopiče. (P51.92 MO) **JUGO KORAL 45**, maj 1988, prodam. Tel. 25-834. (P51-95 MO) **ZASTAVO 128**, rdeče barve, julij 1987, najpo prodam. Straža, Ul. talcev 4, tel. (068) 84-567, popoldne. (ček-MV-51) **LADO 1200 S**, november 1986, prodam. Hrastulje 19, Škocjan. (P51-91 MO) **AUDI 50 LS**, letnik 1978, prodam. Tel. (068) 84-429. (P51-80 MO) **PRODAM** ali menjam golf diesel S

paket, letnik 1984. Tine Medle, Jugorje 12, Brusnice, tel. 85-928. (P51-81 MO) **Z 101 GTL 55**, letnik maj 1989, po ugodni ceni prodam. Bregar Jože, Velike Brusnice 98, tel. 21-279 dopoldan. **126 P**, nov, prodam. Milena Drašler, Birčna vas 63, Novo mesto, tel. 43-580 (P51-82 MO) **R 4**, prva registracija marec 1984, odlično ohranjen, prevoženih 25.000 km, prodam. Tel. 25-347. (ček-MV-51) **FIAT 132**, letnik 1981, ugodno prodam. Tel. 28-714. (ček-MV-51) **Z 128**, letnik 1987, prodam. Tel. 23-747. (4081-MV-51) **ZASTAVO 128** skala 55, letnik 1988, prodam. Tel. (068) 84-587. (ček-MV-51) **R 4**, letnik 1979, prodam. Tel. (068) 47-744. (ček-MV-51) **BT 50 S**, letnik 1988, prodam zaradi odhoda v JLA. Tel. 65-487. (4083-MV-51) **JUGO 45 koral**, star 3 mesece, in R 4 GTL, star tri leta, ter pihalnik tajfun prodam. Anton Škedelj, Gabrje 43, tel. 85-918. (4084-MV-51) **JUGO KORAL 55**, februar 1989, prodam. Tel. 21-203, Novo mesto. (4086-MV-51) **R 4 GTL**, letnik 1984, prodam. Tel. 21-660. (P51-49 MO) **OPEL KADETT**, letnik 1981, prodam. Drago Košir, Novomeška 7, Straža. (P51-50 MO) **Z 850**, letnik 1983, registrirana do oktobra 1990, prodam. Bojan Rožman, Zdole 54, 68270 Krško, tel. (0608) 77-159, popoldne. (P51-51 MO) **ZASTAVO 750**, letnik 1976, registrirano do nov. 1990, prodam. Tel. (068) 20-488 popoldan. **Z 101 GTL 55**, letnik 1983, registrirano do maja 1990, prodam. Tel. 86-239, popoldne (P51-52 MO) **Z 101**, letnik avgust 1985, prodam. Tel. 27-066. (P51-53 MO) **Z 128**, staro 3 mesece, ugodno prodam. Tel. 24-077 od 8,30 do 21. ure. (P51-54 MO) **Z 128**, letnik 1987, in avtoradio prodam. Tel. 26-673. (P51-57 MO) **Z 101 JUGO**, letnik 1987, prodam. Tel. 57-154. (P51-58 MO) **Z 101**, letnik 1976, zelo ugodno prodam. Alenka Bobnar, Regrča vas 41, Novo mesto. (P51-60 MO) **GOLF diesel**, letnik 1987, prodam. Tel. 25-280. (P51-84 MO) **R 4 GTL**, december 1987, prodam. Franc Jeglič, Gorenja vas 56, Šmarješke Toplice. (P51-85 MO) **4 TL**, november 1983, prodam. Tel. 86-111. (P51-86 MO) **JUGO KORAL 55**, marec 1989, prodam za 7.600 DEM dinarske protivrednosti. Tel. 26-315, popoldne. (P51-87 MO) **MINI 1000** prodam. Tel. 21-575. (P51-88 MO) **R 4 TLS**, starejši letnik prodam. Zupančič, Hrastje 1, Mirna Peč. (4093-MV-51) **JUGO 45 AX**, letnik 1987, prodam. Stane Žibert, Cesta oktobrskih žrtev 28, Šentjernej. (4095-MV-51) **Z 750**, letnik 1984, prevoženih 24.000 km, prodam. Dol. Podboršt 2, Mirna Peč. (4026-MV-51) **R 4 GTL**, letnik 1985, ugodno prodam. Tel. (0608) 79-817. (P51-43MO) **Z 101**, letnik 1981, prodam. Tel. 76-293. (P51-45MO) **JUGO KORAL 60**, nov, prodam. Tel. 44-894. (P51-47MO) **Z SKALA 128**, registrirano do junija 1990, prevoženih 12.000 km, staro 18 mesecev, prodam. Tel. (068) 45-105 po 14. uri. (P51-24MO) **Z 750**, letnik 1978, registrirano do marca 1990, dobro ohranjeno, prodam. Tel. (068) 65-219. (4066-MV-51)

prodam

DOBRO belo vipavsko vino prodam. Tel. (065) 61-287. (P51-56MO) **PRODAM** sedežno garnituro, jogi posteljo (160 x 190 cm), garderobno omaro za predsobo in barvni TV. Nad mlini 41/5, popoldan, tel. 23-067. (4055-PR-51) **FENDER** kitarski ojačevalec prodam. Tel. (0608) 82-074. (P51-6MO) **OTROŠKO SOBO ROKI**, otroški voziček chico, kombiniran, posteljno, zibelko in več vrst okvirjenih gobelinov prodam. Tel. 47-504. (P51-5MO) **NOV ČEBELNJAK** z 8 AŽ panji, kompresor 100l, namizni mizarski rezkar ugodno prodam. Jurka vas 37, Straža. (4051-PR-51) **KAMP PRIKOLICO** adria 450, letniški model, letnik 1984, prodam. Tel. (061) 731-176, zvečer. (P51-26MO) **AVTOGUMI michelin 175/70 R13**, skoraj novi, prodam za polovično ceno. Tel. (068) 65-671. (4022-PR-51)

KRZNENO JAKNO, ožgani kunc (blekantan), in ovratnike prodam. Tel. 23-355. (4036-PR-51) **STAR LES** od gospodarskega poslopa za drva, 15 m, prodam. Tel. 49-300. (P51-22MO) **MIZARSKO TRAČO** žago in traktor šore 402 ugodno prodam. Tel. (0608) 81-673. (P51-21MO) **PRALNI STROJ** gorenje, malo rabljen, in črno-beli TV iskra jasna prodam po ugodni ceni. Miro Strašec, Šegova 29, Novo mesto, tel. 24-458. (P51-10MO) **VIDEOREKORDER**, star eno leto, prodam. Tel. (0608) 62-973. (P51-8MO) **SUHE smrekove deske**, stroj za ruženje koruze, električne orgle z ojačevalcem in trajno žarečo peč prodam. Tel. (068) 84-232. (4078-PR-51) **BAKRENE PLOŠČE** (1000 x 2000 x 0,55 mm) ugodno prodam. Informacije na telefon (068) 24-865. (ček-PR-51) **POHIŠTVO** za dnevno oziroma otroško sobo prodam. Telefon (068) 21-885, popoldne. (4068-PR-51) **PRAŠICA** (150 kg) prodam. Tel. 25-854. (4067-PR-51) **SPALNICO** prodam. Tel. 23-152, Marija Stefanovič. (P51-44MO) **PRODAM** nova dvizna garažna vrata ter nov trajno žareči kamin, vse po polovični ceni. Stanko Rožman, Pavlova vas 37, 68255 Pišce. (P51-46MO) **ROVOKOPAČ JCB** — 3 d prodam. Franc Lončar, Horjul 17, Horjul, informacije na tel. (061) 749-055, zvečer. (P51-37MO) **AMERIŠKI BILJARD** prodam. Tel. (0608) 61-688, po 15. uri. (P51-7MO) **DVODELNO** dolgo obloko zelene barve, št. 38, in dolgo črno krilo, št. 40, prodam. Šulc, Prečna 18 a, Novo mesto. (4082-PR-51) **OTROŠKO SOBO Poly**, svetli furnir, brez joggija, prodam za šest starih milijard ali po dogovoru. Tel. 23-320. (P51-55MO) **KRZNENO JAKNO** (nutrija-bober), št. 40, novo, prodam. Tel. 25-986, popoldne. (P51-97MO) **KRAVO** za zakol prodam. Marija Glavan, Resa 32, Straža. (4103-PR-51) **KOBILO**, staro 3 leta, breje 7 mesecev, prodam. Vrhpeč 9, Mirna Peč. (4106-PR-51) **DVE PLASTIČNI CISTERNI** prostornine 1000 l, primerni za skladiščenje različnih tekočin, ugodno prodam. Telefon 28-714. (ček-PR-51) **PRODAM jamah** DX 21, jupiter 4, roland strings, montabo zvočnike 150 W z ojačevalcem, monitorje ecotele, mikrofon shure. Franc Strojnik, Dobrava 63, Otočec. (ček-PR-51) **ŽREBCA**, polkrvnega arabca, starega dve leti, prodam. Tel. (0608) 81-850, od 14. do 15. ure. (P51-21MO) **HNOV**, nerabljen kombiniran otroški voziček inglesina poceni prodam. Tel. 26-331, popoldne. (P51-68MO) **STRUŽNICO** 1 m stružne dolžine, rabljeno, ugodno prodam. Tel. 43-776. (P51-70MO) **PRALNI STROJ** in termoakumulacijsko peč ugodno prodam. Tel. 26-687. (P51-71MO) **10 videokaset** in 8 tednov staro nemško ovčarko, prodam. Tel. 21-811.

kupim

NA OBMOČJU Starih Žag, Črmošnjice, Travnega Dola, Vrčič kupim ali za menjam za vinograd stavbišče ali staro hišo. Šifra: »STARA HIŠA«. (4077-KU-51)

posest

NEDOGRAJENO HIŠO na Ratežu prodam. Obrtni prostor, možnost razširitve. Tel. (068) 26-383, od 25. decembra po 15. uri. (4076-PO-51) **STAVBO** z zemljiščem v okolici Novega mesta prodam. Tel. 27-556. (P51-72MO) **GOZD** na Mehovem (1 ha 2 a) prodam. Informacije na telefon 27-982, popoldne. (P51-100MO) **NA SONČNI LEGI** v Pešicah pri Brežicah prodam vikend z vinogradom (2000 m²) na žici. Tel. (061) 614-180. (P51-93MO) **NJIVO** (39 a) pri Beli Cerkvi (na Trebrenju) prodam. Tramate, Ločna 36, Novo mesto. (P51-83MO) **HIŠO** z dvoriščno zgradbo z vrtno v Metliki ugodno prodam. Tel. (068) 60-328. (P51-42MO) **VINOGRAD** (12 arav) v Mervah pod Koglom, primerno tudi za vikend, prodam. Tel. 73-716, po 15. uri. (4061-PO-51) **POČITNIŠKO HIŠO** z vinogradom, kletjo, orodjem in opremo na Trški gori ugodno prodam. Hiša je primerna tudi za

stanovanje. Informacije na tel. (068) 291. (4068-PO-51) **VINOGRAD** z zidnico v Bojcu prodam. Električna, cesta do parcelc. (0608) 88-912. (P51-24MO) **VINOGRAD-SADOVNIJAK** (4400 m²) v Dolnjem Vrhpolju z barako in orodjem prodam. Tel. 25-168. (ček-PO-51) **PARCELO** v Bučni vasi (1000 m²) vinograd z vikendom na Trški gori prodam. Tel. 28-622. (P51-11MO) **GRADBENO PARCELO** na Ravnem pri Krškem, opremljeno, prodam. (0608) 33-468. (P51-16MO) **HIŠO** z velikim vrtno na Senovcu ugodno prodam. Tel. (061) 332-271. (061) 453-603. (P51-18MO) **GRADBENO PARCELO** z vso potrebno dokumentacijo v bližini Brežic (pri Čateškem Toplicam) prodam. Šifra: »PA LEGA«. (P51-23MO) **GOZD** v izmeri 45 a, k.o. Daljni Vinograd. Pokličite na tel. 23-422. (4038-PO-51) **NJIVO** v izmeri 42 a prodam. Informacije na tel. 65-063. (4039-PO-51) **V OKOLICI KRŠKEGA** prodam novo zgrajen vikend, primeren za stanovanje (7,5 x 8 m), poleg je vinograd, travnik in njiva. Martin Glas, Dolenji Leskovec 30, 68280 Brestanica, tel. (0608) 70-496. (ček-PO-51) **HIŠO** (220 m²) v Novem mestu prodam za 68000 DEM. Mala Cikava 9, Novo mesto. (4042-PO-51)

kmetijski stroji

TRAKTOR zetor 5011 z originalno kabino, 3000 delovnih ur, prodam. Oglje v popoldanskem času. Lenarčič, Prstanec 8, Novo mesto. (4107-KS-51) **KOSILNICO SIP** pucher M 2000, rina 145 cm, z obračalnikom, prodam. Janez Plazar, Cerovec 2, Šentjernej. (P51-94MO) **TRAKTOR IM**

ROJI
 LACIJE — SERVIS
 IZOLACIJSKI SERVIS KUKO-
 VEČ! Gospodinje, če vam zamrzo-
 valniki od zunaj rosijo, ledenijo ali to-
 čijo, vam to napako odstranimo z
 novo izolacijo na vašem domu. S tem
 prihranite elektriko. Za izolacijo da-
 jemo večletno garancijo. Za praznike
 dajemo 10% popusta. Telefon (062)
 29-813, (062) 305-040. (P51-12MO)

ZAHVALA
 Vsemu osebju OČESNEGA OD-
 DELKA Splošne bolnišnice v Novem
 mestu, posebno dr. Vesni Morela, iz-
 rekam iskreno hvaležnost za povrni-
 tev vida in želim iz vsega srca srečne in
 vesele božične praznike ter uspešno
 leto 1990. Hvaležna pacientka Anto-
 nija Bačić, Franje Belulovića 22/VIII,
 Rijeka.

ZAHVALA
 Ob smrti

**STANETA
 ŠENICE**

zahvaljujemo vsem, ki ste bili v oporo njegovim najbližjim in spremi-
 pokojnega na njegovi zadnji poti.
 Žalujoča žena Anica, sin Janez in brat Alojz

ZAHVALA
 Ob boleči izgubi našega dragega

**JOŽETA
 POTOKARJA**

upokojenega gradbenega delovodja
 Iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in sosedom, ki ste ga pospre-
 mili na njegovi zadnji poti, mu prinesli cvetje, nam pa izrekli pisno ali
 ustno sožalje. Posebej se zahvaljujemo njegovemu nekdanjemu sode-
 lavcu pri SGP Pionir Krško, Ivanu Kenetu, za sočutne poslovilne bese-
 de in oktetu Senovo za zapete pesmi v slovo. Hvala tudi dr. Sikošku,
 patronažni službi Krško in osebju Splošne bolnice Brežice, ki so mu laj-
 šali trpljenje.
 Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA
 Ko smo najmanj pričakovali, sta nas v cvetu mladosti v 29. in 30. letu
 starosti tragično zapustila

**MARJANCA RADAČ
 rojena Škrbec
 in
 BRANKO RADAČ**

iz Ul. Slavka Gruma 12, Novo mesto
 Iskrena hvala vsem, ki ste nam v tem tragičnem času stali ob strani, še
 posebej pa upravi in delavcem uprave občinske skupščine Novo mesto.
 Prav tako tudi OŠ Grm, Tovarni obutve Novo mesto, pevcem, godbi,
 govornikom in vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali in ju spremili k
 preranemu počitku.
 Vsi njuni

ZAHVALA
 V 90. letu starosti nas je zapustil naš dragi
 oče, dedek in pradedek

**RUDOLF
 HOTUJEC**

iz Benja — Adlešičev
 Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste mu darovali vence in cvetje in nam
 v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, ter vsem, ki ste ga v tako veli-
 kem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala pevskega zboru
 kolektiva INTEGRAL Ljubljana za lepo in ganljivo petje ter govorni-
 koma Dragu Vlašiču in Ivanu Požeku za lepe poslovilne besede. Iskren-
 na hvala tudi vsem zdravnikom in osebju oddelka intenzivne nege na
 kirurški bolnišnici v Novem mestu za izredno požrtvovalnost pri nu-
 denju nege in lajšanju bolečin v zadnjih dneh njegovega življenja.
 Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA
 V 58. letu starosti nas je v težki boleznii za-
 pustil dragi mož, oče, stari oče, brat

**BERNARD
 JELEN**

iz Žabje vasi 5 pri Novem mestu

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in
 znancem za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje. Iskrena hvala nevro-
 loškemu oddelku bolnice v Novem mestu, IMV tozd Revoz, pevcem iz
 Šmihela za zapete žalostinke ter župniku za lepo opravljeni obred. Še
 enkrat vsem iskrena hvala!
 Žalujoči: žena Mimica z mamo, hčerki Nada in Irena z družinama
 ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA
 Nenadoma je odšla od nas komaj dveletna
 hčerkica, sestrica, vnukinja in nečakinja

**JERNEJKA
 KLEMENČIČ**

iz Lamutove 34, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih žalosti stali
 ob strani. Posebna zahvala delavcem skupne službe SIS družbenih de-
 javnosti Novo mesto, delavcem Splošne bolnišnice Novo mesto, do-
 brim sosedom iz Lamutove ulice. Zahvaljujemo se tudi gospodu Lapu
 za opravljen pogrebni obred.
 Žalujoči: vsi njeni

*Leto dni je že minilo,
 kar te več med nami ni,
 a v otožnih srcih naših
 si prisotna vedno ti.*

V SPOMIN

Žalostno leto je minilo, odkar nas je za vedno zapustila naša draga ma-
 ma in stara mama

NEŽA KOSTANJEVEC

iz Česnjic 2 pri Trebelnem

Vsem, ki se je spominjajo in ji prižigajo svečke, prisrčna hvala!
 Vsi njeni žalujoči

ZAHVALA
 Ob strašni izgubi mojega zlatega moža,
 očeta in dedka

**VIKTORJA
 ŠOBARJA**

se prisrčno zahvaljujem g. župniku Romanu Kovačiču za tolažilne be-
 sede in za obred, ki ga je tako daleč prišel opraviti. Nadalje se zahvalju-
 jem vaščanom z Dolenjih Sušic za darovano cvetje, za tako številno
 spremstvo na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala vsem, ki ste mi stali ob
 strani ter mi naredili veliko uslug.
 Žalujoči: žena Ivanka, hči Helena, vnuk Lenart in ostalo sorodstvo

*Zaspala mamica je zlata
 caprla trudne je oči...*

ZAHVALA
 11. decembra nas je v 85. letu starosti zapu-
 stila naša draga mama, babica, prababica
 in teta

**ROZALIJA
 MOŽE**

iz Gabrja 12

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in vsem, ki
 ste nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih in izrekli sožalje, tovarni
 Krka in Labodu za podarjene vence in vsem, ki ste našo mamo spremili
 na zadnji poti. Posebna zahvala Ivanki Boltez za govor, pevcem iz Ga-
 brja ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat is-
 krena hvala!
 Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA
 V 50. letu starosti nas je mnogo prezgodaj
 zapustil naš dragi ata, stari ata, brat, stric,
 zet in svak

**VINKO
 KNEZ**

iz Križa 50, Tržišče

Ob boleči izgubi dragega očeta, se zahvaljujemo vsem sorodnikom, so-
 sedom in znancem za izrečeno sožalje in pomoč ter podarjeno cvetje in
 vence tozdu za veliko vlakov Novo mesto, Kopitarni, Jutranjki, Lisci iz
 Sevnice ter gospodu župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat
 hvala!
 Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA
 V 74. letu nas je zapustila naša dobra in
 skrbna mama in stara mama

**ALOJZIJA
 AUGUŠTIN**

rojena KRALJ
 iz Metlike

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in
 znancem za nesebično pomoč, izrečeno sožalje, podarjene vence in
 cvetje. Posebna zahvala za vsestransko pomoč družinama Grašič in
 Starc ter Martini Jug za poslovilne besede, gospodu župniku za lepo
 opravljeni obred, pevcem in mestni godbi za zapete in zaigrane žalostin-
 ke. Hvala vsem, ki so pokojnico pospremili na njeni zadnji poti.
 Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA
 Po dolgi boleznii nas je zapustil naš dragi
 mož, oče, ded

**FRANC
 TOMC**

iz Bušnje vasi 10

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in
 znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje ter spremstvo na zadnji
 poti. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka bolnice
 v Novem mestu, ZB Suhor, GD suhor, IMV Revoz-Adjustaža Novo
 mesto, Kometu Metlika ter govornikom za poslovilne besede. Vsem še
 enkrat iskrena hvala!
 Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA
 V 82. letu starosti nas je za vedno zapustil
 naš dragi oče in stari oče

**FRANC
 BRUDAR**

iz Velikih Brusnic 22

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so
 nam kakorkoli pomagali, darovali vence in cvetje ter nam izrekli soža-
 lje. Posebej se zahvaljujemo Janezu Mikoliču in ženi, organizaciji ZB
 Brusnice, Ivanu Kralju za govor pri odprtem grobu, delovnim organi-
 zacijam IMV Novo mesto in gospodu župniku za lepo opravljeni obred.
 Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA
 Po kratki in težki boleznii nas je v 74. letu za
 vedno zapustila naša draga

**MARIJA
 STOPAR**

rojena Knafeljč

Od pokojnice smo se poslovili v ožjem družinskem krogu v torek, 19.
 decembra 1989, na šmihelskem pokopališču. Iskreno se zahvaljujemo
 sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje ter vsem, ki so
 namesto cvetja darovali denar bolnici v Novem mestu za nakup dragih
 medicinskih instrumentov. Posebna hvala zdravstvenemu osebju visce-
 ralnega in urološkega oddelka za skrbno nego in trud v času njene
 boleznii.
 Žalujoči: vsi njeni

LOJZE RAJK

Ko so nekoč študenti ljubljanske teološke fakultete obiskali Stari trg ob Kolpi, jim je tamkajšnji župnik dejal, da bo nekdaj od njih zagotovo župnik v trgu. Lojze Rajk si je takrat rekel sam pri sebi: »Jaz že ne.« Danes, ko je v Starem trgu že dobrih 12 let, se ob spominu na študentska leta le nasmehe: »Zarečenega kruha se pač največ poje!«

storit dolžan. Kaj hitro je moral pozabiti na svoje več kot osemnajstletno solanje, odlične in prav dobre ocene na fakulteti. Kupil si je knjigo Sam svoj obrtnik ter zajeten kup obrtniškega orodja in začel najprej obnavljati župnišče, potem pa tudi okoliške cerkve. Skupaj s Pepco Bevc, ki je bila več kot tri desetletja gospodinja v starotrškem župnišču, sta vsako leto pridelala po nekaj ton zelja, rdeče pese in gojila živino. »Ko sem šel ob nedeljah opravljat cerkvene obrede, sem v štirih cerkvah dobil toliko, da bi lahko plačal tri ure zidarskega dela. To je odgovor vsem tistim, ki sprašujejo, zakaj sem kmetoval in zakaj sem se oprjel obrtniških del.«

Rajk ni obnavljal le cerkva v starotrški fari, ampak tudi v sosednji kočevski občini in celo onkraj Kolpe. Osem božjih hramov je prav z njegovo pomočjo zopet dobilo prvotno podobo, čeprav so bili mnogi med njimi že desetletja opuščeni. To je v Sloveniji gotovo edinstven primer. »V začetku so nekateri moje početje gledali z nezaupanjem. Toda ko so videli svojega župnika, kako sam dela na zidarskih odrih, največkrat ob svoji hrani, brez dnevnih, so mi začeli zaupati in tudi sami pristanili kakšen dinar, material. Danes so navdušeni, hvaležni, ponosni. Od občinskih oblasti nisem dobil nikakšnega priznanja. A ga tudi ne potrebujem! Le odnos do kulturne dediščine bi lahko imeli boljši. Cerkev na Vidmu je družbeno premoženje, a dokler se nisem zavzel zanjo, so imeli v njej konje in steljo, čeprav jo krasijo 450 let stare freske. Ponekod na obnovi cerkva še vedno gledajo kot na privatno početje in nekateri »organizirani« še vedno ne vedo, ali smejo na delovne akcije ali ne,« pripoveduje starotrški župnik.

Rajk je danes prepričan, da ga niso povsem slučajno poslali službovati v Stari trg. Vedeli so, da se je v Bojanji vasi, od koder je doma, v revni družini s 14 otroki naučil poštono delati. Toda gotovo je poleg ljubezni do dela njegova ljubezen do žuljev in dragocene kulturne dediščine prednikov, do lepote in urejenosti kraja ter lepote božje hiše prerasl vsa pričakovanja.

M. BEZEK-JAKŠE

SREČANJE SLOVENSkih ZDOMCEV V PTUJU

PTUJ — Slovenski zdomci, ki prihajajo domov na božične in nololetne praznike, se bodo v torek, 26. decembra, srečali v Ptuj. Srečanje, katerega organizira republiška konferenca SZDL, njegovega pokrovitelja pa je Jože Smole — ta bo navzočim spregovoril tudi o trenutnih družbenoekonomskih in političnih razmerah v Sloveniji in Jugoslaviji — ima delovni, narodnokulturni in razvedrili značaj. Zjutraj, po razgovoru z Jožetom Smolom, bo dr. Kuhar predstavil šege in navade v Sloveniji, etnolog Brenc pa maske s ptujскеga območja. Nastopili bodo tudi kurenti iz Markovcev. Zatem bo delo v štirih skupinah, v katerih bodo obravnavali delo slovenskih društev v tujini, delo z mladino, slovensko kuhinjo in slovensko ljudsko izročilo. Organiziran bo tudi ogled Pokrajinskega muzeja v Ptuj in vinske kleti Slovenske gorice. Zvečer bo Stefanova veselica s »furežovo pojedino«.

V NOVO LETO NA OTOČCU

OTOČEC — Četudi so otoške turistične in gostinske zmogljivosti za dni okoli novega leta v glavnem že pokupili Italijani, se za domačega gosta še najde prostor. Tako bo zadnje soboto v tem letu mogoče plesati v motelski restavraciji in diskoteki. Novo leto bodo otoški gostje pričakali v motelski restavraciji, garni hotelu in diskoteki. V prvi bo igral ansambel Miss Dior, v hotelu Majolika, v diskoteki pa bo pela Nastja Dimnik. V restavraciji in hotelu so pripravili šov program z nastopom čarovnika in vrsto zabavnih iger, dolčas pa kajpak ne bo niti v diskoteki. Na novega leta dan se bo v motelski restavraciji ob glasbi Miss Dior kot gost zabavnega programa odvrtila Modra kronika Studia D, v Garni hotelu bo mogoče plesati ob glasbi ansambla Majolika, odprta pa bo tudi diskoteka.

V DISKOTEKI BO ŽIVAHNO

OTOČEC — Za prijetno predpraznično razpoloženje bodo poskrbeli tudi v otoški diskoteki. Drevi bosta dve lepi dami obiskovalcem stregli s koktajli, ki jih bo pripravljala Franci Bobič, jutri zvečer pa bo namesto običajne disko glasbe igrala skupina Make up. Posebej živahno bo v soboto, 23. decembra, ko bo v diskoteki revija izdelkov iz novomeških butikov, s puloverji vrhunske kakovosti se bo predstavil butik Alenke Pezdir iz Ljubljane, opravili pa bodo tudi polfinalni izbor za miss Dolenjske.

Vse konča v čarodejevem kovčku

Čarodej Jani Jošovec bo kar 35-krat nastopil za vse otroke novomeške občine. Med najboljšimi čarodeji na svetu — Stari triki ga utrujajo

NOVO MESTO — Ne le otroci iz vrtcev in osnovnih šol, tudi odrasli radi gledajo čarovanje. Ljudi, ki so večji roko-hirista, magije in podobnega v Sloveniji ni veliko. Kaj bi noveletne pridelitve z dedkom Mrazom, če poleg baletk, Snežne kraljice in drugih ne bi nastopil tudi čarovnik.

Tudi letos so ga Novomeščani poklicali v goste. Minulo soboto in nedeljo je v osmih predstavah nastopil pred polno dvorano Doma JLA in mladi so mu navdušeno ploskali. Jani Jošovec iz Petrovca pri Celju je čarovnik nad čarovniki, saj je pred dvema letoma na mednarodnem kongresu čarodejev v Canakrjem domu osvojil prvo mesto in Grand prix magije. Z isto točko je nastopil tudi na svetovnem srečanju čarodejev v Haagu in navdušil tudi tamkajšnje publiko.

Jani je z magijo pričel pred 15 leti. Ko je hodil v ljubljanske šole, ga je pritegnil župnik in čarodej Mirko Zerjav. Pokazal mu je trik in Jani ga je toliko časa vadil, da ga je znal. Po sedmih letih vaj se je prvič pojavil na odru s svojim programom. Njegova specialnost je splošna magija, spozna pa se tudi na mikromagijo in iluzije. »Moje dekline vse do poroke in še nekaj časa potem ni vedela, da sem čarodej. Danes je moj prvi gledalec in ocenjevalec novih trikov«, pove Jani in doda, da po nastopu najprej pripravlja nov program. »Stari štoski me utrujajo, ob novem programu pa uživam. Vsak trik in vsi triki skupaj so zame končani že tedaj, ko zaprem kovček in odidem na nastop. Ko stopim pred gledalce, je zame čarovnja že uspeša. Če se mi slučajno ne posreči,

gledalci tega ponavadi ne opazijo, se zagate izpeljem kakšen drug trik«, pove Jani, ki ni poln trikov le na odru, temveč tudi za mizo. Če v njegovih letih slučajno ni kart, rutič in drugega čarobnega pribora, pokaže trik s cigareti, mi, vžgalicami, dinarjem in drugimi. Seveda je pravi čarovnik tedaj, ko ob

• V soboto, 23. decembra, in v nedeljo, 24. decembra, bo med 16. in 17. uro na glavnem trgu tradicionalni novoletni živžav. Dedek Mraz je bil ljubil, da se bo spet pripeljal v koč na velikem odru bo pripravil zanimiv in bogat program.

če frak in si nadene cilinder. Takšen nastop tuči na novoletnem kamionu. Na teh dneh obiskuje krajevne skupnosti novomeške občine, povsem nov program pa je pripravil za soboto in nedeljo popoldan, ko bo na novomeškem Glavnem trgu velik novoletni živžav. J. PAVLA

Zlati ključ za LIK Kočevje

Mladinska soba iz Kočevja je bila najbolje ocenjena na mednarodnem sejmu pohištva v Beogradu

KOČEVJE — 13. decembra so v razstavnem prostoru LIK Kočevje predstavili svoj novi izdelek mladinsko sobo, za katerega so na 27. mednarodnem sejmu pohištva, opreme in notranje dekoracije v Beogradu prejeli najvišje priznanje Zlati ključ, razen tega pa prav tako zanj še prvo nagrado internega natečaja Slovenijalesa (za program masivnega pohištva) in še priznanje za skupno najbolje ocenjeni program Slovenijalesa.

NAGRADA ZA MLADINSKO SOBO — Na fotografiji je del mladinske sobe LIK Kočevje in avtorica tega pohištva dipl. inž. arh. Mateja Dekleva. (Foto: Prime)

Avtorica nagrade mladinske sobe Mateja Dekleva, diplomirana inženirka arhitekture, je o nagrajenem pohištvu za opremo mladinskih sob povedala:

»S tem programom sem se želela približati razmišljanju mladih; zanj je značilna nenavadnost, a kljub temu preprostost in uporabnost. Pohištvo je izdelano iz lameliranih jelovih plošč in letev, vendar brez prisotnosti formaldehida, se pravi, da gre za tako imenovani biostil, oziroma naravni material.«

Na sejmu v Beogradu je bil največje pozornosti deležen prav omenjeni Likov program, in to ne le predstavnikov lesarjev in velikih kupec, ampak tudi potrošnikov. Nekateri tuji in domačini pa so si pohištvo tudi skicirali.

Na vprašanje, če ne bo minilo preveč časa od razstave do proizvodnje tega programa, je direktor Likovega tozda Blagovni promet inž. Slavko Masterl odgovoril, da zbirajo naročila domačih in tujih kupec, nakar bodo začeli s proizvodnjo. Izdelali so tudi že kalkulacijo za enoposteljno mladinsko sobo, za dvoposteljno pa še ne. Enoposteljna bo veljala okoli 240 milijonov dinarjev (okoli 4.000 DEM).

J. PRIMC

SVETA NOČ NA KASETI TATJANE GROŠ

NOVO MESTO — Novomeška Tatjana Gros je posnela kaseto slovenskih božičnih pesmi. Na kaseti so »Noč žična, sveta noč«, »Glej zvezdice božične«, »Le spi, nebeško dete ti«, »Rajske stene«, »Angelsko petje«, »O jasnice ne«, »Sveta noč«, »Zvezde gorje«, »Prišla je lepa sveta noč«, »Poslušaj vsi ljudje«, »Počivaj, milo dete«, »Kaj se vam zdi?«, »Grosovo že dolgo poznamo kot pevko zabavne glasbe, poznajo tudi dve leti pa se je bolj posvečala cerkveni glasbi, med drugim kot solista ka sodeluje v zboru novomeškega pitlja. Kaseto božičnih pesmi je bila posneta v studiu Pasadena, produciral jo je Jože Dobovšek.

NOVOLETNI PLES

NOVO MESTO — Jutri ob 19. uri sta na tradicionalnem novoletnem nastopili v tukajšnji športni dvorani mladeni skupini Pohorje expres iz Maribora in Rock it iz Novega mesta.

Dedek Mraz za vse otroke

Prednovoletne prireditve v metliški občini

METLIKA — Letos bo dedek Mraz obiskal in obdaril vse otroke v metliški občini od prvega do desetega leta starosti. Program in obdaritev bodo pripravili v Metliki, Podzemlju in na Suhorju. Za predšolske otroke iz krajevnih skupnosti Metlika, Rosalnice, Božakovo, Drašiči in Radovica bodo 28. decembra ob 15. uri pripravili program in obdaritev v metliški športni dvorani. Program bodo pripravili učenci osnovne šole Metlika in Podzemelj, otroci iz metliškega vrtca, metliška godba na pihala in plesna skupina baletne šole iz Novega mesta. V šolah v Podzemlju in na Suhorju pripravljajo za predšolske otroke svoj program, obdaritev pa bo povsod enaka.

Za šolarje bo novoletna prireditev in obdaritev na Suhorju 22. decembra — tu bo tradicionalna prireditev pod pokroviteljstvom ljubljanskega Jugotekstila-Impexa, dolgoletnega pokrovitelja suhorske šole — v Metliki pa 29. decembra.

SKUPŠČINA ČEBELARJEV

METLIKA — Metliško čebelarstvo društvo bo imelo v nedeljo, 24. decembra, ob 9.30 v gostilni Rajmar letno skupščino.

Halo, tukaj olenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek popoldan, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

Rejci psov dobili društvo

V Beli krajini so se načrtno lotili kinologije

ČRNOMELJ — Pred kratkim je nekaj rejcev in ljubiteljev psov začelo v Črnomlju ustanavljati kinološko društvo za metliško in črnomaljsko občino. Registracija društva bo končana do konca tega leta, predvidevajo pa, da se bodo takrat vanj vključili vsi lastniki in ljubitelji psov.

In kaj je bil glavni razlog, da se je nekaj zagnancev odločilo za ta korak? Kot je povedal predsednik društva v ustanavljanju Niko Kovačič, ki mu je kinologija hobi poldrugo desetletje, je že davno spoznal, da je kinologija v Beli krajini na zelo nizki ravni. Zato je pred šestimi leti začel razmišljati o ustanovitvi društva. Ta njegova zamisel pa je dozorela pred nedavnim. »V Beli krajini je veliko psov z rodovniki, posebno športnih, najbližji klub, kjer pripravljajo tečaje, pa je v Novem mestu. Ker so stroški za potovanje sedaj že sorazmerno veliki, smo se odločili kar za svoje društvo,« pravi Kovačič, ki je pred tremi leti sam izšolal psa, ki je bil v dolenjskem društvu najboljši v svoji skupini. »Spomladi bomo pripravili prvi tečaj. Kadrovsko smo sicer še šibki, vendar pa je bolje, da imamo tudi skromne tečaje, kot nič. Pozneje nameravamo ustanoviti tudi krožke na šolah, saj je posebno na podeže-

pri Slavu Bariču v Metliki, Stanislavu Beceletu na Suhorju, Niku Kovačiču, Andreju Bukovcu ali Tomu Burazerju v Črnomlju ali Ivanu Ivcu v Ručetni vasi. M. B.-J.

ZDAJ ŠE ZELIŠČNA LEKARNA — Novi zasebniki, zasebne dejavnosti in nove zasebne trgovine rastejo v Novem mestu po otoplitvi razmer kot gobe po dežju. To za novomeško trgovino, glede na potrebe preslabo razvito in z neustreznim ponudbo, sploh ni slabo. Novi verigi se je konec novembra priključila še ena trgovina. Na Cesti komandanta Staneta je Janez Žljajpah (na sliki desno) po odprodaji video centra odprl prvo novomeško domačo zeliščno lekarno, v kateri bo izšolana farmacevtka lahko postregla s solidno izbiro čajev, krem, otroške hrane in drugih pripomočkov, npr. dud, in sploh vsega, kar sodi v ta program. En predal bo v lekarni namenjen tudi živalim, hišnim ljubljencem. To je zaenkrat zasebnikom edina dovoljena prodaja zdravilnih preparatov, morda bo kdaj kasneje dovoljen tudi tovrsten »poseg« v zdravila. (Foto: Z. L.-D.)

kozerija

PREVEČ SKRBIJO ZA JUGOVINO

— Ate, kdo vse pa skrbi za našo domovino?
— Veliko je takšnih.
— Je JLA med njimi?
— Razumljivo.
— Kaj pa Zveza komunistov?
— Tudi Zveza komunistov skrbi za Jugovino.
— Pa sindikat?
— Tudi.
— Po radiu sem slišal, da SZDL zelo skrbi, kakšna usoda čaka našo domovino.
— Prav si slišal.
— ZSMS tudi skrbi, da ne bi

razpadla avnojska Jugoslavija.
— Nemirni, težki, zmedeni časi so, veš.
— Pa borce tudi skrbi.
— Oni so nam priborili svobodo, socializem in samoupravljanje. Zdaj so seveda v skrbeh za vse to.
— Slovence skrbi, Hrvate skrbi, Bosance skrbi, Makedonce skrbi, Črnogorce skrbi, Albance skrbi, Srbe skrbi.
— Jugoslavija je, sin moj, domovina vseh nas.
— Tako pravi tudi naša tovari-

šica v šoli. Tovarišica nam je tudi rekla, da celo njo skrbi bodočnost Jugovine.
— Nič čudnega. Delavci, kmetje, mladina, kratka, vsi krajani smo v skrbeh.
— Tudi politiki.
— Tudi.
— Tudi predsedniki, podpredsedniki, sekretarji, ministri in drugi so v skrbeh, kajne?
— Tako je, Mali.
— Veš, ate, da sem tudi jaz v skrbeh.

— Ti pa si še premajhen za takšne reči in skrbi.
— Ne, ne, se spominjaš, ko sem bil majhen?
— Kako se ne bi? To ni tako daleč.
— Vidiš. Takrat ste pazili name ti, mama, teta, stara mama, dedek, sosedja Ivanka, teta Zofka, stric Jože, ujna Bara...
— Pa?
— Nič pa, padel sem v kal, in če se ne bi bil sam rešil, se ti danes ne bi imel s kom pogovarjati.
TONI GAŠPERIČ